

V L A A M S P A R L E M E N T



Zitting 2006-2007

27 oktober 2006

BELEIDSBRIEF

Financiën en Begroting

Beleidsprioriteiten 2006-2007

ingediend door de heer Dirk Van Mechelen,
Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening

INHOUD

	Blz.
A. Luik fiscaliteit	4
1. Fiscale maatregelen van de huidige (en de vorige) Vlaamse Regering.....	4
2. De gewestbelastingen	9
3. De uitbouw van een autonome Vlaamse fiscale administratie	24
4. Meer fiscale autonomie voor Vlaanderen.....	34
5. Een wetenschappelijke ondersteuning van de Vlaamse financiën: een eigen steunpunt fiscaliteit en begroting	36
6. Taakverdubbeling voor de Centrale Invorderingscel (CIC)	38
B. Financiën	41
1. Een nieuwe manier van aansturen vergt een aangepast instrumentarium	41
2. Goede afspraken maken goede vrienden en goede rekeningen	44
3. Luik financiële organisatie	48
4. Alternatieve financiering en pps-constructies, hefboomen van het investeringsbeleid van de Vlaamse Regering	55
C. Luik Economisch Overheidsinstrumentarium	60
1. ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV)	63
2. Limburgse ReconversieMaatschappij (LRM).....	71
3. Limburgse Strategische OntwikkelingsMaatschappij (LISOM)	78
4. NV GIMVINDUS.....	84
5. Vlaamse ParticipatieMaatschappij (VPM)	86
Bijlage: Overzicht van de wijze waarop gevolg werd gegeven aan de resoluties en moties van het Vlaams Parlement tijdens de lopende legislatuur	91

Voorwoord

Met de begroting 2007 zijn we reeds in het midden van de legislatuur aanbeland en dus meteen ook in het belangrijkste jaar voor wat betreft de uitvoering van het in 2004 voorgestelde regeerprogramma met als kernslogan “vertrouwen geven, verantwoordelijkheid nemen”.

En als minister van Financiën en Begroting meen ik te mogen stellen dat inzake de realisatie van dit ambitieus maar evenwichtig beleidsprogramma meer dan ooit woord wordt gehouden.

De budgettaire middelen zijn voorzien teneinde alle politieke engagementen correct en volgens het afgesproken tijdsplan te kunnen honoreren.

Het financieel – budgettair kunnen verzekeren van dit politiek – maatschappelijk evenwicht beschouw ik als minister van F&B eens te meer als mijn voornaamste kerntaak.

Alleen hierdoor kan er binnen onze snel evoluerende maatschappij synergie ontstaan tussen rechten en plichten, tussen de terechte verwachtingen van de burger jegens zijn overheid en de verantwoordelijkheden die hij zelf moet nemen, tussen vrijheid en zekerheid, ...

Een overheid mag bijgevolg niet blijven steken in schitterend uitgeschreven beleidsplannen, gedrukt in een kleurrijk palet, maar moet borg staan voor concrete realisaties. De begroting 2007 beschouw ik in die zin dan ook als de “sluitsteen” voor wat de realisatie van het regeerakkoord betreft. Het is een begroting waarin voor meer dan 1,1 MIA euro nieuwe beleidsmarge¹ wordt ingevuld verspreid over zeer veel nieuwe beleidsmaatregelen vanuit zowat alle beleidsdomeinen,

Belangrijk is ook dat Vlaanderen in 2007 zijn voornemen inzake verdere insourcing van de inning van de eigen gewestbelastingen zal concretiseren. In 2007 zal aan de federale overheid worden betekend dat VL vanaf 1 januari 2009 zelf zal instaan voor de inning van de volledige cluster inzake verkeersbelasting (dus inclusief BIV / Eurovignet / enz...).

De concrete beleidsintenties geformuleerd in deze beleidsbrief liggen dus geheel in de lijn van mijn in 2004 aan het Vlaams Parlement voorgestelde beleidsnota met daarbij steeds één belangrijke leidraad voor ogen, namelijk de burger in ruil voor zijn betaalde belastingen een evenwaardig pakket aan collectieve goederen en diensten teruggeven, want is dat niet het geval dan ontstaat er binnen de maatschappij al snel een gevoel van distortie, iets waar op termijn niemand beter van wordt...

¹ Wanneer je de optelsom maakt van zowel algemene uitgavenbegroting als fiscaliteit (middelenbegroting).

A. Luik fiscaliteit

Via haar fiscaal beleid beschikt een overheid niet enkel over een instrumentarium om haar beleid te financieren. Het is, zoals mag blijken uit het overzicht van de reeds genomen maatregelen, vaak een zeer krachtige hefboom om rechtstreeks impact uit te oefenen op de economische prestatie van een regio en om gedragswijzigingen bij burgers uit te lokken. Het fiscaal stelsel draagt in belangrijke mate bij tot de perceptie die een burger van zijn overheid heeft. Rechtvaardige objectieve verdeling van belastingdruk, een performante fiscale dienst en degelijke informatieverstrekking en begeleiding van de belastingplichtige zal zijn bereidheid om zijn verplichtingen na te komen vergroten, wat in Angelsaksische termen als "fiscal compliance" wordt omschreven. Vanuit dit perspectief zal ik stilstaan bij de belangrijkste verwezenlijkingen en bij wat mijn beleidsvoornemens zijn. Om af te ronden met een vooruitblik op de nakende staatshervorming en de voor Vlaanderen belangrijke rol van de vennootschapsbelasting hierin. Telkens bespreek ik, waar mogelijk, de concrete realisaties en doelstellingen voor het komende jaar.

Om de burger nog beter te informeren over het gevoerde fiscaal beleid en dit beleid ten volle te kunnen realiseren is er vanzelfsprekend een performante Vlaamse belastingadministratie nodig.

Daarom vestig ik ook uw aandacht op de Vlaamse belastingadministratie die in volle evolutie is. Deze evolutie speelt zich zowel af op het vlak van haar nieuwe organisatiestructuur, de uitbouw van een eigen wetenschappelijk steunpunt fiscaliteit en begroting, als de uitbouw van een generiek Vlaams Fiscaal Platform.

U zal kunnen vaststellen dat een beleid voeren voor deze regering ook betekent zélf verantwoordelijkheid nemen voor het beschikbaar komen van de middelen, en dat op een wijze die op zich reeds een instrument is in de beleidsvoering.

1. Fiscale maatregelen van de huidige (en de vorige) Vlaamse Regering

1.1 Welk effect hebben de reeds doorgevoerde beleidsbeslissingen tot nu toe gehad ?

In mijn beleidsnota 2004-2009 heb ik er de nadruk op gelegd dat ik inzake fiscaliteit tijdens mijn tweede ambtsperiode dezelfde weg wou bewandelen als tijdens mijn eerste ambtsperiode. Naast een aantal inhoudelijke maatregelen wil ik verder gestalte geven aan het structurele kader waarbinnen de Vlaamse fiscaliteit in de toekomst zal opereren.

Ik wil de Vlaamse fiscaliteit blijven benaderen als een inhoudelijk beleidsinstrument, en niet enkel als een louter financieringsinstrument dat moet zorgen voor voldoende middelen om de uitgavenzijde van de Vlaamse begroting te financieren.

Vooreerst een overzicht van de ontvangsten inzake gewestbelastingen (tabel in miljoen euro).

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006 (augustus)	2002- 2005
Spelen en weddenschappen	23,1	22,9	17,6	16,9	17,3	16,6	16,7	19,4	10,3	4,0%
Aut. ontspannings-toestellen	31,6	40,8	53,9	36,5	29,2	27,3	28,2	28,9	30,4	-0,3%
Openingsbelasting	8,7	8,0	7,9	6,6	0,5	0,3	0,2	0,2	0,2	-31,1%
Registratierechten	350,2	402,3	413,6	434,3	921,2	1.003,2	1.152,3	1.348,9	1.076,7	13,6%
Hypotheekrechten					85,0	110,8	119,2	151,4	104,8	21,2%
Verkeersbelasting					594,7	736,1	710,1	799,8	507,6	10,4%

Belasting op inverteerstelling					137,3	158,3	163,1	178,7	121,6	9,2%
Eurovignet					54,2	59,3	68,2	82,2	40,0	14,9%
Schenkingsrechten					32,9	41,3	122,6	184,9	151,4	77,8%
Successierechten	437,2	470,1	538,2	584,5	629,4	642,5	803,2	793,3	540,8	8,0%
Onroerende voorheffing	89,1	104,3	102,3	112,0	143,5	124,3	78,3	81,3	28,5	-17,2%
Totaal	939,9	1.048,3	1.133,5	1.190,7	2.645,2	2.919,9	3.262,3	3.669,1	2.612,3	11,5%

Uit bovenstaande cijfers blijkt dat ondanks het doorvoeren van belangrijke belastingverminderingen en –vrijstellingen inzake registratierechten, schenkingsrechten en successierechten de globale ontvangsten voor het Vlaams gewest substantieel zijn toegenomen.

Het lijkt paradoxaal dat de gemiddelde jaarlijkse groei van deze belastingen in de periode 2002–2005 respectievelijk 13,6%, 77,8% en 8,0% bedroeg. Dit zijn veelvoud van de som van inflatie en economische groei. Waar de gewestbelastingen een aantal legislaturen geleden louter een financieringsinstrument waren, hebben ze vooral sinds de vorige legislatuur hun functie van economische en maatschappelijke hefboom volledig waargemaakt.

Bovendien is daarmee nog niet alles gezegd. Alles wijst er op dat deze trend geen geschiedkundig fait divers zal zijn. Ook in 2006 boomen de opbrengsten. Eind augustus was reeds 2,6 miljard euro aan gewestbelastingen gerealiseerd.

Bovendien hebben we pionierswerk geleverd, wat ondermeer blijkt uit de navolging die dit beleid gekregen heeft in de andere gewesten. Inderdaad, Wallonië en Brussel hebben het stramien van de Vlaamse lastenverminderingen grotendeels - zij het met enkele eigen accenten en nuances - overgenomen, en met gelijkaardige positieve gevolgen.

Aangaande de **onroerende voorheffing** breng ik graag de recentste maatregelen in herinnering. Een vermindering die werd toegevoegd aan de reeds bestaande lijst van verminderingen en vrijstellingen. Er werd ter zake een belastingkrediet geïntroduceerd ten belope van 2,5% van het geïndexeerde kadastrale inkomen en dit ten voordele van belastingplichtige rechtspersonen en van onroerende goederen gelegen in een VEN-gebied. De budgettaire impact kon aanvang 2006 op 46 miljoen euro geraamd worden.

Ik verwijs ook nogmaals naar de **schenkingsrechten**, meer in het bijzonder naar de verlaging van het tarief voor bouwgronden. Met het decreet van 20 december 2002 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2003 werd een bijzonder verlaagd tarief voor het registratierecht op schenkingen onder levenden gecreëerd, wanneer het voorwerp van de schenking een perceel grond betreft dat volgens de stedenbouwkundige voorschriften bestemd is voor woningbouw.

De bedoeling van deze maatregel was om het sneller doorgeven van ongebruikte percelen bouwgrond tussen generaties te stimuleren. Zo kan een slapende voorraad bouwgronden geactiveerd worden.

In eerste instantie was het verlaagde tarief van kracht voor akten verleden in de periode van 1 januari 2003 tot en met 31 december 2005. Intussen is de maatregel verlengd van 1 januari 2006 tot en met 31 december 2009. De verlenging werd ingegeven door de massale respons die de Vlamingen eraan gaven. Het aantal geschonken percelen loopt intussen op tot enkele duizenden. Over de periode 2004 tot midden 2006 werden dankzij deze maatregel meer dan 5.200 ongebruikte bouw kavels in Vlaanderen geactiveerd. De daaropvolgende bebouwing zorgt uiteraard voor extra werkgelegenheid. Of hoe een fiscale maatregel een economische hefboom kan zijn !

De forse verlaging van de **schenkingsrechten** voor schenkingen van roerende goederen (3 % voor schenkingen in rechte lijn, tussen echtgenoten en tussen samenwonenden en 7 % voor schenkingen tussen alle andere personen) is ondertussen ook genoegzaam bekend.

Uit de praktijk wist men dat er zelden schenkingen van roerende goederen plaatsvonden die aanleiding gaven tot de heffing van het schenkingsrecht. Door de “hoge” tarieven werden de schenkingsrechten eenvoudig vermeden via een handgift of voor grotere schenkingen via een schenking via een buitenlandse notaris. Vaak blijven deze oplossingen echter in de schemerzone. Bovendien bleef het progressievoorbehoud bestaan, waardoor de belastingplichtigen de gehele operatie bewust verdoken organiseerden, zodat er een grijs circuit ontstond. Het grote voordeel van onze maatregel is dat aan de burger een rechtszekere en volkomen legale oplossing wordt geboden om roerende goederen over te dragen naar de volgende generatie. En dit tegen een fiscaal zeer aanvaardbaar tarief.

Deze maatregel heeft zeker zijn effect niet gemist. Vóór 1 januari 2004 vonden er zelden schenkingen van roerende goederen plaats en dus bleven de inkomsten voor de schatkist wat deze verrichting betreft dan ook beperkt. Na de invoering van de tariefverlaging werden de bevoegde diensten overstelpt met vragen over de registratie van handgiften en over notariële schenkingen van roerende goederen. Deze interesse blijkt ook uit het aantal gerealiseerde schenkingen. In de periode 2004 – medio 2006 werd in Vlaanderen zo’n 6,8 miljard euro op deze wijze geïnjecteerd in de Vlaamse economie.

De zogenaamde “eenmalige bevrijdende aangifte” van de federale overheid heeft ongetwijfeld ook bijgedragen tot het succes van deze belastingverlaging, maar het blijvend en duurzaam aanhouden van de ontvangsten uit schenkingsrechten op een hoog niveau, ook dit jaar, toont aan dat de maatregel geen éénmalige opstoot heeft veroorzaakt, maar integendeel blijvend zorgt dat continu financiële activa overgaan op een legale wijze, daar waar dit voorheen wellicht grotendeels via het grijze circuit verliep.

Het Vlaamse Gewest voerde als eerste eigen fiscale maatregelen in inzake **registratierechten**. Vooreerst werden de tarieven verlaagd. Het algemene verkooprecht voor in het Vlaamse Gewest gelegen onroerende goederen bedraagt 10%. Dit tarief wordt bij de aankoop van een kleine landeigendom of een bescheiden woning verlaagd tot 5%.

Meteen werd ook het abattement ingevoerd waardoor de fiscale instapdrempel bij de aankoop van de eerste woning werd verlaagd. Het abattement verlaagt de heffingsgrondslag met een bepaald bedrag in geval van een aankoop van de geheelheid volle eigendom van een tot bewoning aangewend of bestemd onroerend goed door één of meerdere natuurlijke personen om er hun hoofdverblijfplaats in te vestigen. In het Vlaamse Gewest bedraagt het abattement 12.500 euro en levert een besparing van maximaal 1.250 euro per aangekocht onroerend goed. De Vlaamse Regering had bij de invoering van de maatregel de verlaging van de fiscale instapdrempel voor ogen bij een eerste aankoop. Deze onroerend goed-starters kunnen immers nog niet van de meeneembaarheid gebruikmaken

In het Vlaamse Gewest genoten in 2002 33.066 kopers van de maatregel; in 2003 telden we 39.417 begunstigden en in 2004 en 2005 liep het aantal respectievelijk op tot 37.410 en 43.131. In totaal profiteerden dus 153.559 gezinnen van deze belastingverlaging. Vergeleken met het aantal woningen, flats en bouwgronden die jaarlijks worden aangekocht (gemiddeld 81.500) genieten ongeveer de helft van de kopers van het Vlaamse abattement. Deze maatregel heeft dan ook onmiskenbaar een invloed op het aantal eigenaars in het Vlaamse Gewest. Het feit dat deze kopers weten dat de betaalde registratierechten niet definitief verloren zijn gelet op de meeneembaarheid versterkt deze invloed.

De meeneembaarheid vertaalt het idee van de Vlaamse Regering dat voor woningen die een belastingplichtige natuurlijk persoon achtereenvolgens aankoopt en waarnaar hij telkens zijn hoofdverblijfplaats overbrengt, hij niet meer registratierechten moet betalen dan de rechten die volgens de gewone regels verschuldigd zijn op de woning uit de reeks aankopen die de hoogste belastingopbrengst genereert. Met dit systeem van verrekening van in het verleden betaalde rechten verlaagde de Vlaamse Regering aanzienlijk de fiscale drempel voor de burger om te verhuizen naar een plaats dicht bij het werk of om bij gewijzigde gezinssituaties een aan de nieuwe toestand

aangepaste woning te laten kiezen. Zo wordt meteen ook getracht de mobiliteit en de werkzaamheidsgraad te verhogen.

De meeneembaarheid is uniek in Europa. Maar werd tot en met het begrotingsjaar 2006, om budgettaire redenen, gelimiteerd tot 12.500 euro per verrichting.

In 2002 genoten 4.607 kopers van deze maatregel. In 2003, 2004 en 2005 waren dit er respectievelijk 8.768, 9.347 en 12.422. In totaal leverde de meeneembaarheid een aanzienlijke belastingverlaging voor 35.144 gezinnen.

Ondanks deze substantiële belastingverlagingen daalden de Vlaamse fiscale inkomsten uit verkooprechten niet. De cijfers tonen aan dat deze verlaging een volume- en terugverdieneffect heeft gegenereerd. De ontvangsten stegen van 921,17 miljoen euro in 2002 naar 1.348,22 miljoen euro in 2005. De toename van het aantal transacties heeft geleid tot een toename van de renovatieactiviteit, wat op haar beurt een gunstige invloed heeft op de woonkwaliteit.

1.2. Welke inhoudelijke maatregelen staan in 2007 in de steigers?

Vanaf 1 januari 2007 zal het abatement inzake **registratierechten** opgetrokken worden. De grens van 12.500 euro zal op 15.000 euro gebracht worden.

Vanaf 1 januari 2007 treedt ook een vrijstelling van de **successierechten** op de gezinswoning in werking. Vanaf 1 januari 2007 moet de partner van een overledene immers niet langer successierechten betalen op de vererving van de gezinswoning.

Inzake **personenbelasting** treedt er vanaf het inkomstenjaar 2007 een forfaitaire vermindering in werking. Iedere natuurlijke persoon geniet vanaf aanslagjaar 2008 een vermindering van de personenbelasting indien aan de volgende voorwaarden voldaan wordt:

- hij is overeenkomstig artikel 3 van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992 aan de personenbelasting onderworpen;
- hij is in het desbetreffende aanslagjaar belastbaar in een gemeente die deel uitmaakt van het Vlaamse Gewest;
- hij heeft een activiteitsinkomen van ten minst 5.500 euro en ten hoogste 22.250 euro. Voor het aanslagjaar 2009 zijn deze bedragen respectievelijk 5.500 euro en 22.500 euro.

De vermindering bedraagt 125 euro voor het aanslagjaar 2008 en 150 euro voor het aanslagjaar 2009. Vanaf aanslagjaar 2010 bedraagt de vrijstelling 200 euro en is ze bovendien van toepassing op elke werkende Vlaming. Er worden dan geen beperkingen meer opgelegd inzake het activiteitsinkomen.

Deze Vlaamse werkbonus zal in de bedrijfsvoorheffing verrekend worden, zodat de werkende Vlaming onmiddellijk en maandelijks – vanaf januari 2007 - van de vermindering zal kunnen genieten.

Met deze maatregel voert de Vlaamse Regering de in het regeerakkoord 2004–2009 aangekondigde lastenverlaging op arbeid door. Bovendien probeert de Vlaamse Regering op deze wijze de werkloosheidsvallen weg te werken, naast de nagestreefde economische dynamiek ingevolge hogere consumptieve bestedingen.

Het is bijgevolg een uitgesproken stimulans voor mensen die beroepsmatig actief zijn.

Tot slot wens ik nog even twee economische maatregelen, maar met fiscale implicaties, van mijn collega, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel aan te halen. Beide maatregelen, de win-winlening en het activeren van risicokapitaal in Vlaanderen (Arkimedes), hebben tot doel startende ondernemingen van voldoende kapitaal te voorzien door het participeren in het maatschappelijk kapitaal en door het ter beschikking stellen van achtergestelde leningen fiscaal aan te moedigen.

Hierna zal ik meer in detail voor de gewestbelastingen de aandachtspunten toelichten , zowel voor de eigenlijke als voor de oneigenlijke gewestbelastingen.

2. De gewestbelastingen

A. De leegstandsheffingen.

1) Harmonisering en vereenvoudiging van de leegstandsheffing bedrijfsruimten.

Zoals reeds toegelicht in eerdere beleidsbrieven is het een streven van mijzelf en van mijn administratie om de heffingen die de Vlaamse Belastingdienst zelf invordert zoveel als mogelijk op elkaar af te stemmen, te stroomlijnen en te vereenvoudigen. Deze stroomlijning en vereenvoudiging verhoogt de transparantie van de regelgeving en kadert in mijn streven naar de uitbouw van een klantvriendelijke en toegankelijke belastingadministratie.

Met het decreet van 23 juni 2006 (B.S. van 10 juli 2006) hebben we een belangrijke stap in die richting gezet.

Met dit decreet werd namelijk de invorderingsprocedure van de heffing op leegstaande en verwaarloosde bedrijfsruimten beter afgestemd op de inningsprocedure van de leegstandsheffing op woningen en de inningsprocedure van de onroerende voorheffing.

Zo wordt bijvoorbeeld naar analogie met de leegstandheffing woningen en de onroerende voorheffing de bezwaartermijn verlengd van één tot drie maanden, vanaf de verzending van het aanslagbiljet,.

Ook wordt voortaan bij een eigendomsoverdracht na overlijden de invordering van de heffing opgeschort, net zoals dat bij de leegstandsheffing op woningen al eerder voorzien was.

2) Overheveling gewestelijke heffing voor leegstaande en/of verwaarloosde panden naar steden en gemeenten

In het regeerakkoord “ Vertrouwen geven, verantwoordelijkheid nemen “ , wordt met betrekking tot de leegstandsheffing woningen, de volgende beleidsintentie vooropgesteld:

“ We geven een bonus aan gemeenten die zelf en in de plaats van het Vlaams gewest de heffing op leegstand en verkrotting overnemen. De opbrengst is bestemd voor het gemeentelijk woonbeleid. “

In de Commissie voor Wonen, Stedelijk Beleid, Inburgering en Gelijke Kansen van het Vlaams Parlement van 19 januari 2006 hebben de meerderheidsfracties zich vrijwel uni sono uitgesproken voor een overheveling van dit instrument van het gewestelijke naar het gemeentelijke niveau.

Momenteel bestaat er in vele gemeenten tegelijkertijd een gewestelijke en een gemeentelijke heffing voor leegstaande en/of verwaarloosde panden. In het kader van het lokaal woonbeleid kan de gemeente immers ook zelf kiezen om een eigen heffing op leegstand en verkrotting in te voeren, los van een heffing op Vlaams niveau. Hierdoor ontstaat er verwarring bij de burger die voor hetzelfde feit twee aanslagbiljetten ontvangt. Het opheffen van de Vlaamse leegstands- en verwaarlozingsheffing (in het leegstandsdecreet woningen van 22 december 1995) zou voor meer duidelijkheid kunnen zorgen op dit vlak.

Daarnaast zijn er gegronde argumenten om de opvolging van de leegstand en verwaarlozing op lokaal niveau te beheren. Dit moet de gemeente in staat stellen eigen accenten te leggen inzake wonen en stads- of dorpskernvernieuwing en specifieke problemen hieromtrent of bepaalde specifieke buurten aan te pakken. De uiteindelijke opbrengst van de eigen heffing kan dan bovendien als middel ingezet worden binnen de uitwerking van het lokaal woonbeleid.

Voor mij is de conclusie dan ook overduidelijk dat de heffing op leegstaande en/of verwaarloosde woningen moet worden overgeheveld naar het gemeentelijke niveau. De bestaande heffing op

ongeschikte en/of onbewoonbare woningen kan wel best op Vlaams niveau behouden blijven. De strijd tegen extreme uitwassen zoals de huisjesmelkerij kan met een gewestelijke heffing worden aangepakt, te meer omdat de procedure tot onbewoonbaar- of ongeschiktverklaring een decretaal omschreven procedure is.

3) In de tussentijd: de herziene leegstandsheffing evalueren, op basis van de eerste resultaten

Ondertussen werden de eerste aanslagbiljetten van de leegstandsheffing van de tweede generatie – conform de vernieuwde procedure bepaald bij decreet van 7 mei 2004 – uitgezonden.

De hertekende procedure biedt de belastingplichtige meer beroepsmogelijkheden, vooral in de inventarisatiefase. De bedoeling van deze hervorming was het aantal onterechte inventarisaties sterk te reduceren, om een nieuwe tsunami aan fiscale bezwaarschriften te voorkomen.

Overzicht toestand 1 augustus 2006							
1. Aantal verstuurd aanslagbiljetten per kohierartikel (= aantal belaste panden)							
Kwartaal	Aantal aanslagbiljetten	Ingekohierd bedrag	Ontvangen bedrag	procent ontvangen t.o.v. ingekohierd	Aantal ingediende bezwaren	Procent ingediende bezwaren	Aantal behandelde bezwaren
Kwartaal 3/2005	53	951.657,68 €	135.265,80 €	14,21	28	52,83	13
Kwartaal 4/2005	162	1.893.469,23 €	29.898,00 €	1,58	82	50,62	55
Totaal 2005	215	2.845.126,91 €	165.163,80 €	5,81	110	51,16	68
2. Aantal personen aan wie een aanslag of kopie werd verstuurd							
Kwartaal	Aantal aanslagbiljetten (kopieën inbegrepen)	Aantal ingediende bezwaren	Procent ingediende bezwaren	Aantal behandelde bezwaren			
Kwartaal 3/2005	69	37	53,62	17			
Kwartaal 4/2005	236	117	49,58	65			
Totaal 2005	305	154	50,49	82			

Het nieuwe leegstandsdecreet bepaalt ook dat een aanslagbiljet verstuurd moet worden aan alle houders van het zakelijk recht op het belaste pand, waarmee hoofdzakelijk alle mede-eigenaars worden bedoeld, zodat er voor één pand meerdere personen bezwaar kunnen indienen.

Zoals uit voorgaande cijfers blijkt werden ook na de ingrijpende wijziging van de regelgeving opnieuw voor meer dan de helft van de heffingen een bezwaar ingediend. En dit ondanks alle goede bedoelingen die aan de hervorming van het leegstandsdecreet ten gronde lagen.

De heffingen verschuldigd in het eerste kwartaal van het heffingsjaar 2006 hebben betrekking op 469 panden. Hiervoor werden er aan 627 personen een aanslagbiljet verstuurd. Voor het tweede kwartaal voorziet de administratie aanslagen op ongeveer 800 panden. Het gaat daarbij enkel om onbewoonbare en ongeschikte woningen, of om verwaarloosde woningen.

Leegstaande panden zijn nu nog niet onderworpen aan een heffing omdat die nog geen 3 jaar in de inventaris opgenomen zijn. De eerste aanslagen met betrekking tot leegstand zullen pas vanaf 5 augustus 2007 verstuurd worden.

De administratie heeft inmiddels ook 82 bezwaren met betrekking tot 68 panden behandeld in de eerste helft van 2006, dit is ongeveer 53% van de 154 ingediende bezwaren en deze dienden allemaal te worden ingewilligd. De belangrijkste redenen van inwilliging zijn:

- niet-naleving van vormvereisten (34 %)

- een foutieve aanduiding van de houder van het zakelijk recht (31 %)
- geen volledige periode van 12 maanden op de inventaris (11 %)

Er is al een duidelijke trend merkbaar dat er tegen ruimschoots de helft van de verstuurde aanslagen bezwaar ingediend wordt en dat deze bezwaren bovendien gegrond zijn. Als deze trend zich in het tweede, derde en vierde kwartaal doorzet en zich vervolgens in 2007 uitbreidt naar de heffingen wegens leegstand is het gevaar niet denkbeeldig dat de geschiedenis zich herhaalt, dat de administratie opnieuw geconfronteerd wordt met een vloedgolf aan bezwaren die de capaciteit van de Vlaamse belastingdienst opnieuw zal overtreffen. In het verleden heeft dit geleid tot enerzijds de uitbesteding van de behandeling van 18.400 bezwaardossiers . Ik hoop dat dit een eenmalige operatie kan blijven.

De enige remedie is mijns inziens – ik herhaal – het verplaatsen van het instrument naar het bestuursniveau dat het dichtst bij de concrete situatie staat en dat bijgevolg het best in staat is om een situatie te beoordelen. Het is bovendien mijn stellige overtuiging dat de organisatie van een heffing zoals deze best zoveel mogelijk op één bestuursniveau geconcentreerd wordt. De inventarisatieprocedure op het lokale niveau enerzijds , en de invorderingsprocedure op het gewestelijke niveau anderzijds leidt immers tot onbegrip en verwarring bij de betrokken burger, voor wie het onderscheid in bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de vele betrokken instanties niet altijd duidelijk is.

B. Registratierechten en successierechten.

1. Verlenging van de verlaagde schenkingsrechten voor bouwgronden.

In het Vlaamse Gewest betaalt de burger sinds 1 januari 2003 minder schenkingsrechten als hij een bouwgrond wil schenken.

Het aantal schenkingen verhoogde dan ook fors, na invoering van deze maatregel. Op iets meer dan twee jaar tijd werden dankzij deze maatregel meer dan 5.200 ongebruikte bouw kavels in Vlaanderen geactiveerd

Aanvankelijk zou die maatregel van kracht zijn tot het einde van 2005. Maar wegens het groot succes heeft de Vlaamse Regering het fiscale gunstregime tot 31 december 2009 verlengd. Voor het budget van de Vlaamse overheid is het succes van deze maatregel uiteraard een goede zaak. De verlaging van de schenkingsrechten op bouwgronden biedt bovendien het bijkomende maatschappelijke voordeel dat er niet enkel meer bouw kavels op de markt komen, maar dat bovendien ook de prijsdruk op bouwgronden wordt verlicht. Gelet op de stijgende prijzen voor bouwgrond kon de verlenging dan ook niet uitblijven. Vooral jonge bouwers kunnen een extra stimulans gebruiken voor het realiseren van hun eigen woning. Bovendien komt deze maatregel ten goede aan de volledige Vlaamse economie, iets wat wordt verwoord in het gezegde dat als het goed gaat met de bouw het ook goed gaat met alle andere componenten in de maatschappij.

Om de maatregel haar doel niet te laten voorbijschieten werd aan de verlenging een nieuwe voorwaarde toegevoegd. De begiftigde moet er zich ertoe verbinden om binnen de drie jaren te rekenen van de datum van de akte een volledig dossier tot het bekomen van een stedenbouwkundige vergunning tot het bouwen van een woning met betrekking tot het geschonken perceel in te dienen. Met deze voorwaarde heeft de Vlaamse Regering de zekerheid dat de geschonken percelen met zekerheid voor nieuwbouw worden aangewend.

Ik verwijs u in verband met deze verlaging ook naar de beleidsbrief 2006. Ik heb inmiddels – in samenspraak met de FOD Financiën – reeds het nodige gedaan, opdat de administratie deze wijzigingen éénduidig interpreteert. Maar de realiteit is altijd complexer dan de hypothesen, van waaruit wordt vertrokken. Mochten er in de loop van de volgende maanden, problemen opduiken, zal

ik niet nalaten deze maatregel verder via administratief rondschrijven – zo nodig – te verduidelijken en de nodige informatiecampagne er rond op te zetten.

2. Vrijstelling van successierechten bij vererving van de gezinswoning door de langstlevende partner.

Vanaf 1 januari 2007 zullen in het Vlaamse Gewest echtgenoten en samenwonende partners bij het overlijden van één van hen niet langer successierechten moeten betalen op de waarde van de gezinswoning. Het decreet van 7 juli 2006 houdende vrijstelling van successierechten ten voordele van de langstlevende partner voor de nettowaarde van de gezinswoning werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 20 september 2006.

Het verwerven van een gezinswoning is voor de meeste echtparen of samenwonende paren nog steeds de belangrijkste investering die ze ooit in hun leven realiseren. Wanneer een echtpaar samen een huis bezit en één van beiden overlijdt, moet de langstlevende normaal successierechten betalen om het huis te mogen houden. Dit heeft voor gevolg dat mensen soms willens nillens verhuizen omdat ze de successierechten niet kunnen betalen. Weldra zal aan deze, als hardvochtig ervaren toestand, een einde komen.

De voorbije jaren heeft de Vlaamse Regering al heel wat initiatieven genomen om de aankoop van een eigen woning aan te moedigen en te vergemakkelijken. De tarieven van de registratierechten verschuldigd bij de aankoop van een onroerend goed werden verlaagd. De eerste schijf van 12.500 euro bij de aankoop van een eerste woning werd van de heffing van registratierechten vrijgesteld. De registratierechten die ooit werden betaald bij de aankoop van een eigen woning zijn niet langer een verloren uitgave, maar kunnen later bij de aankoop van een andere woning in mindering worden gebracht. Toch moeten de meeste echtparen en samenwonende partners vaak nog langdurig sparen om een langlopende hypothecaire lening afsluiten om de droom van een eigen woning waar te maken.

Het is daarom onlogisch en zelfs contradictorisch dat het eigenaar zijn van een woning fiscaal wordt gestraft bij een overlijden. Het zou de indruk kunnen wekken dat de overheid met ene hand geeft, maar met de andere hand weer terugneemt. Een eigen huis is immers de beste financiële en sociale waarborg voor een zorgenloze oude dag.

Deze vrijstelling van successierechten kadert dus perfect in het beleid dat de Vlaamse Regering de voorbije jaren gevoerd heeft en dat er op gericht is eigendomsverwerving te vergemakkelijken.

Deze maatregel kadert ook in mijn streven naar een verdere humanisering van de successierechten. Het is op emotioneel en psychisch moeilijke momenten, zoals bij het overlijden van een partner, moeilijk om aan de langstlevende uit te leggen dat hij of zij successierechten moet betalen op het gedeelte van de gezinswoning dat zijn of haar dierbare heeft nagelaten. Daar moeten we ons als beleidsmakers minder hardvochtig tegenover opstellen en moeten we vooral om diepmenselijke redenen trachten een bijsturing aan te brengen.

Bovendien wordt met deze vermindering uitvoering gegeven aan één van de in het regeerakkoord aangekondigde maatregelen.

Niet onbelangrijk is dat de Vlaamse Overheid hiermee ook de “nieuwe armoede” helpt te voorkomen. Want, de voortdurende stijging van de gemiddelde leeftijd – hoe positief ook – zorgt ervoor dat vele bejaarden – zeker diegene, die slechts genieten van een beperkt middenstandspensioentje – hun reserves sneller verbruiken dan verwacht (ook al, omdat de reële interest nauwelijks positief is). Als een dergelijk bejaard gezin – bij het overlijden van één der partners, op hun énig, nog resterend, maar helaas niet-liquide actief, hun gezinswoning – ook nog successierechten moet betalen, dreigt de armoedeval. Deze maatregel voorkomt in belangrijke mate dergelijke situaties.

Dit project wordt budgettair perfect opgevangen in de meerjarenbegroting die de Vlaamse Regering heeft uitgetekend. Een zo nauwkeurig mogelijke berekening leert ons dat de maatregel jaarlijks 45 à 50 miljoen euro zal kosten aan de Vlaamse schatkist.

Overlopen we nu even in het kort de details van deze nieuwe maatregel.

De **gezinswoning** is de woning die de erflater en zijn/haar echtgenote of samenwonende partner tot gezinswoning diende op het ogenblik van het overlijden.

Hieronder moet begrepen worden de gezamenlijke hoofdverblijfplaats van de erflater en zijn overlevende echtgenoot of samenwonende partner. Dit is de standaard-situatie.

Het kan natuurlijk ook dat de echtgenoten of partners niet meer samenleefden ten dage van het overlijden. Daarom hebben we voor drie situaties een afwijking voorzien :

- in geval van feitelijke scheiding van echtgenoten of wettelijk samenwonenden
- wanneer één van beide echtgenoten of partners op het ogenblik van het overlijden verblijf hield in een rust- of verzorgingsinstelling, of een serviceflatgebouw of een woningcomplex met dienstverlening.
- meer algemeen elk geval van overmacht die het samenleven tot op het ogenblik van het overlijden onmogelijk heeft gemaakt

Voor deze situaties zal de laatste gezamenlijke hoofdverblijfplaats van de echtgenoten of partners in aanmerking genomen worden.

Ik wil hier meteen opmerken dat de Vlaamse Regering niet geopteerd heeft voor een soort “joker” die door de langstlevende naar keuze voor één of ander onroerend goed kan ingezet worden. De vrijstelling geldt enkel voor dat onroerend goed dat als gezamenlijke hoofdverblijfplaats diende ten dage van het overlijden, of als laatste gezamenlijke hoofdverblijfplaats gediend heeft.

Om geen overtollige administratieve rompslomp te creëren wordt voorzien dat de inschrijving in het bevolkingsregister als bewijs van het houden van de gezamenlijke hoofdverblijfplaats zal gelden.

Wie zijn **samenwonenden** ?

Samenwonenden kunnen sedert 1 januari 2001 van hetzelfde voordelige tarief inzake successierechten kunnen genieten als de rechtsopvolgers in rechte lijn en echtgenoten. Samen met deze volledige gelijkgeschakeling van samenwonenden met gehuwden werd ook het begrip “samenwonende” uitgebreid.

Om van het tarief rechte lijn te kunnen genieten moet de samenwonende :

- ofwel de **wettelijk** samenwonende partner van de overledene geweest zijn ,
- ofwel gedurende één jaar met de overledene hebben samengewoond en er een gemeenschappelijke huishouding mee gevormd hebben, dit zijn de zogenaamd **feitelijk** samenwonenden

De Vlaamse Regering heeft ervoor geopteerd om de vrijstelling voor de gezinswoning niet zonder meer aan al deze samenwonenden toe te kennen.

We mogen immers niet vergeten dat het hierbij toegekende fiscale voordeel zeer aanzienlijk kan zijn, en we willen daarom bij voorbaat elke vorm van oneigenlijk gebruik afweren. De vrijstelling zal daarom enkel gelden voor die persoon waarvan redelijkerwijze kan verondersteld worden dat hij of zij op een duurzame basis met de overledene een affectieve en materiële band heeft gehad . Daarom wordt voorzien dat de vrijstelling -wanneer we met feitelijk samenwonenden te maken hebben -enkel

zal gelden voor die partner die gedurende drie jaren met de overledene heeft samengewoond. Voor wettelijk samenwonenden geldt deze termijn uiteraard niet.

Om van het tarief rechte lijn te genieten blijven de bestaande voorwaarden voor samenwonenden uiteraard onverminderd behouden.

Wat voor mij als conclusie zo essentieel is aan dit decreet is het brede maatschappelijke draagvlak. Uit de talloze reacties die we hierover ontvangen blijkt dat dit decreet tegemoet komt aan een bekommernis van zowat alle Vlamingen om bij het overlijden van een dierbare partner het leed niet nog eens bijkomend en onnodig te verzwaren.

3. Verhoging van het abattement.

Met het decreet van 1 februari 2002 houdende wijziging van het Wetboek der Registratie-, Hypotheek- en Grifflerechten heeft de Vlaamse regering een fiscale tegemoetkoming toegekend aan die belastingplichtige die een eerste woning aanschafte, op voorwaarde dat de belastingplichtige er ook effectief zijn hoofdverblijfplaats zal vestigen. De bedoeling was de fiscale instapdrempel te verlagen voor die belastingplichtigen die een eerste woning wensden te verwerven.

De belastbare grondslag waarop het evenredig registratierecht van hetzij 10 %, hetzij 5% wordt toegepast, kan worden verminderd met 12.500 euro, zodat het effectief genoten voordeel hetzij 1.250 euro, hetzij 625 euro bedraagt.

Deze maatregel heeft zijn effect niet gemist ! In de periode 2002-2005 hebben meer dan 153.000 kopers hun intrede gedaan op de onroerendgoedmarkt door de aankoop van hun eerste woning waarbij het voordeel van het abattement werd genoten. In combinatie met de andere maatregelen opgenomen in het decreet van 1 februari 2002, de algemene tariefverlaging en de invoering van de meeneembaarheid van de in het verleden betaalde registratierechten heeft dit ertoe geleid dat steeds meer Vlamingen een eigen woning aanschaffen en dat ze deze stap op steeds jongere leeftijd zetten.

We kunnen echter niet om de vaststelling heen dat de aankooprijzen van huizen en bouwgronden in deze periode aanzienlijk is toegenomen. Bijgevolg is het aangewezen om voor de kandidaat-kopers van een eerste woning deze maatregel te actualiseren in functie van deze prijsstijgingen. Het vrijgesteld bedrag wordt bijgevolg verhoogd van 12.500 tot 15.000 euro.

Dit voornemen is ook opgenomen in het Regeerakkoord 2004 – 2009, dat onder de hoofding “ Een betaalbare woning voor iedereen “, een reeks maatregelen bevat, waaronder dus deze aanpassing van het van registratierechten vrijgestelde bedrag.

De verhoogde vrijstelling zal gelden voor alle koopovereenkomsten die worden afgesloten na 31 december 2006. De voorwaarden inzake het bekomen van en het behoud van het voordeel blijven onveranderd.

4. Vrijstelling van registratierechten op hypotheekvestigingen tot 100.000 euro.

In het Vlaams Regeerakkoord : “ Vertrouwen geven, verantwoordelijkheid nemen “ werd de volgende beleidsintentie opgenomen :

“We zullen het registratierecht op de hypothecaire inschrijving van een lening voor de bouw, renovatie of verwerving van de enige gezinswoning afschaffen voor de eerste schijf van 100.000 euro.”

Over de concrete uitvoering en vormgeving van deze beleidsintentie werd een uitvoerige gedachtenwisseling georganiseerd tussen technici uit de Vlaamse administratie, de federale administratie en de Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat. Uit deze gedachtenwisseling is

duidelijk gebleken dat het omzetten van deze beleidsintentie technisch niet zo evident is. Ik zal er over waken dat de maatregel - geen overdreven administratieve complicaties en moeilijkheden oplevert.

De komende maanden zal werk worden gemaakt van de realisatie van deze beleidsintentie. We zullen daarbij streven naar een efficiënte, eenvoudige en transparante regeling die geen disproportionele lasten oplegt aan de burger, noch aan de administratie.

C. Onroerende Voorheffing.

1. Materieel en outillage : een must voor het fiscaal pact.

In mijn beleidsbrief 2006 heb ik uitvoerig toelichting gegeven bij mijn voorstel om nieuw materieel en outillage steeds volledig van onroerende voorheffing vrij te stellen. Deze vrijstelling zal vrijwel uitsluitend een impact hebben op de opcentiemen van provincies en gemeenten, omdat het gewestaandeel van de onroerende voorheffing voor rechtspersonen al volledig vrijgesteld is sedert het aanslagjaar 2004.

De Vlaamse Regering heeft - met het oog op het afsluiten van het fiscaal pact met de lokale overheden - in de meerjarenbegroting aanzienlijke budgetten voorzien, en dit vanaf 2008.

Het voorstel om nieuwe bedrijfsinvesteringen volledig vrij te stellen van onroerende voorheffing kadert perfect in de geest en de doelstellingen van het fiscaal pact, het voorstel zal dan ook bij de besprekingen door de regeringsonderhandelaars op de agenda worden geplaatst.

De lokale overheden zullen trouwens zelf ongetwijfeld het nut van deze nieuwe "slimme" lastenverlaging inzien : deze maatregel stimuleert immers het investeren in nieuwe, vaak plaatsbesparende en milieuvriendelijke bedrijfsuitrusting.

2. Verlaging van onroerende voorheffing voor energievriendelijke woningen.

Nog in het Vlaams Regeerakkoord werd de volgende maatregel in het vooruitzicht gesteld :

"Vanaf 2006 voeren we een energieprestatie regelgeving in voor gebouwen. Vanaf 2006 voeren we energieprestatiecertificaten in voor nieuwe woningen. En, vanaf 2008 voor bestaande woningen die verhuurd of verkocht worden. We doen de energieprestatie-eisen op nieuwbouw en vernieuwbouw eerbiedigen. Gekoppeld aan de energieprestatiecertificaten verlagen we het gewestelijk aandeel in de onroerende voorheffing voor lage-energie woningen."

Naar aanleiding van een parlementair initiatief waarmee de realisatie van deze intentie beoogd werd, werd tussen de indieners en alle betrokken kabinetten een uitvoerige gedachtenwisseling gehouden. Finaal werd afgesproken dat de Vlaamse ministers, bevoegd voor het energiebeleid en de begroting, ten laatste in september 2007 een ontwerp van standpunt ten aanzien van het voorstel van decreet zullen voorbereiden om de Vlaamse regering toe te laten ten laatste in oktober 2007 een standpunt daaromtrent in te nemen om, overeenkomstig het regeerakkoord het gewestelijk aandeel in de onroerende voorheffing voor lage-energie woningen te verlagen en dit gekoppeld aan de reglementering inzake de energieprestatiecertificaten.

D. Verkeersbelastingen.

1) Streven naar het invoeren van een alternatieve grondslag

Het is mijn ambitie, als Vlaams minister van Financiën, om de invordering van de verkeersbelasting over te nemen van de federale overheid, om een aantal redenen, waarover verder meer.

Vlaanderen kan die invordering echter pas overnemen op het ogenblik dat het er klaar voor is. Dat gebeurt niet van vandaag op morgen, maar vergt een grondige voorbereiding en een stapsgewijze aanpak.

Ik heb al in het verleden verklaard dat de overname van de inning van de verkeersbelastingen het ideale moment zou zijn om naast een procesmatige ook een inhoudelijke hervorming van de verkeersbelastingen door te voeren.

Op dat ogenblik zouden we een alternatieve heffingsgrondslag kunnen invoeren die rekening houdt met de milieuvriendelijkheid van het voertuig, een streven dat ook door de Europese overheden gedeeld wordt.

Zonder in het vaarwater van mijn collega's, bevoegd voor het Leefmilieu en/of Mobiliteit te willen komen, meen ik dat de fiscaliteit het middel bij uitstek is om gedragswijzigingen te stimuleren. De dagelijkse realiteit bewijst het. Het aantal dieselwagens net onder de cilinderinhoudsgrens, die hoger wordt belast, is vele malen groter dan het aantal, er net boven.

De milieudimensie van de belasting op personenauto's werd reeds 10 jaar geleden op Europees vlak door de Raad erkend als element binnen de Europese strategie ter vermindering van de koolstofdioxide-emissies van personenauto's. De doelstelling van Europa is om deze tegen 2010 tot 120 g CO₂ per kilometer te hebben teruggebracht.

Er is op Europees vlak een richtlijn in de maak die de herstructurering van de grondslag van de verkeersbelastingen regelt. De grondslag zou een meer rechtstreeks verband tot stand moeten brengen tussen het belastingniveau en de CO₂-uitstoot van een voertuig.

Ik meen dat Vlaanderen daarop niet moet wachten om de verkeersbelasting op een meer ecologische leest te schoeien.

Een invoering van een belasting op personenauto's o.m. op basis van hun CO₂-uitstoot wordt immers steeds dringender. De invloed van het vervoer op de klimaatverandering neemt gestaag toe. Maar toch is het milieu niet de enige benadeelde; ook de economische ontwikkeling ondervindt schade ten gevolge van de uiterst onstabiele olieprijs. De brandstofprijzen zijn dezer dagen historisch hoog, omdat een dreigend energietekort ontstaat. Vanzelfsprekend: 40 jaar nadat de Club van Rome zijn mondiale simulaties voorgesteld heeft, is gebleken hoe fragiel dergelijke projecties zijn en hoeveel veerkracht er verborgen zit in de economie, om uitdagingen tot kansen om te buigen. Maar dat betekent zeker niet dat wij met gekruiste armen rustig kunnen toezien en hopen, dat alles wel in zijn plooi valt. Niets komt terug in de oude plooi.

Het wordt dus hoog tijd om tot actie over te gaan en maatregelen te nemen om, in navolging van andere Europese landen, de minst vervuilende technologieën aan te moedigen en de meer vervuilende te ontmoedigen. Om dit doel te bereiken kunnen we grosso modo twee soorten maatregelen nemen: gerichte éénmalige maatregelen, zoals een premie bij de aankoop en meer structurele maatregelen.

In aanvulling op het Europese beleid dienen maatregelen genomen te worden die enerzijds een versnelde vervanging van het voertuigenpark nastreven en die er anderzijds voor zorgen dat oudere voertuigen minder fijn stof gaan uitstoten, vb. door een roetfilter te installeren. Aangezien vrachtwagens verantwoordelijk zijn voor 45 % van de uitstoot van fijn stof en voor bijna 60 % van de uitstoot van stikstofoxides zullen de maatregelen in eerste instantie op deze doelgroep gericht zijn. Vervolgens zullen ook maatregelen voor personenwagens uitgewerkt worden.

In juli 2006 heeft de Vlaamse Regering in het kader van het actieplan fijn stof groen licht gegeven om een hervorming van de verkeersbelasting uit te werken die rekening houdt met de milieukeurmerken van een voertuig en om de onderhandelingen met de federale overheid en de andere gewesten hierover te starten.

Voor vrachtwagens wordt onderzocht in welke mate een belastingvermindering kan verleend worden voor die voertuigen die een roetfilter laten installeren en voor voertuigen die sneller dan verplicht aan een strengere Euro-norm beantwoorden. Momenteel bestaan er bijvoorbeeld al vrachtwagens die voldoen aan een Euro 5-norm, hoewel deze nog niet verplicht is. Een Euro 5-motor stoot 5 keer minder fijn stof uit dan een Euro 3-motor en 25 keer minder dan een Euro 0-motor. In 2005 was 30 % van het aantal vrachtwagens nog uitgerust met een Euro 0-motor en eveneens 30 % met een Euro 3-motor. Rekening houdende met de huidige vervangingsgraad zou in 2010 nog steeds 70 % van de vrachtwagens een motor van het type Euro 0 tot 3 hebben en in 2020 nog 25 %. Ook al rijden deze oudere vrachtwagens minder kilometers, toch zijn zij verantwoordelijk voor een belangrijk deel van de uitstoot van fijn stof.

In een volgende fase is het de bedoeling om het tarief van de verkeersbelasting blijvend te differentiëren volgens de Euro-norm van de motor.

De fiscale maatregelen zullen kaderen in een ruimer pakket maatregelen die de andere bevoegde ministers zullen nemen en die de sector moeten aanzetten om roetfilters te installeren en voertuigen aan te kopen die reeds voldoen aan de op Europees niveau vastgelegde Euro 5-norm (en later Euro 6-norm).

Voor personenwagens zou de verkeersbelasting en de BIV niet langer op grond van de fiscale pk's maar wel op basis van een "ecoscore" van het voertuig berekend worden, waarbij voertuigen met een hoge ecoscore minder belasting zullen betalen dan voertuigen met een lage ecoscore.

De ecoscore, zoals ze door het EMIS (energie- en milieu informatiesystemen voor het Vlaamse Gewest) ontwikkeld werd, is ongetwijfeld een goede uitgangsbasis. De berekeningsmethode is gebaseerd op een verbeterde methodologie van twee bestaande methodologieën (één ontwikkeld door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, één binnen een Europees onderzoeksproject) en wordt in opdracht van het Vlaamse Gewest door het VITO geïmplementeerd, in samenwerking met VUB en ULB.

De ecoscore is een indicator tussen 0 en 100 voor de globale milieuvriendelijkheid van een specifiek voertuig. Voor elk voertuig kan via een eenduidige methodologie een ecoscore vastgelegd worden. Hoe hoger de ecoscore, hoe milieuvriendelijker het voertuig.

Deze indicator houdt rekening met onder meer de impact op het broeikaseffect, de luchtkwaliteit, de geluidshinder en de emissie van fijn stof, kortom met diverse aspecten van milieuvriendelijkheid. Op die manier wordt niet enkel gefocust op één aspect, zoals de reductie van fijn stof of de CO₂-uitstoot, maar wordt rekening gehouden met de globale milieu-impact.

Simulaties hebben aangetoond dat fiscale wijzigingen een belangrijke impact hebben op het aankoopgedrag en dus de CO₂-uitstoot van nieuwe personenwagens.

Als men de huidige, cilinderinhoud gebaseerde klassering behoudt, maar sterker differentieert, verwacht men bij deze nieuwe wagens een CO₂-reductie van ca. 2,5% te kunnen realiseren. Als men BIV en verkeersbelasting baseert op CO₂-uitstoot, is er een reductie te verwachten van 5,1%. Hogere accijnzen daarentegen beïnvloeden nauwelijks de CO₂-uitstoot.

Natuurlijk, de stap, tussen de ecoscore-bepaling, gedaan vanuit een Vlaamse onderzoeksinstelling en de praktische implementatie ervan blijft groot. Als men veralgemeend ecoscores invoert, dan dient men deze te kennen, ook voor oudere wagens. De DIV bewaart de gegevens van de emissienorm van de, bij haar ingeschreven wagens, slechts redelijk recent (sinds 2002). Ook voor oude wagens zou een dure, individuele inventarisatie nodig zijn.

De ecoscore wordt o.a. bepaald op basis van de emissies, gemeten tijdens een type-goedkeuringstest en staat dus los van de werkelijke emissie, afhankelijk van bijvoorbeeld onderhoud en tune-up activiteiten. Moderne wagens worden door een ingebouwde computer aangestuurd. Het volstaat om die computer(s) anders te programmeren, om een – op papier – milieuvriendelijke wagen – om te vormen tot een milieubelastend vehikel, dat wellicht hogere koppels en/of vermogens kan produceren dan het type-voertuig.

Bij de invoering van de maatregel inzake Euro 4-voertuigen, beschikte de uitvoerende diensten – in casu de DIV – niet over een authentieke gegevensbron, die éénduidig (en tegensprekelijk) kon aangeven of een type-voertuig al dan niet voldeed aan de Euro 4-norm. Het was aan de voertuiginvoerder om die garanties te leveren (en in de beginfase waren er zelfs veel tegenstrijdigheden in deze verklaringen).

Last but not least: niet alleen in België, maar in de meeste andere landen is er de laatste jaren een duidelijke tendens om de autofiscaliteit te differentiëren, op basis van rechtstreekse koppelbare milieukarakteristieken (zoals emissienorm of CO₂-uitstoot, of brandstofnorm, of aanwezige technologie (filters, katalysatoren, ...)). Geen enkel land (en evenmin Europa) heeft tot op heden een fiscale regeling geïntroduceerd, waarin een definitie van het meest milieuvriendelijk voertuig (=ecoscore 100) als basis wordt gehanteerd voor de autofiscaliteit.

Als we overgaan naar een op ecoscore gebaseerde autofiscaliteit, moeten we dus zeker zijn, dat wij niet de “front-runners” zijn: hazen, die de kop trekken, veel inspanningen leveren, maar bij het resultaat niet te pas komen. Mijn realiteitszin zegt mij, dat Vlaanderen groot en sterk genoeg is, om mee aan de leiding deel te nemen, maar te klein, om dit alleen te doen.

Deze hervorming laten we best samenvallen met de overname van de inning van de verkeersbelastingen in samenspraak met de andere gewesten en rekening houdend met de zin en mogelijkheden tot Europese harmonisatie zodat de technische uitvoerbaarheid van de invordering geoptimaliseerd kan worden.

2) Streven naar het invoeren van een wegenvignet.

Dagelijks rijden heel wat buitenlandse voertuigen over onze Vlaamse wegen. Toch dragen zij niet bij aan de kosten voor het onderhoud en het beheer van die wegen. Daar wil de Vlaamse Regering verandering in brengen.

Het is de bedoeling om ook de buitenlanders te laten meebetalen voor het gebruik van de Vlaamse wegen.

Zoals in het regeerakkoord is afgesproken, zal de invoering van een wegenvignet voor de Belgen kostenneutraal zijn. Concreet betekent dit dat het bedrag van de verkeersbelasting zal verminderd worden met de kostprijs van het wegenvignet.

Vlaanderen kiest voor een vignet met een vaste prijs dat geldig is voor een bepaalde tijdsperiode en niet voor een kilometerheffing. Daarvoor is de tijd mijns inziens nog niet rijp.

Een werkgroep met vertegenwoordigers van de verschillende betrokken Vlaamse ministers – naast mezelf ook de minister van Mobiliteit en de minister van Openbare werken – heeft intensief onderzoek gedaan naar de verschillende mogelijke systemen, zowel op het vlak van juridische, economische als technische haalbaarheid.

Er werd hierbij uitgegaan van een aantal randvoorwaarden waaraan het in te voeren systeem zeker moet voldoen: het moet gaan om een systeem met een aanvaardbare inningskost, met een correcte en ‘free flow’ controle, en een vignet dat gemakkelijk distribueerbaar is.

Een papieren vignet wordt door het Vlaamse Gewest niet als alternatief beschouwd.

Daarom werden twee andere technologieën nader bekeken: enerzijds de DSRC-technologie waarbij in elk voertuig een OBU (on board unit of boordontvanger) moet geplaatst worden dat door controleportalen langs de weg kan 'gelezen' worden en anderzijds het systeem van de elektronische registratie van nummerplaten in een databank gekoppeld aan een controlesysteem van automatische nummerplaatherkenning.

Werken met boordontvangers in elk voertuig zou erg duur worden en zou ook praktisch moeilijk te realiseren zijn omdat ook aan alle buitenlanders zo'n ontvanger moet ter beschikking gesteld worden. Voor een forfaitair en tijdsgebonden wegenvignet biedt een dergelijk systeem ook geen meerwaarde ten opzichte van eenvoudigere systemen.

De Vlaamse Regering heeft daarom principieel beslist om te kiezen voor het elektronische wegenvignet met een systeem van automatische nummerplaatherkenning als handhavingsmethode. Dit systeem combineert de mogelijkheid van een degelijk handhavingsbeleid met een minimale exploitatiekost.

Bij de aankoop van een e-vignet wordt de nummerplaat van het betrokken voertuig in een databank geregistreerd via het internet en het verschuldigde bedrag wordt eveneens via het internet overgemaakt. Uiteraard kunnen we er niet van uitgaan dat iedereen het internet kan of wil gebruiken. Daarom zullen ook alternatieve oplossingen aangeboden worden, zoals de registratie en contante betaling via partners, ik denk daarbij bijvoorbeeld aan tankstations. De controle verloopt automatisch via portieken met camera's. Die lezen de nummerplaten en verifiëren of het voertuig geregistreerd is. Daarnaast zullen er mobiele ploegen op de weg komen die de nummerplaten ter plekke zullen controleren.

Het wegenvignet zal gelden voor een bepaalde periode. De gebruiker betaalt om het wegenvignet voor een specifieke periode te gebruiken. De kostprijs van het wegenvignet hangt af van de geldigheidsduur van het vignet: de buitenlandse gebruiker zal de keuze krijgen om een wegenvignet te kopen voor een volledig jaar of voor een kortere periode.

Alle personen- en vrachtwagens (met uitzondering van de vrachtwagens die al een eurovignet betalen) zullen over zo'n e-vignet moeten beschikken. Het wegenvignet is nodig voor de grote wegen: autosnelwegen en bepaalde gewestwegen.

Zoals voorzien in het regeerakkoord mag de invoering van een wegenvignet voor de Vlamingen geen belastingverhoging met zich meebrengen. Daarom zal de verkeersbelasting verminderd worden met het bedrag van het wegenvignet.

Met de andere gewesten werd herhaaldelijk overleg gepleegd. Het is immers om begrijpelijke redenen niet aangewezen dat de verschillende gewesten verschillende systemen gaan hanteren. Bij voorkeur moet naar een gemeenschappelijk interregionaal systeem gestreefd worden dat uniform is over de drie gewesten heen.

Het Waalse Gewest deelt de Vlaamse visie, zowel wat het concept betreft als wat de verdeling van de inkomsten aangaat.

De gewesten dienden vooraf de verdeelsleutel af te spreken en goed te keuren op basis waarvan de inkomsten uit het wegenvignet tussen hen zullen verdeeld worden. Met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest kon nog geen overeenkomst over een verdeelsleutel bereikt worden.

Ondanks het feit dat nog geen akkoord werd bereikt over de verdeelsleutel van de inkomsten, zal het implementatietraject verder gezet worden. Het Waalse Gewest en het Vlaamse Gewest zijn het hierover eens.

We blijven bij de verdere uitwerking overigens uitgaan van de invoering van een wegvignet in de drie gewesten. Ook het Brussels Hoofdstedelijk Gewest blijft bij de verderzetting van het traject betrokken.

De drie gewesten hebben gezamenlijk het initiatief genomen tot oprichting van een gemeenschappelijk studiesyndicaat, dat de realisatie van het wegvignet verder zal voorbereiden.

Het studiesyndicaat zal samengesteld zijn uit een projectmanager en ambtenaren van de Vlaamse, Waalse en Brusselse administraties. Een intergewestelijke stuurgroep, bestaande uit vertegenwoordigers van de bevoegde ministers uit de drie gewesten, zal de voortgang opvolgen. Het syndicaat zal voor specifieke deelopdrachten beroep kunnen doen op externe consultants.

De resultaten van de werkzaamheden van dit studiesyndicaat zullen wellicht ook meer duidelijkheid brengen over de omvang van de extra opbrengsten zodat de debatten over de verdeelsleutel in een beter perspectief kunnen geplaatst worden.

Het studiesyndicaat zal de implementatie van een elektronisch vignet verder onderzoeken en zal de operationele structuur voorbereiden. Het zal de modaliteiten van de invoering van een wegvignet moeten verfijnen en een organisatorisch en juridisch model ontwikkelen dat de invoering van een e-wegvignet, mogelijk maakt.

Concreet wordt het studiesyndicaat belast met het opstellen van een finaal projectplan. Hiervoor moet het voorbereidend studiewerk van elk van de gewesten gevalideerd worden. Op basis daarvan stelt het studiesyndicaat vervolgens de technische randvoorwaarden, de timing, de wijze waarop de investeringen gefinancierd zullen worden, de verwachte inkomsten, de wijze waarop de kostprijs van het vignet zal gecompenseerd worden, ... vast. Verder dient het studiesyndicaat na te gaan welke gemeenschappelijke afspraken over decretale of reglementaire initiatieven moeten genomen worden door de gewestelijke overheden, en welke afspraken er met de federale overheid en de andere gewesten moeten gemaakt worden door middel van een samenwerkingsakkoord. Ook het opstellen van een gemeenschappelijk communicatieplan voor de gewesten wordt een taak van het studiesyndicaat.

In elk geval zal in 2007 met bekwame spoed verder gewerkt worden aan de praktische modaliteiten tot invoering van een wegvignet in Vlaanderen, tenzij ondertussen uit de bevindingen van het studiesyndicaat alsnog zou blijken dat het niet mogelijk is om een systeem op te zetten dat niet verlieslatend zou zijn. Maar daar ga ik echter op dit ogenblik niet van uit.

De invoering van een wegvignet is en blijft voorzien op 1 januari 2008, al is dit, naar mijn inziens althans, het meest optimistische scenario.

Naast het praktisch opzetten van het hele registratie-, innings- en controlesysteem waarbij beroep zal gedaan worden op een private partner, hetzij via een concessie, hetzij via een PPS, en het regelen van de financiering, staan we ook voor de enorme uitdaging om alle nodige regelgevende stappen te zetten: het opstellen en goedkeuren van de regelgeving die het wegvignet invoert en de aanpassing van de verkeersbelasting om de compensatie mogelijk te maken. Bovendien moeten er ook samenwerkingsakkoorden gesloten worden met de andere overheden en mag het Europese luik niet uit het oog verloren worden.

Het compenseren van het wegvignet via een verlaging van de verkeersbelasting heeft voor gevolg dat er hierover – conform de voorschriften van de Bijzondere Financieringswet – samenwerkingsakkoorden moeten gesloten worden met de andere gewesten en met de federale overheid, onder meer over de technische uitvoerbaarheid.

Indien de federale overheid, die op dit ogenblik nog steeds instaat voor de inning van de verkeersbelasting, de compensatieregeling administratief immers niet of niet tijdig zou kunnen uitwerken, kan het Vlaamse Gewest de compensatie enkel doorvoeren mits het de inning en invordering van de verkeersbelasting overneemt van de federale overheid. Zoals ik elders in deze beleidsbrief uiteenzet, is dit evenwel geen sinecure die zomaar van vandaag op morgen kan gebeuren.

We mogen ook het Europese aspect niet uit het oog verliezen. Bij onze Noorderburen heerst nu al heel wat onrust over ons wegenvignet, in die zin dat zij vrezen dat het systeem de buitenlandse weggebruikers zal discrimineren. Belgen zullen via een verlaging van de verkeersbelasting de kost van het wegenvignet recupereren. De kwestie werd al aangekaart bij de Europese Unie.

Het is daarom van groot belang dat we eventuele Europese obstakels opsporen, in kaart brengen en hiermee rekening houden bij de uittekening van het systeem.

Wij moeten ook voor ogen houden, dat het ideale introductietraject zich wellicht niet zal voordoen, vóór, tijdens en zelfs na de implementatieperiode. Scenario's die de gevolgen hiervan afzwakken of vermijden, moeten voorhanden zijn.

Tot slot moeten we ook tijd uittrekken om de nodige communicatiecampagnes te voeren om iedereen – ook de buitenlanders – tijdig op de hoogte te brengen.

Zelfs al blijft de streefdatum voor invoering 1 januari 2008, als zou blijken tijdens de voorbereidende implementatiefase, die voor de boeg staat, dat essentiële aspecten niet tijdig klaar zijn, dan acht ik een extra jaar uitstel wenselijk boven een jaar vol met problemen.

Want zelfs al is het de bedoeling dat het wegenvignet wordt geïnd, in samenspraak met en/of door een private partner: uiteindelijk blijft de introducerende overheid verantwoordelijk. De problemen, die de Duitse Overheid heeft gehad met het Duitse Maut-systeem voor het vrachtvervoer, nochtans opgezet met private wereldspelers, wens ik in géén geval in Vlaanderen te herhalen.

E. Belasting op automatische ontspanningstoestellen en spelen en weddenschappen.

De regelgeving over de belastingen op spelen en weddenschappen en op automatische ontspanningstoestellen is opgenomen in het wetboek op de met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen (WGB) en in de algemene verordening betreffende de met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen (Koninklijk Besluit van 8 juli 1970).

Sedert 1965 werd het WGB reeds verschillende keren door bijzondere machtenbesluiten gewijzigd. Bovendien bevat dit Wetboek bepaalde aan de Koning verleende bevoegdheidstoewijzingen die Hem toelaten een aantal essentiële bestanddelen van deze belastingen vast te stellen.

Artikel 170 van de Grondwet bepaalt uitdrukkelijk dat een belasting slechts 'door' een wet, decreet of ordonnantie kan worden ingevoerd, en niet 'krachtens' een wet, decreet of ordonnantie. Dit principe, het legaliteitsbeginsel genaamd, houdt in dat deze aangelegenheid, bij uitsluiting van enige andere macht, tot de bevoegdheid behoort van de wet-, decreet- of ordonnantiegever. Het impliceert dat de grondslag van de belasting, de aanslagvoet en de eventuele voorwaarden tot vrijstelling door de wetgever moeten worden vastgesteld.

Slechts de regeling van bepaalde detailkwesties inzake de belasting (bv. de controle, de administratieve formaliteiten betreffende de inning,...) kan door de wetgever aan het betrokken uitvoerend orgaan worden overgedragen.

Een aan de Koning verleende bevoegdheidstoewijzing is slechts in overeenstemming met het legaliteitsbeginsel indien deze bevoegdheid voldoende nauwkeurig omschreven is en betrekking heeft

op de tenuitvoerlegging van maatregelen waarvan de essentiële elementen voorafgaandelijk door de wetgever zijn vastgelegd (bv. de nagestreefde doelstellingen, de essentiële elementen van de belasting). Dit principe werd meermaals door het Arbitragehof geponeerd.

Zo ook heeft het Arbitragehof de laatste decennia reeds herhaalde malen geoordeeld dat een wetbepaling waarbij een belasting wordt vastgesteld die aan de uitvoerende macht de bevoegdheid zou toekennen om essentiële elementen daarvan vast te stellen, zoals de identiteit van de belastingplichtigen, de belastinggrondslag en het bedrag van de belasting, ten nadele van een categorie van belastingplichtigen een verschil in behandeling in het leven zou roepen dat, rekening houdend met artikel 170 van de Grondwet, niet kan worden verantwoord.

Wanneer de wetgever aan de Koning de fiscale bevoegdheid verleent die bij de artikelen 170 en 172 van de Grondwet aan de wet wordt voorbehouden, voert hij een verschil in behandeling in tussen twee categorieën van belastingplichtigen: degenen die de waarborg genieten dat niemand aan een belasting kan worden onderworpen zonder dat daartoe is beslist door een democratisch verkozen beraadslagende vergadering en degenen aan wie die grondwettelijke waarborg wordt ontzegd. En dat verschil in behandeling is in beginsel niet verantwoord.

Niettemin heeft het Arbitragehof in het verleden, onder invloed van bepaalde adviezen van de Raad van State, reeds een aantal afwijkingen op het voormelde principe toegestaan. Inderdaad, volgens de Raad van State mag de wetgever de Koning toestaan aangelegenheden te regelen die volgens de Grondwet uitsluitend tot de bevoegdheid van de wetgever behoren “voor zover de in zulke omstandigheden vastgestelde normen door de wetgevende macht onderzocht en vervolgens bekrachtigd worden” (Adv. R. v. St., Kamer, 1995-1996, nr. 608/1, p. 20).

Uit de praktijk blijkt dat deze voorwaarden niet steeds vervuld zijn.

Hoewel bepaalde wetten op de bijzondere machten de Regering verplichten verslag neer te leggen over het gebruik van de haar verleende bevoegdheid of de bekrachtiging voorschrijven van de uitgevaardigde besluiten, werden, nergens in de wet van 31 maart 1967, noch in artikel 90 van de wet van 8 augustus 1980, deze verplichtingen opgelegd.

Evenmin schrijven de permanente aan de Koning verleende bevoegdheidstoewijzingen zoals bepaald in het WGB deze verplichtingen voor.

Dit probleem stelt zich met betrekking tot een hele reeks bepalingen uit het wetboek die betrekking hebben op de belasting op de automatische ontspanningstoestellen en op de spelen en weddenschappen.

Op het vlak van de belasting op de automatische ontspanningstoestellen werden recentelijk een groot aantal rechtsgedingen ingeleid waarin de onwettelijkheid van bepaalde aan de Koning verleende bevoegdheidstoewijzingen wordt opgeworpen met het oog op het bekomen van een teruggave van de sedert het aanslagjaar 1992 betaalde belastingen.

Gelet op het groot aantal rechtsgedingen, de financieel belangrijke inzet (ongeveer 300 miljoen euro sedert 1992 uitsluitend met betrekking tot het Vlaamse Gewest en uitsluitend met betrekking tot de belasting op de automatische ontspanningstoestellen), het feit dat deze gerechtelijke betwistingen niet de inhoud, doch slechts de onbevoegdheid van de auteur van de koninklijke besluiten tot voorwerp hebben en het feit dat in de verdere toekomst mogelijks uiteenlopende gerechtelijke uitspraken met betrekking tot deze belastingen zullen worden geveld, heeft de Vlaamse Regering het noodzakelijk geacht om aan deze toestand te verhelpen en de bestaande rechtsonzekerheid te beëindigen.

Gelet op het feit dat de Gewesten sedert 1 januari 1989 exclusief bevoegd zijn om de aanslagvoet, de heffingsgrondslag en de vrijstellingen van de belasting op de spelen en de weddenschappen en de

belasting op de automatische ontspanningstoestellen te wijzigen, voorziet het Vlaams Gewest de nodige decretale aanpassingen, met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 1989.

Om de bestaande lacunes op te vullen en de rechtszekerheid volledig te waarborgen, worden bij programmadecreet 2007 alle bepalingen in het WGB betreffende de belasting op de spelen en de weddenschappen en de belasting op de automatische ontspanningstoestellen die door de betwiste koninklijke besluiten werden ingevoegd, met terugwerkende kracht en zonder inhoudelijke wijzigingen, op hun huidige plaats in het Wetboek ingevoegd.

Hetzelfde wordt beoogd voor de aan de Koning verleende bevoegdheidstoewijzingen. In het WGB worden met terugwerkende kracht en zonder inhoudelijke wijzigingen, de bepalingen betreffende de essentiële bestanddelen van de bedoelde belastingen, die momenteel in het KB houdende algemene verordening betreffende de met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen terug te vinden zijn, ingevoegd.

3. De uitbouw van een autonome Vlaamse fiscale administratie.

3.1. Hoever staan we?

Zoals reeds in eerdere beleidsbrieven aangegeven, hecht ik veel belang aan een klantvriendelijke dienstverlening. Uiteraard is een belastingadministratie niet de meest populaire dienst bij de burger. Toch zijn bereikbaarheid, een duidelijke en vriendelijke toelichting en eenduidige aanspreekpunten ook bij een belastingadministratie zeer belangrijk.

In dit verband heb ik u al meegedeeld dat binnen de afdeling Financieel Management in 2004–2005 een project liep omtrent een nieuwe organisatiestructuur.

Deze organisatiestructuur is gebaseerd op het front-backofficeprincipe (FOBO). Kort samengevat komt deze erop neer dat de belastingplichtige in de mate van het mogelijke slechts één contactpersoon (in de frontoffice) heeft per groep van verwante belastingen (bijvoorbeeld voor alle vastgoedbelastingen). Hierdoor verkrijgt de burger een contactpersoon die zijn volledige dossier opvolgt en die dus beter vertrouwd is met de persoonlijke situatie van de belastingplichtige (bijvoorbeeld bij betalingsmoeilijkheden, een langdurig verblijf in het buitenland, ...). Daarnaast wordt ook vermeden dat de belastingplichtige bij een vraag om uitleg “van het kastje naar de muur” gestuurd wordt. De backoffice staat dan in voor de administratieve afhandeling van het belastingdossier.

Enerzijds kaderde dit project in de reorganisatie van de Vlaamse overheid, onder de noemer Beter Bestuurlijk Beleid. Deze reorganisatie heeft er immers toe geleid dat mijn huidige administratie ABAFIM, omgevormd werd tot een departement Financiën en Begroting en 2 intern verzelfstandigde agentschappen; het agentschap Centrale Accounting en het agentschap Vlaamse Belastingdienst.

Anderzijds kaderde deze nieuwe organisatiestructuur in een belangrijke uitdaging, met name de verdere uitbouw van een eigen Vlaamse belastingadministratie, die vanaf mei 2007 zal instaan voor de inning in eigen beheer van de onroerende voorheffing, maar die ook dient voorbereid te zijn om in de toekomst andere gewestbelastingen zelf te gaan innen.

Het spreekt voor zich dat dergelijke uitdagingen enige tijd vragen. In geen geval mag een reorganisatie immers een impact hebben op de operationele belastingactiviteiten van inkohiering, inning, bezwaarafhandeling en invordering.

In 2006 werd de reorganisatie van de afdeling Financieel Management naar het agentschap Vlaamse Belastingdienst voltooid. Deze nieuwe naam zal alleszins de herkenbaarheid voor de burger sterk vergroten. Daarnaast werd de inning in eigen beheer van de onroerende voorheffing verder voorbereid, waarover verder meer.

Deze beide evoluties hebben ervoor gezorgd dat de verdere implementatie van de FOBO-structuur enigszins on hold werd gezet. Wel werd in het goedgekeurde personeelsplan van het agentschap Vlaamse Belastingdienst rekening gehouden met deze nieuwe organisatiestructuur. Het is mijn bedoeling in 2007 deze hervorming verder te zetten zodat deze nieuwe administratieve organisatiestructuur, en de nieuwe ICT-structuur - het Vlaams Fiscaal Platform - samen in werking kunnen treden.

3.2. Welke stappen zullen in 2007 gezet worden?

In 2007 zal geïnvesteerd worden in de opleiding van het personeel zodat deze de belastingplichtige rond meerdere aspecten van vastgoedbelastingen kunnen verder helpen. Deze nieuwe

organisatiestructuur leidt er immers toe dat belastingambtenaren van een gespecialiseerde en fragmentaire kennis per belasting een meer generieke kennis over de diverse heffingen heen dienen te ontwikkelen. Tevens zullen in 2007 de processen en functiebeschrijvingen aangepast worden aan dit front-backofficeprincipe. De feitelijke invoering wordt evenwel licht verdaagd.

In 2007 zal immers met de insourcing in eigen beheer van de onroerende voorheffing een heel belangrijke reorganisatie op vlak van organisatiestructuur en personeelsbeleid plaatsvinden. En de inning van deze belasting mag in geen geval gevaar lopen. De volgende stappen in de organisatiestructuur op basis van een front-backofficeprincipe zullen zich in 2007 voorlopig enkel concentreren op de belastingprocessen van de reeds bestaande eigen administratie, gevestigd in Brussel. Vanaf 2008 zal dit principe dan doorgetrokken worden naar de volledige Vlaamse belastingadministratie, de overgenomen diensten inclusief.

Opnieuw: de verandering om de verandering is mij vreemd. Als het verandert, moet het beter zijn, en dit niet enkel in de toekomst, maar zelfs onmiddellijk. Een jaar vol overgangsproblemen, veroorzaakt door veranderingsdrang, is immers een slecht jaar. Dergelijk scenario zal ik steeds vermijden.

3.3. Insourcing van de onroerende voorheffing

3.3.1. Overname in eigen beheer van de administratieve processen

Dat onze eigen gewestbelastingen geïnd worden, hetzij door de federale overheid hetzij door een derde partner via een zogenaamd outsourcingscontract staat eigenlijk haaks op het streven van Vlaanderen naar meer fiscale autonomie. Dit werd in vorige beleidsbrieven en –nota's reeds uitvoerig becommentarieerd.

Ik ben niet tegen outsourcing op zich: het is zelfs een vorm van behoorlijk bestuur, als op die manier ondersteunende taken efficiënter kunnen worden uitgevoerd of als men zelf te weinig capaciteit en kennis heeft om snel te kunnen doorstarten. Ik heb de beslissing van mijn voorgangers, die de fiscale outsourcing hebben geïntroduceerd, daarom ook aangehouden en loyaal verdergezet. Maar fiscaliteit is voor de overheid geen randproces: het raakt aan het hart van de Vlaamse Staat. De kennis en de capaciteit, die wij te weinig in huis hadden, zijn we daarom gaan uitbouwenteneinde opnieuw volledig zelfstandig en autonoom te kunnen functioneren.

Het is dan ook steeds mijn intentie geweest om de huidige toestand in geen geval te bestendigen. Integendeel, ik pleit éénduidig voor de uitbouw van een eigen, volwaardige Vlaamse fiscale administratie. Want zelfs al moet de overheid de moed hebben om te durven erkennen dat zij niet alle uitdagingen aankan en dat haar groei ook remmend kan werken op de maatschappij: een efficiënt en klantvriendelijk werkend fiscaal bestuur daarentegen is een grote troef voor een maatschappij en helemaal geen rem.

3.3.2. Een verantwoorde keuze.

Een logische stap was dan ook de beslissing van de Vlaamse Regering van 24 juni 2005 om de “administratieve taken” m.b.t. de inning van de onroerende voorheffing (OV) in te sourcen met ingang van 1 mei 2007. Op 1 mei 2007 worden de administratieve processen voor de inning van de onroerende voorheffing in eigen beheer genomen. Zoals vermeld in de beleidsbrief 2006 besliste de Vlaamse Regering op mijn voorstel, gelet op de aan gang zijnde ontwikkeling van een eigen “Vlaams Fiscaal Platform” en mede gelet op de contractueel voorziene schadevergoeding, het ICT luik in de outsourcing onaangeroerd te laten, tot het einde van het contract op 31 december 2008.

Zeer bewust en meer bepaald omwille van het lopende project binnen de IVA Vlaamse Belastingdienst m.b.t. de ontwikkeling van een eigen Vlaams Fiscaal Platform - waarover verder meer - wordt dus

voorlopig niet geraakt aan het ICT-luik en zal de insourcing zich in deze fase voornamelijk focussen op de administratieve processen, verbonden aan de inning van de onroerende voorheffing.

In de beslissing tot insourcing ligt meteen ook een opportuniteit tot de uitbouw van een sterke, ervaren en klantvriendelijke organisatie die op termijn in staat moet zijn vlot en naadloos naar een structuur, geënt op de principes van Front Office – Back Office – te evolueren.

Bovendien is ook het feit dat met deze insourcing meteen het volledige OV-personeel onder één hiërarchie komt te staan, een belangrijke factor in de verantwoording van deze beslissing. Eén hiërarchie betekent immers ook meer eenheid van beslissing en een vlotter doorvoeren van interne proceswijzigingen wat uiteindelijk ten goede komt van de burger, belastingplichtige.

3.3.3. Een gefaseerde aanpak

Opdat men op 1 mei 2007 ook effectief en efficiënt zou kunnen starten met de eigenlijke inning van de onroerende voorheffing dient dit insourcingstraject natuurlijk grondig te worden voorbereid en begeleid.

Een uitdaging van formaat te meer daar de start van het in eigen beheer nemen van de inning eigenlijk volledig samenvalt met de start van de verzending van de aanslagbiljetten onroerende voorheffing voor het aanslagjaar 2007.

Gelukkig kan mijn administratie terugblikken op een jaar waarin reeds heel wat voorbereidende werkzaamheden werden verricht.

Begin 2006 werd het gewijzigde personeelsplan voor de IVA Vlaamse Belastingdienst goedgekeurd. Binnen de regering opteerden we voor de moeilijkere, maar correctere weg van statutaire wervingen. Belastingen zijn een structurele taak van de Overheid, en dus logischerwijze uit te voeren door statutair geworven mensen. Alternatieve opstartscenario's bestonden, maar zoals gesteld: we hebben geopteerd voor een realistisch – zij het uitdagend - tijdpad, dat leidt tot de meest correcte oplossing.

Overleg met de verschillende actoren, zoals de syndicale organisaties, was dus nodig en werd grondig ingepland. Zij hebben trouwens op een correcte wijze het personeel geïnformeerd.

Voor de ca. 90 betrekkingen was grote belangstelling, niet alleen van interne kandidaten. Er werden ca. 700 kandidaturen ingediend.

Niet allen voldeden echter aan een belangrijk criterium: omdat op de dag van de overname – 1 mei 2007 – de belastingdienst – ondanks de break – toch onmiddellijk volledig operationeel zou kunnen zijn, was een minimale fiscale ervaring bij elke kandidatuurstelling een absolute must. Rond mei start immers ook jaarlijks de inkohiering van de onroerende voorheffing voor het nieuwe aanslagjaar. Gezien dit - opcentiemen inbegrepen – handelt over enkele miljarden euro is elke dag vertraging een hap in de kaspositie van het Vlaamse Gewest: die betaalt immers de opcentiemen door aan provincies en gemeenten, in vaste schijven, ongeacht of ze al dan niet geïnd zijn. Als de belastingdienst bijgevolg in mei 2007 niet onmiddellijk operationeel is, vormt dergelijke préfinanciering een financiële kater voor de Vlaamse Gemeenschap. Logisch dus, dat men met personeelsleden moet opstarten, die enige ervaring konden voorleggen. Er zal op 1 mei 2007 geen tijd zijn om langdurige en tijdrovende opleidingen te verstrekken.

Van de 700 kandidaten werden er na screening 250 weerhouden, die wel voldeden aan het criterium van minimale beroepservaring inzake fiscaliteit.

Tot slot wil ik nogmaals benadrukken dat een goeie communicatie de rode draad doorheen een geslaagd insourcingstraject vormt. Vooral bij het CIPAL-personeel waar de onzekerheid over de toekomst groot is en blijft, is het zeer belangrijk tijdig en correct te informeren.

3.4. Overname van de verkeersbelasting

Het is mijn ambitie, als Vlaams minister van Financiën, om de invordering van de verkeersbelasting over te nemen van de federale overheid, om een aantal redenen.

- De Vlaamse Regering plant de verkeersbelasting om te buigen van een louter inkomstenverwervende belasting naar een meer ecologische en mobiliteitsturende heffing. Wagens waren vroeger een luxeproduct en de verkeersbelasting is nog steeds geconcipieerd als een luxebelasting. Dat is vandaag geenszins het geval. Het basisconcept zelf zou dus moeten wijzigen. Zoals hiervoor reeds vermeld kan een dergelijke ingrijpende inhoudelijke hervorming best gepaard gaan met de overname van de invordering, zoals die eerder al in het vooruitzicht werd gesteld.
- Het is logisch dat de federale regering de modernisering van haar fiscale besturen concentreert op die activiteiten waarvan de opbrengsten haar ten goede komen. De activiteiten, gericht op de gewestbelastingen zijn niet prioritair inzake informatisering en modernisering.
- De invoering van het wegenvignet, gepland tegen 1 januari 2008 zal een onmiskenbare impact hebben op de inningswijze van de verkeersbelasting.
- Onverminderd de inspanningen van de betrokken personeelsleden vormt de variabiliteit en volatiliteit van de ontvangsten in de verkeersbelastingen een indicatie, dat de procesbeheersing en/of benodigde capaciteit op federaal niveau lacunes vertoont.

Om onaangename verrassingen te voorkomen, veronderstelt een overname van het inningsproces een grondige kennis van de huidige inningsprocedures en achterliggende processen, zoals ze in praktijk werken.

Vlaanderen kan die invordering pas overnemen op het ogenblik dat het er klaar voor is. Dat gebeurt niet van vandaag op morgen, maar vergt een grondige voorbereiding en een stapsgewijze aanpak.

Er zijn diverse scenario's denkbaar, waarbij Vlaanderen telkens in meer of mindere mate hervormingen doorvoert. Er is echter één gemene deler: samenwerking met de andere gewesten en met de federale overheid.

Elk van deze scenario's houdt een aantal risico's in, zowel op het vlak van ICT, personeel, wetgeving, samenwerking met de andere overheden als op het budgettaire vlak. We moeten vermijden dat een overname een negatieve invloed zou hebben op de continuïteit van de inning en op de klantvriendelijkheid.

Het zal er dus op aan komen om het juiste scenario te kiezen, namelijk dat waarbij zowel de risico's als de potentieel negatieve gevolgen zo minimaal mogelijk zijn.

Op basis van de haalbaarheidstudie van 2005 werd in de beleidsnota 2006 een volledige overname van de inning van de verkeersbelastingen vanaf 2008 vooropgesteld. Voor eind december 2006 zou de Vlaamse Regering daartoe deze beslissing kenbaar moeten maken aan de Federale overheid mede rekening houdend met het tijdig afhandelen van de administratieve en organisatorische aspecten en de realisatie van de nodige samenwerkingsakkoorden en eventuele aanpassingen aan de regelgeving.

De transitie-manager voor de gewestbelastingen die daartoe binnen de Vlaamse administratie is aangeduid heeft onlangs een geactualiseerde risicoanalyse en een beheersplan voor de mogelijke overname opgemaakt. Ook de reeds vermelde haalbaarheidstudie werd geactualiseerd.

Meerdere overnamescenario's werden beschreven, overwogen, en de risico's voor elk van de scenario's werden in kaart gebracht.

De conclusie die uit de bevindingen en de rapporten van de transitie-manager moet worden getrokken is dat een overname van de invordering van de verkeersbelastingen op 1 januari 2008 weliswaar mogelijk is, maar toch een (te) groot risico inhoudt. Het overnametraject heeft immers een lange doorlooptijd nodig, die moet toelaten de nodige ICT-infrastructuur te voorzien en op te bouwen, de regelgeving te herstructureren en aan te passen, de nodige personele middelen te voorzien, en de nodige samenwerkingsakkoorden met andere overheden te onderhandelen en te finaliseren.

Een overname van de inning in 2009 wordt daarentegen als zeer realistisch ingeschat.

De bevindingen van de transitie-manager doen mij dan ook besluiten dit jaar geen voorstel tot opzegging aan de Vlaamse Regering voor te leggen. Dit betekent geenszins dat het voorbereidingstraject wordt stopgezet, wel integendeel. Ik verwijs daarvoor naar de hierna opgenomen bijdrage over de opbouw van het zogenaamde Vlaams Fiscaal Platform.

3.5. Een goed werkend Vlaams Fiscaal Platform (VFP)

3.5.1. Globaal Kader

Belastingen heffen en innen is een massief proces. Zonder doorgedreven, "intelligente" informatisering is het onmogelijk een belastingsproces op te zetten én in stand te houden, dat gelijktijdig efficiënt en flexibel is, klantvriendelijk verloopt en functioneert volgens hoge kwaliteitsnormen én beheers- en beleidsinformatie oplevert, nodig voor de informatieverstrekking en de gebeurlijke bijsturing door de wetgevende machten.

De Vlaamse Regering was zich in de vorige legislatuur hiervan bewust en keurde een project goed voor de uitbouw van een Vlaams Fiscaal Platform als generiek platform voor alle huidige en toekomstige heffingen die vallen onder de Vlaamse fiscaliteit. De huidige Vlaamse Regering heeft dit concept blijvend goedgekeurd en er de adequate middelen voor voorzien.

Naast zijn faciliterend effect voor de verdere uitbouw van de Vlaamse fiscale en financiële autonomie dient het VFP vooral een administratief hulpmiddel te zijn ter ondersteuning van een stijgende graad van "fiscale aanvaarding" door de burger maar tegelijkertijd en even belangrijk dient het een ergonomisch, efficiënt en correct werkende motor te zijn ter ondersteuning van een adequate interne administratieve organisatie in lijn met het migratieplan van de Vlaamse fiscaliteit binnen het Beter Bestuurlijk Beleid.

Hoewel de invulling van het faciliterend karakter en de klantvriendelijke en kwalitatieve dienstverlening voor de belastingplichtige en de lokale besturen reeds herhaaldelijk werd toegelicht in de voorafgaandelijke rubrieken van deze beleidsbrief houd ik er aan de doelstellingen, zoals ze werden vooropgesteld bij beslissing van de Vlaamse Regering op 28 februari 2003 nog even ter herinnering te brengen:

- de administratieve procedures dienen te worden geharmoniseerd en vereenvoudigd wat een organisatie rond generieke processen i.p.v. een afzonderlijke organisatie per heffing vooropstelt;
- de belastingplichtige staat als klant centraal wat een adequate ondersteuning van een front-backofficeopstelling als administratieve organisatie noodzaakt;

- het platform moet bijgevolg toelaten een klantgericht en voor de eigen organisatie faciliterend opvolgingsysteem op te zetten zodat de dossieropvolging per belastingplichtige kan gebeuren, terwijl de verdere operationele afhandeling per inning verloopt;
- het platform moet de toegankelijkheid en interactie voor de burger en bedrijven faciliteren en verbeteren;
- verder dient een open ICT-architectuur de coherentie met toekomstige technologische evoluties te faciliteren.

3.5.2. Een voorbereidende studiefase : 2003 – 2006.

De complexiteit van de transitie van de gewestbelastingen naar één generiek platform noodzaakt een projectmatige benadering waarbij men niet overhaast mag te werk gaan en waarbij voor alle heffingen binnen het bereik van het VFP een aantal chronologische stappen dienen doorlopen te worden.

In globo bestaat dit traject uit een voorbereidende studiefase en vervolgens uit een implementatiefase.

Gedurende 2003 en 2004 werd een aanzet gegeven voor de realisatie van dit toekomstgerichte Vlaams Fiscaal Platform.

Dit voortraject werd begin 2006 afgesloten . Er werd een programmaplan opgemaakt dat, rekening houdend met de politieke en sociale karakteristieken van belastingen, een gefaseerde implementatie gedurende de volgende jaren vooropstelt.

Het voortraject zelf resulteerde in een procesmodellering, een behoefteanalyse en een toekomstgerichte ICT-architectuurstudie.

In de **procesmodellering** werden de toekomstige administratieve processen gedetailleerd in kaart gebracht en werd voor iedere heffing bepaald welke processen generiek zijn (d.w.z. geldend voor iedere heffing) en welke specifiek zijn (eigen aan één bepaalde heffing) .

In de **behoefteanalyse** werd vastgelegd welke de functionele en niet functionele behoeften zijn om de in de modellering vastgelegde processen te ondersteunen.

Op basis van deze procesmodellering en de behoefteanalyse werd dan verder de toekomstige **architectuur** van het VFP (informatie-architectuur, applicatie-architectuur, technische architectuur en interfacemodellering) uitgetekend met aandacht voor de evolutieve fiscale behoeften.

Het is ontegensprekelijk positief dat deze “re-engineering” van de bedrijfsprocessen en ondersteunende administratieve organisatie in sterke mate gerealiseerd werd door de administratie zelf, waardoor de onontbeerlijke knowhow binnen de administratie opgebouwd werd en garant staan voor een grotere autonomie en flexibiliteit in de toekomst. In het verleden werd al te vaak beroep gedaan op dure consultants, die wel aangaven, hoe het zou moeten, maar aan de kant bleven, als het echt moest. Dit is hier niet het geval.

Vanuit dezelfde strategische overweging werd in parallel met de technologische architectuurstudie ook de toekomstige ICT-organisatie functioneel uitgetekend. Hierbij werden 23 ondersteunende ICT functies/rollen geïdentificeerd voor het VFP, ingevuld door 27 VTE's. Een verdere differentiering tussen sturende en uitvoerende taken en rekening houdend met een maximale synergie met andere omgevingen binnen het beleidsdomein Financiën en Begroting –zoals ORAFIN- leidde tot de conclusie dat een interne ICT-organisatie van 13 VTE's aangewezen is ter verzekering van de continuïteit en flexibiliteit aan een minimale kost. M.a.w het vraagstuk: is het beter zelf alles te doen of is het beter alles uit te besteden, werd niet zwart-wit beantwoord, maar genuanceerd. En daarin volg ik mijn administratie volledig: “zelf doen, waar het hoort; laten doen, waar het aangewezen is” leidt tot optimale situaties; dogma's tellen in deze niet.

Vooraleer verder in te gaan op de conceptuele benadering van het implementatieplan is het aangewezen twee belangrijke primaire **uitgangspunten** die vooropgesteld werden even toe te lichten.

Een eerste belangrijke vraag – te beantwoorden vóór de concrete implementatie van het VFP – was of voor de opbouw van het VFP ofwel een volledig nieuwe toepassing ontwikkeld diende te worden ofwel de huidige applicatie -gebruikt voor de onroerende voorheffing- als vertrekbasis kon gebruikt worden. Dit laatste zou meteen een besparing van ontwikkelingskosten betekenen. Een kritische evaluatie in 2006 door een buitenlandse belastingsexpert leidde tot de bevinding dat de belastingtoepassing gebruikt voor de onroerende voorheffing conceptueel voor iedere heffing als basis kan gebruikt worden voor de verdere uitbouw van het Vlaams Fiscaal Platform mits aanpassing of vervanging van enkele technologisch verouderde modules.

Een tweede belangrijke bevinding uit de evaluatie van de huidige belastingtoepassing inzake de onroerende voorheffing is de te hoge exploitatiekost van 6.450 K euro die hoofdzakelijk te wijten is aan het gebruik van een mainframe als architecturaal platform. Dit leidde tot het besluit dat het VFP diende opgezet te worden op een server omgeving waarbij de exploitatiekosten met de helft kunnen teruggebracht worden.

Begin 2006 werden bijgevolg alle noodzakelijke voorbereidende stappen doorlopen voor de integratie in een Vlaams Fiscaal Platform niet alleen van de onroerend goed gerelateerde heffingen die het Vlaamse Gewest vandaag zelf invordert, te weten de “Onroerende voorheffing” (OV), “Leegstand woningen” (LSW) en “Leegstand bedrijfsruimten” (LSB) maar evenzeer van een niet-onroerend goed gerelateerde gewestbelasting die de federale overheid vandaag nog invordert voor rekening van het Vlaamse Gewest, met name de verkeersbelasting.

3.5.3.De effectieve implementatie (2006–2010) : uitgangspunten.

Hoewel een beleidsbrief niet het geijkte document is om een gedetailleerde technische voorstelling van het implementatieplan van het Vlaams Fiscaal Platform over de jaren 2006–2010 naar voor te brengen acht ik het toch nuttig en verantwoord de krachtlijnen en benaderingsconcepten nader toe te lichten even als de vooropgestelde activiteiten gedurende de komende jaren.

Ik heb begin 2006 het globale implementatieplan voor het VFP principieel goedgekeurd, op basis van de voorliggende detailarchitectuurstudie.

Op basis van de hierop genomen beslissingen werd een planning inclusief de nodige budgettaire voorzieningen opgesteld voor de concrete implementatie gedurende de periode 2006–2010, rekening houdend met onderstaande uitgangspunten:

1) Continuïteit.

De bouw van en de overgang naar het nieuwe VFP mag de continuïteit van de werking van de diensten niet in gevaar brengen. Belastingen vormen een gevoelige materie, omdat het raakt aan tienduizenden en meestal zelfs miljoenen personen en/of gezinnen. Er zomaar vanuit gaan, dat reorganisaties feilloos kunnen doorgaan is een illusie. Zelfs al zou voor 90% van de doelgroep de nieuwe omgeving voordelen bieden; als zij voor 10% een achteruitgang betekent, is dat een groot aantal mensen. Continuïteit is uiteraard ook belangrijk voor de Overheid zelf. Het onderbreken van de fiscale inkomstenstromen beïnvloedt in sterke mate het kas- en schuldbeheer.

2) Flexibiliteit en modulariteit.

Het nieuwe VFP moet een grote mate van flexibiliteit bezitten om de wijzigingen aan de belastingen en heffingen zo efficiënt mogelijk te kunnen opvangen. Deze wijzigingen omvatten zowel aanpassingen aan bestaande heffingen als de implementatie van over te nemen belastingen. Dat laatste is wellicht van minder belang in een stabiele omgeving, maar de Belgische staatsstructuur is geen

stabiele structuur. Een belangrijk element dat deze flexibiliteit moet helpen waarborgen, is een modulaire opbouw van het systeem.

3) Functionaliteit

Het nieuwe VFP dient de diensten van het departement Financiën en Begroting en de andere betrokken diensten maximaal te ondersteunen om de doelstellingen rond belastingen en heffingen zo efficiënt mogelijk te realiseren.

4) Herbruik van beschikbare informatie.

Wat voor de onroerende voorheffing kan, met name het automatisch toekennen van verminderingen waarop burgers recht hebben, moet elders ook kunnen. Hierdoor zal de administratieve afhandeling van verrichten door de burger en bedrijven tot een minimum worden beperkt.

5) Gebruik van en aanmaken van authentieke bronnen:

Het VFP moet maximaal gebruik maken van informatie die al beschikbaar is in authentieke bronnen. Waar relevant en toegelaten, dient ook informatie binnen het VFP ontsloten te kunnen worden als of naar authentieke bronnen.

6) Gefaseerde implementatie

In lijn met de resultaten van de haalbaarheidsstudies uit 2005 en zoals naar voor gebracht in de beleidsbrief 2006 worden twee implementatiemijlpalen vooropgesteld: De implementatie van de verkeersbelasting enerzijds, en de insourcing – althans wat het ICT-luik van het CIPAL-contract betreft, anderzijds.

3.5.4. Het concept van het Vlaams Fiscaal Platform.

Rekening houdend met bovenstaande uitgangspunten werd een implementatie-meerjarenplan uitgewerkt met volgende conceptuele benadering.

Het blokkendoos concept

De applicatiearchitectuur, m.a.w. de belastingtoepassing wordt modulair opgebouwd waarbij de creatie van iedere module kan vergeleken worden met de blokken uit een blokkendoos.

Blokken kunnen beschouwd worden als een groepering van functioneel samenhangende activiteiten die als een geheel dienen uitgevoerd te worden. Zo zijn er blokken die samenvallen met een functioneel subsysteem of module van de belastingtoepassing zoals bijvoorbeeld het “collectiebeheer”, de “inkohiering”, het “heffingsbeheer” of de “datawarehouse”.

Maar evenzeer zijn er niet functionele blokken zoals het “opzetten van de ontwikkelingsomgeving”, het opbouwen van de “Referentiedatabank” met gegevens van de authentieke bronnen, of de migratie van de mainframe naar een serveromgeving,

Iedere implementatie van een blok bestaat uit twee stappen: een analysestap resulterend in een definiëring van de gedetailleerde activiteiten binnen het blok en een exacte raming van de hiermee gepaard gaande kosten en als tweede stap de implementatie zelf.

Voor de uitvoering van de blokken zijn er relatief grote vrijheden om de volgorde van uitvoering en de timing af te stemmen op veranderlijke externe prioriteiten.

Het parallel-platform concept

Big bangs, die met grote trom worden aangekondigd, maar die ook een hoge risicograad van continuïteit in zich dragen, wil ik niet.

Het implementatietraject van het volledige generieke VFP verloopt gradueel en gefaseerd over een periode van 2006 tot 2010. Dit betekent dat het VFP gedurende deze periode zal opgebouwd zijn uit functionele blokken uit de oude belastingtoepassing van de onroerende voorheffing, gemengd met functionele blokken die al omgezet, aangepast en/of vervangen zijn en dus deel uitmaken van het VFP.

Teneinde de continuïteit van de inkomsten van de onroerende voorheffing op ieder moment te kunnen verzekeren op het VFP en ieder risico voor een inkomstenonderbreking te vermijden wordt er een ontwikkelingsomgeving opgezet bestaande uit een kopie (op mainframe) van de huidige belastingtoepassing enerzijds en de uiteindelijke VFP omgeving op een server-architectuuranderzijds.

Dit is eigenlijk een veilige standaardprocedure, omdat deze werkwijze toelaat om na implementatie van een nieuwe en/of aangepaste module de samenwerking tussen nieuwe en oude blokken grondig te testen en bijgevolg steeds een werkend geheel te kunnen verzekeren. Uiteraard impliceert deze werkwijze een meerkost tijdens de implementatie die echter niet opweegt tegen het risico van discontinuïteit.

3.5.5. Voordelen van integratie binnen het VFP

Onafhankelijk van de beslissing tot overname van de inning van de verkeersbelasting, wellicht op 1 januari 2009, wordt een insourcing, geënt op het Vlaams Fiscaal Platform, volop voorbereid.

Daar waar de huidige federale architectuur sterk verouderd, rigide en niet modulair is met door elkaar lopende geautomatiseerde en niet-geautomatiseerde processen en een minimale ICT organisatorische ondersteuning, biedt een implementatie op een modulair en flexibel generiek VFP aan aantal onmiskenbare voordelen en dit zowel voor de administratie als voor de burger en bedrijven.

- Een doorgedreven proces re-engineering tot heffingoverschrijdende generieke processen voor inning en invordering leidt tot een aanzienlijke vereenvoudiging en efficiëntieverbetering.
- Het vervangen van de manuele aangifteprocedure voor de niet-geautomatiseerde verkeersbelasting door een webservice laat de bedrijven toe via het internet deze formaliteiten te vervullen met als bijkomend voordeel voor de administratie de mogelijkheid tot een overwogen centralisatie tot een beperkt aantal ontvangkantoren.
- De belastingplichtige zal op ieder moment de actuele toestand van zijn verschuldigde verkeersbelasting kunnen raadplegen.
- Naar analogie met de onroerende voorheffing maakt het VFP eveneens voor de verkeersbelastingen een automatische en onmiddellijke toekenning van de vrijstelling voor gehandicapten mogelijk op het ogenblik van de inkohiering.
- Geïntegreerd gebruik van de al bestaande referentiebestanden maakt het meerdere malen ingeven van identificatiegegevens door de burger en bedrijven overbodig.
- Gebruik van moderne technologieën biedt de mogelijkheid tot een efficiënter en eenvoudiger controle door het aanwenden van bijvoorbeeld handterminals.
- Het VFP wordt zodanig uitgebouwd dat in de berekeningsmodule van de heffing een automatische compensatie met het wegvignet wordt voorzien.

- In dezelfde berekeningmodule kan het algoritme van de verkeersbelasting zo opgezet worden dat een geleidelijke overgang naar een gedifferentieerde verkeersbelasting op basis van de milieunormen (Ecoscore) mogelijk wordt zonder noemenswaardige bijkomende kosten.

3.5.6. Budgettaire raming VFP

Koken kost geld. Voor een essentiële overheidstaak, als de belastinginning, moet dit vrijgemaakt worden, maar ook niet onbeperkt of onbeheerst.

Als globale budgettaire raming over de jaren 2006–2010 werden de volgende kosten in het plan opgenomen:

- o **Eenmalige:** Investering voor infrastructuur en ontwikkeling nieuw VFP platform en operationeel voor OV : onroerende voorheffing , LS: leegstand, VKB :verkeersbelasting (zoals vandaag bestaand):
17.500 K euro
- o **Jaarlijkse:** Onderhoud en ICT ondersteunende diensten: **3.100 K euro**

Deze jaarlijkse exploitatiekost bereikt 200 K euro in 2007 en groeit naar zijn evenwicht in 2010 tot een bedrag van 3.100 K euro. Dit betekent toch een aanzienlijke besparing in vergelijking met de huidige exploitatiekost van de OV-applicatie (6.450 kEuro).

Voor infrastructuur en ontwikkeling werden in de begroting 2006 respectievelijk de bedragen 400 K euro en 2.600 K euro opgenomen. Rekening houdend met de voorzieningen in 2006 en een spreiding over de jaren 2007 tot 2010 van de overige noodzakelijke middelen betekent dit een jaarlijkse budgettaire behoefte van 3.625 K euro voor de éénmalige investeringskosten; m.a.w. er zou weliswaar nog een lichte verhoging kunnen nodig zijn t.o.v. de bestaande budgetten; maar zelfs als – door omstandigheden – deze lichte uitbreiding niet realiseerbaar zou zijn, kan het project doorgang vinden, door het maximaal één jaar verder te spreiden.

4. Meer fiscale autonomie voor Vlaanderen.

Het herinrichten van de Belgische staat is een dynamisch en evolutief proces. Met een bescheiden start in 1970 werden achtereenvolgens in 1980, 1988, 1993 en 2001 nieuwe bevoegdheden en de daarbij horende middelen overgedragen aan de gemeenschappen en gewesten. Na vijf staatshervormingen beschikt Vlaanderen over belangrijke instellingen, budgetten en bevoegdheden om een eigen beleid te voeren. Het proces is echter nog niet af.

Voor de Vlaamse Regering moet een verdere staatshervorming in de eerste plaats de kwaliteit van het overheidsbestuur ten dienste van de inwoners van Vlaanderen vergroten. Meer bevoegdheden voor de deelstaten is dus geen doel op zich, maar moet Vlaanderen in staat stellen de kwaliteit van het bestuur te verhogen.

4.1. Een Vlaamse korting op de vennootschapsbelasting.

Ondernemen en investeren in Vlaanderen moet nog aantrekkelijker gemaakt worden. Als we voor onze Vlaamse ondernemingen een efficiënter Vlaams ondersteuningsbeleid willen voeren, met meer eigen investerings- en tewerkstellingsgerichte maatregelen, is het van belang dat Vlaanderen zelf bevoegdheden verwerft inzake de vennootschapsbelasting. Zo krijgen we een instrument in handen voor het creëren van een gunstig fiscaal klimaat voor ondernemen en investeren, een daadwerkelijke hefboom voor het ondernemingsbeleid dat we in Vlaanderen wensen te voeren.

De gewesten kunnen vandaag voor hun eigen burgers kortingen of afcontiemen toestaan op de federale personenbelasting. De minderopbrengsten moeten aan de federale overheid gecompenseerd worden.

Hetzelfde moet mogelijk worden voor de federale vennootschapsbelasting. Het is immers aangetoond dat een vermindering van de vennootschapsbelasting extra banen oplevert en de economische groei verhoogt. De impuls die deze afcontiemen voor onze economie teweegbrengt zal dus leiden tot aanzienlijke terugverdieneffecten. Het is een recept dat ook in andere landen en regio's reeds succesvol werd toegepast.

Daarmee wordt meteen uitvoering gegeven aan de resolutie van het Vlaams Parlement van 3 maart 1999 die de mogelijkheid bepleit voor de deelstaten om binnen afgesproken grenzen, autonoom en op eigen kosten fiscale tegemoetkomingen in de vennootschapsbelasting toe te kennen.

4.2. Een regionale vastgoedfiscaliteit.

Momenteel zijn een aantal belangrijke onroerendgoedbelastingen geregionaliseerd : de onroerende voorheffing, het registratierecht op verkopen van onroerende goederen, het registratierecht op hypotheekvestigingen, het registratierecht op verdelingen van onroerende goederen. De gewesten zijn bevoegd om de aanslagvoet, de heffingsgrondslag, en de vrijstellingen van deze belastingen te wijzigen.

De **invordering** van deze belastingen gebeurt vandaag nog door de federale Administratie (AKRED of Patrimoniumdocumentatie), met uitzondering van de onroerende voorheffing die sedert 1 januari 1999 door het Vlaamse Gewest wordt ingevorderd.

Daarnaast heft het Vlaams Gewest nog enkele andere belastingen die gelieerd zijn aan het onroerend goed en waarvoor ze de invordering zelf verzorgt, zoals de leegstandsheffingen.

Bij de vorige staatshervormingen werden stappen gezet om onroerendgoedbelastingen te regionaliseren , maar het resultaat is niet volledig. Er zijn ook onroerendgoedbelastingen , zoals bijvoorbeeld het registratierecht op huurcontracten en de hypotheekrechten , die federaal gebleven zijn. Ook in de federale personenbelasting kan het onroerend inkomen nog belast worden.

De Financieringswet voorziet vandaag de mogelijkheid om de invordering van de geregionaliseerde registratie – en successierechten over te dragen van de federale overheid naar de gewestelijke administratie.

Door de verspreiding van de bevoegdheid over enkele registratierechten tussen het federale niveau (huurcontracten , vonnissen , vaste rechten , ...) en het regionale niveau (schenkingen , verkopen , verdelingen , ...) wordt deze overname sterk bemoeilijkt en wordt de overname een risicovolle en gecompliceerde operatie . Een overname van de invordering van de registratie- en successierechten is, gelet op de complexe technische en juridische problemen daardoor alvast op korte termijn niet haalbaar.

De enkele restanten van onroerendgoedbelastingen op het federale niveau zouden ook best worden geregionaliseerd. Het budgettair belang hiervan is te verwaarlozen , maar het laat het gewest wel toe het beleid inzake ruimtelijke ordening , wonen , ... te vervolledigen. Bovendien vergemakkelijkt deze regionalisering de overname van de invordering , en deze overname kan op haar beurt bijdragen tot de uitbouw van een volledige en allesomvattende vastgoeddocumentatie op regionaal niveau.

5. Een wetenschappelijke ondersteuning van de Vlaamse financiën: een eigen steunpunt fiscaliteit en begroting

Als een producent met een goede organisatie en een geolied machinepark een maximale impact op de markt wenst te bekomen dient hij uiteraard eerst een grondig marktonderzoek uit te voeren teneinde een juiste beslissing te kunnen nemen. Met andere woorden : zonder onderzoek, geen impact.

Het zelfde geldt voor het agentschap Vlaamse Belastingdienst en de verscheidene heffingen die zij dagelijks verwerkt. Zonder een degelijke wetenschappelijke analyse zal het Vlaams fiscaal beleid haar vooropgezette doelstellingen niet (optimaal) bereiken.

5.1 Even een korte terugblik

Tijdens de vorige legislatuur besliste de Vlaamse Regering steunpunten voor beleidsrelevant onderzoek op te richten voor een aantal voor haar prioritaire domeinen. Binnen het Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen werden ook inzake fiscaliteit en financieel management onderzoekers aangetrokken. Zoals u reeds in eerdere beleidsbrieven kon merken, hecht ik veel belang aan een wetenschappelijk onderbouwd Vlaams fiscaal beleid. Ik heb dan ook regelmatig bericht over beleidsmatig interessante inzichten die uit dit onderzoek verkregen zijn.

De beheersovereenkomsten afgesloten met de huidige steunpunten eindigen op 31 december 2006. Op 12 mei 2006 heeft de Vlaamse Regering beslist een nieuwe oproep voor steunpunten voor beleidsrelevant onderzoek te lanceren.

5.2 Belangrijke verwezenlijking in 2006: een afzonderlijk steunpunt financiën en begroting vanaf 2007

Aangezien Vlaanderen sinds de laatste staatshervorming (bijzondere wet tot herfinanciering van de gemeenschappen en uitbreiding van de fiscale bevoegdheden van de gewesten van 13 juli 2001) heel wat meer fiscale bevoegdheden heeft gekregen en de Vlaamse Regering aandringt op nog ruimere bevoegdheden, is het belang van de fiscaliteit voor Vlaanderen alleen maar toegenomen. Om deze reden heb ik er dan ook op aangedrongen dat vanaf deze nieuwe oproep fiscaliteit en begroting een afzonderlijk steunpunt zou vormen. Uit de huidige werking van de steunpunten bleek immers dat er weinig tot geen synergie was met de andere sporen binnen het Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen (SBOV) waar de sporen Fiscaliteit en Financieel Management tot eind 2006 mee in opgenomen zijn.

Gelet op het feit dat fiscaliteit een krachtig instrument is, waarvan de resultaten vaak niet rechtstreeks meetbaar zijn, maar gedegen onderzoek vereisen, zodat belangrijke – ook indirecte – aspecten als doelgerichtheid, inkomensherverdeling, negatieve neveneffecten, ... mee in rekening worden genomen bij de evaluatie van fiscale maatregelen, is het niet alleen van belang een afzonderlijk steunpunt Fiscaliteit en Begroting op te richten, maar dient dit ook voldoende diep uitgebouwd te kunnen worden. Fiscaliteit mag immers niet eenzijdig vanuit economische of juridische hoek bekeken worden, maar heeft ook raakvlakken met diverse, wetenschappelijke disciplines als sociologie, ethiek, bedrijfseconomie, algemene economie, fiscaal recht, administratief recht, ... Het is dan ook absoluut noodzakelijk dat deze diverse disciplines mekaar vinden in een nieuw steunpunt Fiscaliteit en Begroting teneinde synergieën tussen deze disciplines te creëren.

Het uitbouwen van dergelijk multidisciplinair steunpunt, dat in staat is diepgaand wetenschappelijk onderzoek te verrichten, alsook op korte termijn wetenschappelijke adviezen te verstrekken voor beleidsvragen, vereist uiteraard de nodige personele en dus ook financiële middelen. Daarom heb ik ook de budgettaire inspanningen verhoogd. Zo zal het steunpunt fiscaliteit en begroting vanaf 2007

naast een jaarlijkse basisfinanciering van 325.000 euro vanuit de begroting wetenschapsbeleid bijkomend kunnen rekening op een jaarlijkse door mij verstrekte cofinanciering van 150.000 euro. Dit betekent een sterke verhoging ten opzichte van de financiering voor de huidige steunpunten, volgens dewelke de sporen fiscaliteit en financieel management samen gemiddeld jaarlijks een financiering krijgen van +/- 350.000 euro op jaarbasis. Deze budgetverhoging samen met de verenging in het onderzoeksspectrum van het gedeelte “financieel management” moet toelaten een volwaardig team samen te stellen dat onderzoek kan verrichten en mijn beleid kan ondersteunen.

5.3 Onderzoeksthema's voor het nieuwe steunpunt vanaf 2007

Als onderzoeksthema's die mijn aandacht hebben voor dit nieuwe steunpunt in de periode 2007-2011 denk ik onder meer aan een betere raming van de ontvangsten van de gewestbelastingen. Door het spoor Fiscaliteit werd op mijn vraag in de periode 2001-2006 reeds een econometrische analyse gemaakt van de conjunctuurgevoeligheid van de registratierechten. Het door dit spoor ontwikkelde model wordt thans gebruikt om de belastingontvangsten inzake registratierechten te schatten. Het is mijn bedoeling een gelijkaardig model te laten ontwikkelen met het oog op het ramen van de ontvangsten inzake verkeersbelastingen en successierechten.

Daarnaast is het mijn wens dat dit steunpunt in de komende 5 jaar een aantal denkpistes verder uitwerkt rond de wijze waarop fiscale stimulansen kunnen gebruikt worden om het economisch beleid en het tewerkstellingsbeleid van de Vlaamse overheid te ondersteunen. Dit onderzoek kan mee aan de basis liggen van de voorbereiding van een volgende staatshervorming, aangezien we momenteel bij het uitwerken van dergelijke ideeën vaak botsen tegen de grenzen van onze huidige Vlaamse fiscale bevoegdheden. In eerste instantie denk ik hierbij aan een analyse van de voor- en nadelen inzake een regionalisering van de vennootschapsbelasting, dan wel van de personenbelasting, het onderzoeken van de mogelijkheid om alle instanties belast met onroerend goed samen te brengen binnen één Vlaams bestuursniveau teneinde de Vlaamse overheid toe te laten een coherent beleid te voeren inzake vastgoed en/of een studie inzake de mogelijkheid tot het delen van de belastbare grondslag inzake personenbelasting.

Bij deze voorbereiding van een volgende staatshervorming dienen verder niet enkel de bevoegdheden bekeken te worden, maar ook de wijze waarop de schuld van de Belgische federatie mogelijk wordt verdeeld en kan worden beheerd. In de staatshervorming van 1989 werden immers belangrijke kredieten en activa overgedragen, maar niet de passiva. Het is mogelijk dat dit in een volgende staatshervorming ter discussie komt. Ik wens nu reeds te anticiperen op dergelijke discussie via een (literatuur)studie naar het ontstaan, de oorzaken en de a-posteriori toewijzing van deze passiva, in het kader van de overgedragen (uitgaven)bevoegdheden. Een tweede aspect dat hierbij dient bekeken te worden, is de wijze waarop de overdracht leidt tot een haalbare financierbaarheid ervan. Daarbij dient niet alleen de grootte van de beschikbare (fiscale) middelen maar ook de volatiliteit ervan en de afhankelijkheid t.o.v. de parameters die de rente beïnvloeden bestudeerd te worden.

Verder ben ik ervan overtuigd dat dit nieuwe steunpunt ook nuttig werk zal kunnen leveren inzake de raming van de fiscale capaciteit van Vlaanderen op langere termijn. Momenteel ziet Vlaanderen zijn aandeel in de personenbelasting immers jaarlijks toenemen, wat leidt tot een stijging van de ontvangsten in de begroting. Ten gevolge van de veroudering van de Vlaamse bevolking kan er evenwel een omslag komen in deze evolutie. Zo is het mogelijk dat op een bepaald ogenblik meer Vlamingen een inkomen uit vervangingsinkomsten en pensioenen genieten dan uit arbeid. Dit kan leiden tot een daling van het Vlaamse aandeel in de personenbelasting en kan bijgevolg ook een invloed hebben op de ontvangsten in de Vlaamse begroting. De kans is reëel dat deze evolutie zich voordoet op het ogenblik dat de vergrijzing en de daaraan verbonden uitgaven zich ten volle laten voelen. Teneinde een degelijk begrotingsbeleid te kunnen voeren wens ik maximaal op dergelijke evoluties voorbereid te zijn. Een studie van de evolutie van de verdeelsleutels inzake personenbelasting zoals vastgelegd in de financieringswet is voor mij dan ook zeker noodzakelijk.

Andere studieopdrachten die in de komende jaren mijn volle aandacht zullen hebben, zijn de evaluatie van de recente fiscale beleidsmaatregelen en verdere studies inzake verkeersfiscaliteit.

Een evaluatie enige tijd na de invoering van de genomen maatregel opent de mogelijkheid na te gaan in welke mate de bij aanvang verwachte effecten zich al dan niet hebben voorgedaan. Dit laat toe in de toekomst steeds het meest efficiënte beleidsinstrument in te zetten. In de periode 2001–2006 werd binnen het spoor Fiscaliteit van het SBOV onderzoek verricht naar de effecten van de verlaging van de registratierechten. Ook met betrekking tot de verlaging van de schenkingsrechten lijkt een onderzoek naar de directe en indirecte effecten zeker waardevol. Uit de sterke stijging van de ontvangsten uit schenkingsrechten weten we immers dat deze maatregel een schot in de roos was. Bij gebrek aan data moeten we echter het antwoord op achterliggende vragen zoals “Op welke leeftijd wordt tot schenking overgegaan en wat is de impact op de ontvangsten successierechten?”, “Leidt deze maatregel er inderdaad toe dat versneld vers roerend kapitaal wordt geïnjecteerd in de economie?” of “In welke mate treedt ontwijkingsgedrag nog steeds op en kan dit verder ontmoedigd worden door een aanpassing van de wetgeving en/of door de tarieven nog aantrekkelijker te maken?” schuldig blijven.

Sinds 2001 is Vlaanderen bevoegd geworden voor de verkeersbelastingen. Momenteel zijn deze louter financierende heffingen. Wellicht kunnen de verkeersbelastingen ook ingeschakeld worden als instrument om een aantal beleidsbeslissingen inzake milieu en mobiliteit te realiseren. Een mogelijk onderzoeksthema lijkt mij dan ook het bestuderen van de huidige verkeersbelastingen en inschatting van hun mogelijke inzetbaarheid bij het realiseren van andere beleidsobjecten. Ook het bestuderen van alternatieve grondslagen voor de verkeersbelastingen met hun mogelijke impact kan tot nieuwe inzichten leiden.

Uit bovenstaande opsomming van op stapel staande onderzoeksthema's blijkt duidelijk dat dit steunpunt een grote meerwaarde kan betekenen voor het beleid. Ik hoop dan ook in volgende beleidsbrieven regelmatig te kunnen berichten over de resultaten van het steunpunt financiën en begroting.

6 Taakverdubbeling voor de Centrale InvorderingsCel (CIC)

6.1 Het verleden

De IVA Vlaamse Belastingdienst vordert niet alleen belastingen in, maar ook alle niet-fiscale schuldvorderingen, die niet op normale wijze inbaar blijken. Tot op heden doet zij dit met de sectoren Economie, Landbouw en RWO als voornaamste klanten. Deze beleidsdomeinen hebben inderdaad zeer veel, kleinere debiteurs, waarop zij een gedegen invorderingsbeleid hebben ontwikkeld. Niet toevallig betreft het hier gewestmateries en geen gemeenschapsmateries. In gemeenschapsmateries is men traditioneel wat voorzichtiger om over te gaan, tot hardere invorderingsmaatregelen, wat logisch is, gezien het doelpubliek.

Hoe dan ook, sommige gemeenschapsaangelegenheden – meer specifiek de Vlaamse Zorgverzekering – vereisen een correcte inning. Een verzekering is erop gebaseerd dat elkeen betaalt: de slechte en de goede risicogevallen. Daarom is Vlaanderen de bijdrage verplicht voor elke inwoner ouder dan 25 jaar. Inwoners van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad kunnen vrijwillig deze bijdrage betalen.

Elke persoon die drie, niet noodzakelijk opeenvolgende keren, de bijdrage niet, gedeeltelijk of laattijdig heeft betaald, zal een administratieve geldboete krijgen. Deze boete bedraagt 250 euro, verhoogd met de eventueel niet betaalde bijdragen. De boete bedraagt 100 euro voor de personen die op 1 januari 2005 recht hadden op de verhoogde tegemoetkoming in het kader van de ziekteverzekering. Deze boete moet men betalen binnen een termijn van 1 maand.

De boete is in het leven geroepen om er voor te zorgen dat iedereen zijn bijdrage betaalt. Immers de zorgverzekering werkt pas als iedereen zijn deeltje bijdraagt en zodoende de doelstellingen van de Vlaamse zorgverzekering helpt realiseren.

Vanaf 17 juli 2006 is het Vlaamse Zorgfonds gestart met het versturen van aangetekende brieven waarbij de administratieve geldboetes worden opgelegd. De brieven zullen gespreid over het jaar 2006 verstuurd worden.

In het kader van de hierboven aangehaalde gelijkberechtiging van iedere burger worden de niet-betaalde bijdragen en boetes vervolgens gedwongen ingevorderd bij dwangbevel door tussenkomst van het IVA Vlaamse Belastingdienst – Centrale Invorderingscel (CIC). De CIC zal hier haar competenties ter beschikking stellen vanaf september 2006.

Zoals het er nu naar uitziet, betekent dit voor de CIC een plotse verdubbeling tot zelfs een verdrievoudiging van haar werkdomein. Deze drastische capaciteitsuitbreiding wens ik niet door te voeren, door alleen maar het personeel te verdubbelen; integendeel: deze capaciteitsuitbreiding is de aanleiding om – nu de schaalgrootte er is – door diepgaande procesoptimalisatie de capaciteit grondig op te drijven en tegelijkertijd de informatieverstrekking aan de klanten (de besturen) en de personen bij wie ingevorderd wordt beduidend op te trekken. De schuldenaren zullen a.h.w. online kunnen volgen, wat zij achterstaan en welke gevolgen verder uitstel van hun betaling zal hebben; de klanten zullen beheerinformatie krijgen; de gemiddelde doorlooptijden van hun sector t.o.v. andere kan voor hun bv. belangrijke indicaties opleveren voor aanpassing; zij zullen hun verwachte inkomsten beter kunnen plannen, etc.

Rond het tijdstip van verschijnen van deze beleidsbrief zal ik de Vlaamse Regering gevraagd hebben de gedwongen invordering van deze dossiers toe te wijzen aan de CIC, hiervoor de nodige reglementaire wijzigingen goed te keuren en een embryonaal en provisorisch personeelskader te voorzien.

Vooraleer deze gedwongen invordering te kunnen opstarten, zal de informaticaondersteuning noodzakelijkerwijze grondig moeten worden bijgesteld.

Aangezien inning en invordering heffing onafhankelijke en dus generieke processen zijn voor de belastingen, kan gelukkig de kruisbestuiving met het ontvangkantoor voor de leegstandsheffingen helpen om deze capaciteitsuitbreiding snel te realiseren.

6.2 In het jaar 2007

Het overgrote deel van de gedwongen invordering van de ‘historische’ dossiers (bijdrage 2006 en vroeger) zal via de CIC verlopen in 2007. Vanaf dan zal in principe een structurele gedwongen invordering worden opgezet. Het jaar 2007 zal immers verder als een testcase gebruikt worden om een structurele samenwerking tussen het Zorgfonds en het IVA Vlaamse Belastingdienst naar de toekomst toe uit te bouwen.

Ik zal daartoe aan de Vlaamse Regering ten gepaste tijde een definitief standpunt voorstellen inzake personeelskader.

Uiteraard is het vanzelfsprekend dat in een latere fase de inning en invordering van de niet betaalde bijdragen aan de zorgverzekering en de bijhorende boetes zullen opgenomen worden in het generieke Vlaams Fiscaal Platform.

Hoe dan ook: als blijkt dat de CIC niet aankan, wat ervan wordt verwacht, kunnen de sectoren, die er beroep op doen, zich ook terugtrekken. Tot op heden is dat echter nooit gebeurd. Ik ben er dan ook van overtuigd dat dit evenmin het geval zal zijn met de zorgverzekeringssector en dat in de nabije toekomst nog andere sectoren uit de gemeenschapssector zullen volgen. Want, zoals ik in mijn voorwoord heb aangestipt: ik ben niet voor méér Overheid, wel voor een Overheid, die correct werkt, ook in haar vorderingsbeleid.

B. Financiën

1. Een nieuwe manier van aansturen vergt een aangepast instrumentarium

1.1 De introductie van de beheersovereenkomsten en de integratie in het begrotingsproces

De inwerkingtreding van de nieuwe organisatiestructuur van de Vlaamse overheid voorjaar 2006 heeft tot gevolg dat het instrument van de beheersovereenkomsten in de loop van de tweede helft van 2006 en 2007 zal worden veralgemeend, en dit conform het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid van 18 juli 2003. Met alle intern verzelfstandigde agentschappen en publiekrechtelijke extern verzelfstandigde agentschappen zullen door de Vlaamse Regering meerjarige beheersovereenkomsten worden onderhandeld en afgesloten. De door de Vlaamse Regering goedgekeurde nota's van 22 juli 2005 en 1 september 2006 vormen hiertoe de inhoudelijke basis.

De beheersovereenkomsten zijn in eerste instantie een sturingsinstrument voor de functioneel bevoegde ministers en de betrokken leidend ambtenaren, maar zullen ook een belangrijke invloed hebben op de inrichting van de financiële cyclus. Ze regelen immers onder andere de toekenning van middelen voor de eigen werking en voor de uitvoering van de doelstellingen van het agentschap, de voorwaarden waaronder eigen inkomsten of andere financieringen mogen worden verworven en de structuur van de eventuele tarieven. Door de opmaak van beheersovereenkomsten zullen de doelstellingen, de processen, de prestaties en de daartoe noodzakelijke middelen van de agentschappen scherper worden gesteld, waardoor de ramingen binnen het begrotingsproces moeten worden verbeterd én waardoor de financiële (en andere) sturing, opvolging en controle, zowel door de betrokken overheidsmanagers als door de Vlaamse Regering, kan worden vergemakkelijkt.

Een kleine minderheid van agentschappen beschikt vandaag over een beheersovereenkomst. De andere agentschappen moeten uiterlijk tegen de periode van de begrotingsopmaak 2008 (eind april 2007) een ontwerp van beheersovereenkomst klaar hebben. Deze ontwerpen, goedgekeurd door de Vlaamse Regering, zullen samen met de ontwerpbegroting 2008 aan het Vlaams Parlement worden bezorgd. Het parlement kan de conformiteit van deze beheersovereenkomsten met de beleidsnota's, de meerjarenbegroting én de ontwerpbegroting 2008 toetsen. De beheersovereenkomsten kunnen dan officieel ingaan vanaf 1 januari 2008 voor een looptijd tot 31 december 2010 (dus een periode van 3 jaar). Nadien kunnen, met een nieuwe regering en op basis van nieuwe beleidsnota's, nieuwe beheersovereenkomsten worden onderhandeld.

Wat betreft de financiële aspecten zal erover gewaakt worden dat in de beheersovereenkomsten aandacht zal worden besteed aan de periodieke opvolging van de begrotingsuitvoering die ondermeer omvat de ESR-rapportering met het oog op de periodieke en jaarlijkse consolidatie op het niveau van de Vlaamse overheid.

Beheersovereenkomsten faciliteren voor de betrokken agentschappen de continuïteit van de bedrijfsvoering, maar anderzijds kan het om macro-economische redenen nodig zijn in te grijpen in de uitgangspunten die aan de basis lagen van de in de meerjarenbegroting vooropgestelde budgettaire marge, die de contouren waren voor de beleidsdoelstellingen die in de beheersovereenkomsten zijn geoperationaliseerd. De beheersovereenkomsten zelf moeten ruimte laten voor een zekere flexibiliteit: beheersovereenkomsten mogen geen synoniem worden van strakke vijfjarenplannen. Anderzijds blijft het mogelijk dat de Vlaamse Regering, op voorstel van de minister bevoegd voor begroting, de nodige maatregelen treft wanneer de algemene economische omstandigheden, de staat van de ontvangsten of onvoorziene uitgaven een herziening van het financiële en budgettaire beleid vergen. In afwachting

van een dergelijke beslissing kan de Vlaamse minister bevoegd voor Begroting de zich opdringende bewarende maatregelen nemen.

De beheersovereenkomsten moeten uitgroeien tot een spil in het geheel van instrumenten die instaan voor de aansturing, de uitvoering en de opvolging van het overheidsgebeuren. Ze staan op het kruispunt van de politieke beleidsdoelstellingen en de ambtelijke uitvoering, van het continue beleid en de nieuwe initiatieven, van de financieel-budgettaire invalshoek en de door de overheid geleverde prestaties en bereikte maatschappelijke effecten.

Het jaar 2007 wordt derhalve een eerste en ook belangrijkste testjaar, waaruit moet blijken dat de beheersovereenkomsten hun beloftes van ideaal managements- en sturingselement kunnen waarmaken. De teksten, die tot stand moeten komen, moeten immers:

- zowel uitdagend en haalbaar zijn
- voldoende houvast bieden voor de leidinggevende, binnen welke contouren hij de hem/haar toevertrouwde middelen kan en mag organiseren;

toch de flexibiliteit inhouden, noodzakelijk voor het globaal functioneren van de Overheid:

Als Vlaams minister van Financiën en Begroting is het mijn opdracht om voorrang te geven aan het algemeen financieel en fiscaal kader boven de impact van ambtenaren-managers. In het jaar, waarin de beheersovereenkomsten worden opgesteld, zal ik dit als een voorname opdracht voor mezelf aanzien. Dit doet trouwens helemaal geen afbreuk aan het werk en de meerwaarde, die ambtenaren-managers inderdaad kunnen brengen. In de afgelopen jaren is de Vlaamse regering er ieder jaar in geslaagd om een begroting met een positief saldo aan het Vlaams Parlement te kunnen voorleggen en de rekeningen ook positief af te sluiten, dit mag trouwens blijken uit de evolutie van de Vlaamse schuld. Met de introductie van beheersovereenkomsten, waarin binnen een meerjarig perspectief, afspraken worden gemaakt tussen de bevoegde minister en zijn agentschappen wordt gestalte gegeven aan het streven naar meer zelfstandig opererende instellingen. Het mag duidelijk zijn dat ik, samen met mijn administratie, de nodige ondersteuning zal verlenen aan deze meer moderne en transparantere wijze van werken. Dat neemt niet weg dat ik de naleving van de budgettaire doelstellingen, die het algemeen kader vormen waarbinnen het beleid wordt ontwikkeld en uitgevoerd, uit het oog zal verliezen. Beheersovereenkomsten moeten strikte, sluitende afspraken bevatten. Tegenover meer zelfstandigheid staat, wat mij betreft, ook meer verantwoording. Indien budgettaire ontsporingen dreigen, of wordt vastgesteld dat het overheidsoptreden efficiënter en zuiniger kan ingericht worden, zal ik mijn verantwoordelijkheid ten volle opnemen en de interventiemogelijkheden waarover ik als begrotingsminister beschik uitputten. Een grondige toetsing van de ontwerpen van beheersovereenkomst die aan de regering zullen worden voorgelegd is een garantie voor de latere uitvoering ervan. Tijdens de uitvoering zal ik, via de afgesproken rapporteringsvoorwaarden, de vinger aan de pols houden. De integratie van de nieuwe managementsinstrumenten in de budgetcyclus zal ongetwijfeld leiden tot aanpassingen van de controle-instrumenten waarover ik als begrotingsminister. Het zal zaak zijn om binnen dit nieuwe kader het onder mijn verantwoordelijkheid gevoerde begrotingsbeleid verder te zetten en waar mogelijk te verbeteren.

1.2 Geconsolideerde begrotingsuitvoering

Als uitgangspunt voor de budgettaire doelstellingen van de Vlaamse Gemeenschap wordt de norm, voorgesteld door de Hoge Raad voor Financiën voor de periode 2006-2011, genomen. De normen van de Hoge Raad gaan uit van de notie ESR-uitgaven en -ontvangsten en normeren volgens een standaardmethodiek de geregistreerde verplichtingen.

Ingevolge de verplichtingen van de Vlaamse overheid ten aanzien van de Federale overheid in het kader van de te behalen begrotingsdoelstellingen, werd een permanente opvolging van het ESR-vorderingensaldo opgezet. Dit gebeurt voor de gehele Vlaamse overheidssector, dus inbegrepen de Vlaamse openbare instellingen en diensten met afzonderlijk beheer die tot de consolidatiekring behoren.

Wanneer de ontvangsten zich niet realiseren zoals ze zijn geraamd, en daarin spelen conjuncturele schommelingen een grote rol, moeten de uitgaven tijdens het begrotingsjaar worden bijgesteld. Hetzelfde geldt voor de opvolging en bewaking van het uitgavenritme. Het is de verantwoordelijkheid van de begrotingsminister en zijn diensten om risico's op ontsporing tijdig te detecteren en de nodige bijsturingmaatregelen aan de regering ter beslissing voor te leggen. De ontwikkelingen op het vlak van de beheersing van de overheidsfinanciën, de vaak voorkomende bijstellingen van de normen die in onderling overleg worden overeengekomen en het evolutief karakter van de tot de consolidatiekring "overheid" behorende instellingen hebben tot gevolg dat niet alleen de know-how op peil moet worden gehouden maar ook de consolidatietools permanent moeten bijgesteld worden.

In de loop van 2005 en 2006 werden belangrijke inspanningen geleverd om de informatietoelevering en de snelle terugkoppeling van de verwerkte gegevens naar alle geledingen van de organisatie te structureren, zodat naar de instellingen toe, verder het belang van een zorgvuldige, ESR-conforme registratie van uitgaven en inkomsten werd onderstreept.

Door de oprichting in 2006 van het ambtelijk en ministerieel comité, die het ESR-vorderingensaldo maandelijks, respectievelijk 3-maandelijks, opvolgen, kunnen de nodige bijstellingen gebeuren aan dit saldo. Het ministerieel comité kan desgevallend voorstellen tot sanctionering van instellingen bekrachtigen bij laattijdige of niet-accurate gegevenslevering. Door de regelmatige toetsing worden atypische verschijnselen sneller opgemerkt en in kaart gebracht. Dat hoeft niet noodzakelijk het achterblijven van inkomsten te zijn. Ook het achterblijven van voorziene uitgavenpatronen wordt gedetecteerd en gesignaleerd. Bovendien kan een afwijkend ritme inzake vastleggingen en ordonnancieringen ook aanleiding geven tot verkeerde managementinformatie en zelfs verkeerde beleidsbeslissingen.

Door de informatietoelevering in 2007 op dezelfde gestructureerde manier te laten verlopen, kan de kwaliteit verder worden opgevolgd en verbeterd. Vergelijking tussen begrotingsgegevens, prognoses van de uitvoering en ingediende uitvoeringsrekeningen maken hier een belangrijk onderdeel van uit. Verder worden verschillenanalyses opgemaakt tussen de prognoses die bij de verschillende rapporteringsmomenten worden opgemaakt en met vergelijkbare gegevens van voorgaande jaren. Zoals ik ook elders in mijn beleidsbrief beschrijf, ligt het in mijn bedoeling om de prognosekwaliteit als een belangrijk item te aanzien, waarin ik als Vlaams minister van Financiën en Begroting de nadruk wil leggen op de interne controle.

2. Goede afspraken maken goede vrienden en goede rekeningen

2.1 Krachtlijnen voor het budgettair beleid

Het budgettaire kader van het huidige Vlaamse regeerakkoord vertrekt van twee belangrijke beleidsopties. Enerzijds neemt de Vlaamse Regering zich voor om het normpad 2006-2011, zoals voorgesteld door de Hoge Raad van Financiën, te respecteren in het kader van een federale loyaliteit. Anderzijds stelt het Vlaamse regeerakkoord een verdere afbouw van de schuld voor.

Het jaarlijks opnieuw voldoen aan de twee bovenstaande budgettaire beleidsopties vraagt om een éénduidig begrotingskader, waarbinnen ook de politieke beleidsprioriteiten (op budgettair vlak) van het regeerakkoord kunnen ingepast worden.

Om concreet dit begrotingskader uit te werken heb ik al in het voorjaar 2005 een meerjarenbegroting aan het Vlaams Parlement kunnen voorleggen. In deze meerjarenbegroting werd op basis van een constant-beleidshypothese t.o.v. de lopende begroting 2005, een meerjarige beleidsmarge berekend die rekening hield met het HRF-normpad 2006-2011 en voorzag in voldoende betaal mogelijkheden.

In het najaar 2005 is er door de Vlaamse Regering invulling gegeven aan de berekende beleidsmarge. Zoals voorzien in mijn beleidsnota, was het mijn betrachting om binnen de Vlaamse Regering op basis van een collectief engagement en een collectieve verantwoordelijkheid een beleidsmarge voorop te stellen en daar binnen te blijven en tegelijk haar grote politieke beleidsobjectieven te kunnen realiseren op het vlak van werkgelegenheid, O&O, Onderwijs, Infrastructuur, Welzijn, Wonen, enz.

Zoals reeds aangegeven in mijn vorige beleidsbrief, mag een meerjarenbegroting geen statisch gegeven vormen en moet ze zich tijdig aanpassen aan een permanent wijzigende omgeving waarbinnen de Vlaamse overheid acteert. Zo is het van belang om op geregelde tijdstippen een update te maken van de reeds bestaande meerjarenbegroting. In navolging hiervan heb ik dan ook in het voorjaar 2006 een volledig bijgewerkte meerjarenbegroting aan het parlement voorgesteld, waarbij de budgettaire gevolgen van de in 2005 en 2006 gewijzigde omgeving volledig worden meegenomen.

Ook in 2007 zal mijn beleid op het vlak van financiën en begroting niet afwijken van de budgettair twee voornaamste opties van het Vlaamse regeerakkoord: m.n. het werken binnen het HRF-normpad 2006-2011 en verdere schuldafbouw.

Niet geheel zonder trots, kan ik nu al stellen dat deze aanpak wel degelijk loont. De optie om jaarlijks aan het vooropgestelde HRF-normpad te voldoen, creëert immers ook voldoende kasmiddelen om in de loop van 2008 tot een quasi nulschuld te komen en indien mogelijk een versnelde aflossing van de zogenaamde consolidatielening te voorzien.. Deze afbouw zorgt er tegelijkertijd voor dat er extra beleidsruimte wordt gecreëerd door de jaarlijks afnemende rentelasten.

Om de in de beleidsbrief 2006 genoemde voorzichtigheid en flexibiliteit van de begroting in het vastgelegde begrotingskader te realiseren, heeft de Vlaamse Regering er, samen met mij, voor geopteerd in de uitgavenbegrotingen 2006 en 2007 meerdere provisies in te schrijven, zoals bvb. de conjunctuurprovisie, de provisie voor lasten uit het verleden en een extra dotatie in 2006 aan het zorgfonds om extra reservevorming mogelijk te maken. Ook wordt nu bij de opmaak van de begroting 2007 rekening gehouden met een doorstorting van middelen naar het “ Toekomstfonds”. Deze provisies moeten ervoor zorgen dat in 2006, 2007 en ook in de komende jaren de Vlaamse Regering binnen haar budgettair opgelegde kader blijvend kan inspelen op steeds veranderende conjuncturele en/of demografische omstandigheden zonder een budgettaire “stop en go” politiek te moeten voeren.

Naast de aanleg van extra provisies geeft ook de uitvoering van het kaderdecreet BBB een positieve impuls tot realisatie van de budgettaire beleidsopties van de Vlaamse Regering. Zo wordt in het kaderdecreet voorzien dat de Vlaamse openbare instellingen (IVA's en publiekrechtelijk EVA's) met de Vlaamse overheid beheersovereenkomsten afsluiten. Deze beheersovereenkomsten zetten de VOI's ertoe aan om de afgesproken doelstellingen met een efficiënt gebruik van de hen toevertrouwde financiële middelen te realiseren binnen het in de meerjarenbegroting vooropgestelde begrotingskader.

De jaarlijkse ondernemingsplannen, die een verdere operationele uitwerking van de beheersovereenkomsten beogen, dragen er verder toe bij dat de IVA of EVA zijn werking op zulk een manier organiseert dat er geen druk dreigt te ontstaan op haar jaarlijks toegekende kredieten. Dit alles zal er nog meer toe bijdragen dat de Vlaamse overheid een geïntegreerd en klantvriendelijk beleid kan voeren, dat, indien nodig, kan bijgestuurd worden volgens de budgettaire noodwendigheden.

Concreet heb ik bij de ontwikkeling van de generieke elementen bij een beheersovereenkomst aangedrongen op een aantal concrete maatregelen die bijsturing ingeval van budgettaire noodwendigheid mogelijk maken. Ten eerste dienen de jaarlijkse ondernemingsplannen gescreend te worden op financiële inpasbaarheid in meerjarig perspectief. Ten tweede wordt er in een interventiemogelijkheid voorzien die toelaat om in hoogst uitzonderlijke omstandigheden op te treden. Zoals ik elders heb aangegeven, is het voor mij trouwens even belangrijk dat de instellingen niet alleen correct begroten, maar evenzeer hun begroting correct uitvoeren. Omdat niemand in staat is de toekomstige realiteit te voorspellen, impliceert dit dat elk van de instellingen – veel meer dan op heden het geval is – de risico-elementen, waaronder zij de hen, toegekende middelen kunnen aanwenden, onderkennen, beheersen en rapporteren.

2.2 De jaarlijkse actualisatie van de meerjarenbegroting

In deze legislatuur is één van de belangrijkste verwezenlijkingen op het vlak van Financiën en Begroting de uitwerking én jaarlijkse actualisatie van een meerjarenbegroting voor het geheel van de Vlaamse overheid. Deze meerjarenbegroting zorgt namelijk voor een duidelijk budgettair kader, waarbinnen de Vlaamse Regering haar politieke beleidsobjectieven kan uitwerken, zonder haar budgettair voorzichtige beleidsopties in gevaar te brengen.

Niet alleen voor de interne werking van de Vlaamse overheid, maar ook voor de verschillende stakeholders van de Vlaamse overheid is de meerjarenbegroting een leidraad waarmee kan nagegaan worden hoe de Vlaamse Regering in de komende jaren haar beleid zal uitstippelen binnen een budgettair kader. Zo spreekt ook de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), in haar recente adviezen met betrekking tot het begrotingsbeleid, haar waardering uit over de opstelling van een meerjarenbegroting en is ze positief over de presentatie van de recente actualisatie.

Naast haar uitgesproken waardering voor het hanteren van een meerjarenbegroting heeft de SERV ook enkele opmerkingen en aanbevelingen voor de Vlaamse Regering om de budgettaire planning en ook realisaties van de Vlaamse Regering duidelijk voor te stellen.

Als minister van Financiën en Begroting vind ik het mijn taak en plicht om voorgaande opmerkingen en aanbevelingen onder de loep te nemen en te bekijken in hoeverre er in de toekomst gevolg kan worden gegeven aan de gestelde aanbevelingen met het oog op de actualisatie van de meerjarenbegroting in 2007 en volgende.

A. Het ‘rollend maken’ van de politieke enveloppen

De recent ingediende actualisatie van de meerjarenbegroting heeft getracht om aan de in het begin van de legislatuur afgesproken politieke beleidsobjectieven vast te houden door middel van het gebruik van budgettaire enveloppen. Zoals ik reeds heb aangegeven in mijn beleidsbrief 2006, biedt deze werkwijze de mogelijkheid om doorheen het verloop van de legislatuur ervoor te zorgen dat er voor elk beleidsdomein duidelijkheid bestaat omtrent de toekomstige kredieten die mogen verwacht worden (top-down benadering) en dat hierdoor de kredietverdeling niet afhankelijk wordt gesteld van een ‘wie het eerst komt, eerst maalt’-politiek.

In de jaarlijkse begrotingen worden de respectievelijk toegewezen enveloppen vervolgens in de begroting ingevuld op basis van concrete beslissingen van de Vlaamse Regering en op basis van voorgenomen politieke beslissingen, waarbij elk bevoegd minister binnen het door de Vlaamse Regering gestelde beleidskader op een autonome manier kan beslissen op welke manier de bijkomende kredieten het meest efficiënt en effectief kunnen worden besteed.

Zoals reeds aangegeven in de recent ingediende meerjarenbegroting, wil ik ook in 2007 de in 2006 ingeslagen weg van het ‘rollend maken van de meerjarenbegroting’ verder bewandelen. Om dit te bereiken zal er vooreerst in 2007 een nieuwe actualisatie komen ter bepaling van het constante beleid, meer bepaald op basis van de tot dan toe genomen beslissingen en bijgevolg ook rekening houdende met de reeds voorziene kredieten na de begrotingscontrole 2007.

Het ‘rollend maken’ van de meerjarenbegroting komt hierdoor tevens tegemoet aan de bemerking van de SERV dat er in de meest recente meerjarenbegroting teveel beschikbare kredieten werden gerangschikt onder ‘politieke beslissingen 2006-2009’ i.p.v. onder de noemer ‘constant beleid’ (vb. Aquafin). Daarnaast zullen er heroriënteringen benodigd zijn tussen de nu bestaande politieke enveloppen om sommige initiatieven uit te voeren (vb. CAO onderwijs). De actualisatie in 2007 zal ook bijkomende nieuwe initiatieven verwerken (vb. nieuwe beheersovereenkomst VRT) en bijgevolg een vinger aan de pols houden om te zien of alle voorziene engagementen ten volle kunnen worden behouden.

De manier waarop de huidig beschikbare politieke enveloppen worden ingevuld, zal bij de bespreking van de opmaak en controle van de verschillende begrotingen ruim aan bod komen. Deze manier van werken komt volgens mij dan ook tegemoet aan de vraag van de SERV om ook op het vlak van de reeds genomen beslissingen op basis van de politieke enveloppen meer informatie aan te bieden. Ook de vraag naar een tussentijdse evaluatie van het beleid en naar de stand van zaken op het vlak van ‘de investeringsregering’ kadert volgens mij beter in de bespreking van de verschillende begrotingsrondes.

B. Wat met volgende legislatuur?

In de door mij aan het Vlaams Parlement voorgelegde meerjarenbegroting, heb ik me tot nog toe beperkt tot het opstellen van een meerjarenbegroting tot het einde van deze legislatuur. In tegenstelling tot het voorstel van de SERV om reeds een raming te maken van de resterende beleidsruimte van de volgende legislatuur, wens ik me aan de tot nog toe gehanteerde werkwijze te houden en wel omwille van diverse redenen:

- Ten eerste is het zo dat de huidig voorziene afbouw van de expliciete en impliciete schuld in de recent voorgestelde meerjarenbegroting bevestigt een genomen beleidsoptie. Voor de verdere realisatie van deze beleidsoptie is het, in tegenstelling tot wat de SERV aangeeft, van belang om geen al te grote verwachtingen naar de toekomst toe op te wekken bij regering en parlement, zodat de gehanteerde voorzichtige beleidsoptie ook niet in vraag wordt gesteld. Wat ik overigens wel beoog, is zicht te geven op vaste uitgaven. Dat zijn niet alleen personeelsuitgaven, dat zijn ook lange-termijn contractuele verbintenissen, die buiten balans mogen geboekt worden. Het zicht hierop zal aantonen dat de structurele groei van onze middelen ook dekking geeft aan deze momenteel voorziene, toekomstige vaste uitgaven.
- De huidige sociaal-economische context blijft onderhevig aan vele veranderende omstandigheden. Momenteel is het risico op voorbarige conclusies dan ook nog zeer groot. In haar meest recente advies roept de SERV dan ook terecht op om ook gebruik te maken van sensitiviteitsanalyses m.b.t. onzekerheden in de meerjarenbegroting. In de meerjarenbegroting die in het voorjaar 2005 aan het Vlaams Parlement is overgemaakt, werd zulk een gevraagde sensitiviteitsanalyse gemaakt langs de middelenzijde. De conclusies die aan deze analyse kunnen gekoppeld worden, blijven normaliter op middellange termijn nagenoeg dezelfde, waardoor ze bij de recente actualisatie niet meer is opgenomen.

3. Luik financiële organisatie

BBB werd gedurende het eerste semester 2006 organisatorisch geïmplementeerd en is met andere woorden een feit geworden. Met de effectieve implementatie van de principes van BBB kan gestart worden. Dit is een uitdaging waarmee alle nieuwe leidinggevenden worden geconfronteerd. Zoals ik reeds in mijn beleidsbrief 2006 heb gesteld, heeft het in dat kader geen zin om deze structurele hervorming te laten samenvallen met een hervorming op financieel vlak. Deze twee ingrijpende wijzigingen konden nu éénmaal niet gelijktijdig gerealiseerd worden. In die zin had ik vorig jaar al in mijn beleidsbrief over het Vlaams comptabiliteitsdecreet geschreven dat ‘het te zwaar en daarom te licht werd bevonden’ en ook dat ‘de winkel tijdens de renovatie openblijft’. Dat dit voor financiën en begroting achteraf gezien een terechte keuze was, is duidelijk gebleken uit het feit dat we in 2006 er verder in geslaagd zijn om de vertraging in de rekeningaflegging terug te dringen. Ondanks de gigantische BBB reorganisatie hebben noch burgers, noch bedrijven, noch de gesubsidieerde sector er, naar mijn informatie immers geen enkele hinder of vertraging van ondervonden. Ik pleit er daarom voor om die trend van voorzichtige aanpak in de financiële en administratieve modernisering van ons overheidsapparaat ook naar de toekomst toe verder te zetten. Laat ons daarom binnen de nieuwe structuur van de Vlaamse overheid verder orde op zaken stellen, en ervoor zorgen dat de automatismen van voor de BBB-herstructurering ook in de nieuwe organisatie teruggevonden worden. Ik besef dat daardoor de invoering van het comptabiliteitsdecreet niet in deze legislatuur kan gerealiseerd worden. Maar liever dan halsoverkop dergelijke hervorming te willen doorvoeren, met wellicht nefaste gevolgen voor de volgende Vlaamse Regering, waarbij ik verwijs naar de ervaringen bij de initiële implementatie van de economische boekhouding in 2001, prefereer ik een legislatuuroverschrijdend project met een structurele en degelijke implementatie. Dit betekent niet dat ik in 2007 voor wat financiële organisatie betreft op mijn lauweren wil rusten. Het tegendeel is waar. Ik had beloofd om aan de hand van de begrotingsuitvoering 2005 na te gaan of en waar de bestaande regels en systemen moesten worden bijgeschaafd, in eerste instantie ingegeven om het resultaat in het ESR-vorderingensaldo nauwkeuriger te kunnen opvolgen. Die denkoefening is gemaakt, en is aangevuld met andere aspecten die ons als overheid tot bijkomende en betere beleidsinformatie moeten brengen. Daarnaast weet het Vlaams Parlement dat naar begrotingsstructuur, 2006 en 2007 overgangsjaren zijn. Pas vanaf 2008 zal de nieuwe organisatiestructuur volledig in de begroting terug te vinden zijn. Daartoe dient eerst het financieel systeem aangepast te worden. Deze actie is inmiddels opgestart en zal in de loop van 2007 gefinaliseerd zijn.

De elementen die ik op die basis in 2007 wil aanpakken zijn:

- aanpassen van het financieel systeem aan de nieuwe organisatiestructuur;
- versterken van de financiële interne controle;
- starten met het reorganiseren van de externe controle op de entiteiten binnen de Vlaamse overheid;
- het genereren van meer analytische informatie op het vlak van rapportering, weliswaar op basis van de budgettaire boekhouding.

3.1 Aanpassen van het financieel systeem aan de nieuwe organisatiestructuur

De structuur van 7 departementen werd verlaten en maakt plaats voor een structuur in 13 beleidsdomeinen, waarbij er voor de Vlaamse ministeries een verdere onderverdeling in departementen en intern verzelfstandigde agentschappen (IVA's) is. Het ideeëngoed vervat in de principes van BBB zal vanaf de begroting 2008 zijn vertaling vinden.

De voorbereidingen voor het opzetten van deze structuur in ons financieel systeem zijn nu reeds aan te gang en zullen uiteraard nog in 2007 doorlopen. Maar nog veel belangrijker is de mentaliteitswijziging die deze reorganisatie met zich mee zal brengen. Het geheel in één jaar willen realiseren is volgens mij utopisch. Een fasegewijze aanpak is de enige te bewandelen weg. Mijn administratie, die sturing aan dit project zal geven, heb ik gevraagd rekening te houden met deze bezorgdheid.

Voor de buitenwereld ogenschijnlijk van minder belang, maar eigenlijk een bijzondere kritische factor in de credibiliteit van de Vlaamse Overheid is de performantie van het centrale boekings-ICT-platform. Eén van de zorgen van het Orafin-platform was de krappe performantie. Dat leidde tot wachttijden bij al de ca. 300 actieve gebruikers, tot rapporten, die niet tijdig afgewerkt werden en soms ook – maar gelukkig beperkt – tot vertragingen in de voorziene betalingen. En zelfs al is dit maar één dag, één dag is te veel.

Ermeë rekening houdend dat de nieuwe op te zetten organisatiestructuur binnen de boekhouding, wellicht extra rekencapaciteit zal verbruiken, zou het bijzonder risicovol zijn om deze overgang te zetten, zonder voorafgaand deze reservecapaciteit te creëren. Wiskundigen kunnen het perfect modelleren, maar vermits we, met zijn allen file-ervaringsdeskundigen zijn, weten we dat het verschil tussen nét voldoende capaciteit en nét te weinig capaciteit een enorm verschil in file-lengte is en dus wachttijden kan veroorzaken. Omdat in dit geval wachttijden synoniem zijn voor betalingsvertragingen, was het voor mij een absolute must, dat dit niet mocht voorkomen.

Zeer recent werd daarom – voorafgaand aan de rest – een upgrade doorgevoerd van het computer-ICT-park en het besturingssysteem, waarop het Orafin-platform draait. Die upgrade is vlekkeloos verlopen en heeft – ondanks de beperkte, financiële middelen, die hiervoor nodig waren – geleid tot een gevoelige verbetering van de performantie, die voldoende groot is, om de capaciteitsverhoging, die men tendentieel verwacht, na en ingevolge het BBB, nog ruim drie à vier jaar te dekken.

M.a.w. de volgende stap, de implementatie van de BBB-organisatiestructuur, kan zonder risico's worden gezet.

3.2 Versterken van de financiële interne controle

Eén van de belangrijkste principes van BBB is het verschaffen van meer autonomie aan de onderscheiden departementen en agentschappen. Zij zullen zelf de interne controle dienen te verscherpen door de eigen procedures aan te passen en te verbeteren. Daar wordt, conform het kaderdecreet beter bestuurlijk beleid, de leidend ambtenaar van iedere entiteit zelf verantwoordelijk voor gesteld. Dit is voor de Vlaamse overheid niet nieuw, want ook de agentschappen met rechtspersoonlijkheid en de bestaande diensten met afzonderlijk beheer werken reeds volgens die principes.

Om alle op financiën en begroting betrekking hebbende aspecten in het kader van BBB te coördineren en te stroomlijnen werd begin 2006 op administratief niveau een beleidsdomeinoverschrijdend overlegorgaan BBB-BBO opgericht. Binnen de schoot van dat overlegorgaan werd reeds op mijn verzoek een werkgroep 'interne controle' geïnstalleerd met als doelstelling de interne controle voor de Vlaamse overheid verder uit te werken en er rond sensibiliseringsacties te voeren.

Daarbij dient aangesloten te worden op de normen die internationaal voor de overheid worden ontwikkeld. In eerste instantie denk ik aan de werkzaamheden van IFAC en INTOSAI rond het opstellen van interne controlenormen. Vooral INTOSAI heeft op dat vlak zeer verdienstelijk werk geleverd door richtlijnen voor interne controlenormen voor de publieke sector te ontwikkelen. Deze zijn gebaseerd op de COSO-normen die in de private sector gangbaar zijn. INTOSAI is de koepelvereniging van een zeer groot aantal rekenkamers verspreid over de ganse wereld. Ons eigen Rekenhof maakt daar deel van uit en stond zelf mee aan de wieg van die richtlijnen. Ook de Europese Rekenkamer heeft trouwens de rol van IFAC en INTOSAI op dat vlak benadrukt. In die zin twijfel ik er niet aan dat deze richtlijnen degelijk zijn, al dient gezegd te worden dat dit slechts een kader is dat ook nog in de praktijk moet gebracht worden. Ik streef er dan ook voor om weliswaar van dat kader te vertrekken, maar om vooral ook rond zeer concrete thema's te werken. In eerste instantie denk ik uiteraard aan thema's die verband houden met financiën en begroting, maar ik ben bereid om in samenspraak met mijn collega-ministers deze filosofie ook naar andere generieke aspecten door te trekken. Interne controle gaat ruimer dan financiële organisatie. In die zin kan het stramien waarvan vertrokken wordt voor de ganse organisatie best dezelfde zijn. Pas door in dit veranderingsproces van de administratie een coherent verhaal op te hangen verkrijgen we duidelijkheid bij de nieuwe entiteiten.

Aspecten die ik in ieder geval op het vlak van interne controle volgens dat kader prioritair wens aan te pakken zijn:

- periodieke rapportering van het ESR-vorderingensaldo;
- financiële procedures binnen de Vlaamse ministeries.

De ESR-opvolging is dermate belangrijk geworden dat het niet meer volstaat om het ESR-vorderingensaldo éénmaal per jaar te bepalen. De noodzaak is ontstaan om dit ook gedurende het jaar meermaals op te volgen om indien noodzakelijk het financieel beleid bij te sturen. Gelet op het feit dat het bijzonder moeilijk is om binnen de Vlaamse overheid, over de jaren heen, jaarlijks terugkomende tendensen te detecteren, zijn we bijzonder afhankelijk van de informatie die ons door alle betrokkenen worden aangeleverd. In die zin vragen we gedurende het jaar niet alleen reële cijfers op een bepaalde datum, maar vragen we aan de VOI's en DAB's om ook prognoses tot het einde van jaar te maken. We vermelden hier in het bijzonder de VOI's en DAB's omdat mijn administratie voor het bekomen van die cijfergegevens van die instellingen afhankelijk is. De gegevens van het ministerie kunnen immers door de administratie direct uit het financieel systeem zelf gehaald worden en kunnen daardoor beter en sneller afgeleid worden dan de gegevens van de VOI's en DAB's. De prognoses werden voor het eerst in 2005 aan de DAB's en VOI's gevraagd. Dit betekent dat we in de loop van 2006 voor het eerst in staat waren hierover een evaluatie te maken. Het initiatief en de medewerking door de instellingen aan dit initiatief is bijzonder goed verlopen. Naar cijfergegevens hebben we in de loop van maart 2006 de door de entiteiten over 2005 aangeleverde prognoses dan ook pas voor de eerste maal kunnen vergelijken met de uitvoeringsgegevens. Voor alle duidelijkheid: de prognoses 2005 waarvan sprake, werden door de entiteiten aangeleverd in de loop van december 2005 en werden

gecorrigeerd met elementen waarvan mijn administratie nog kennis kreeg in de loop van december 2005. We stellen vast dat voor alle VOI's samen, er een algemene afwijking van 1,6% of 73,2 miljoen euro was ten overstaan van de definitieve uitvoeringsgegevens die ons in maart 2006 bereikten. Voor alle DAB's samen bedroegen die cijfers 0,6% of 5,4 miljoen euro. In relatieve termen is dat weinig, in absolute termen is dat natuurlijk zeer veel, te veel eigenlijk: de financiële toestand van de Vlaamse Gemeenschap is zo gezond, dat extra-meevallers niet hoeven en zelfs zinledig zijn, zeker als er matigingsmaatregelen voorzien waren in het vooruitzicht van de minder gunstige prognoses. Bij individuele VOI's zijn er daarenboven zeer uiteenlopende schommelingen waar te nemen.

Bedoeling is om, samen met de betrokkenen, te bekijken hoe we naar de toekomst toe die cijfergegevens naar correctheid kunnen verbeteren. Met andere woorden te analyseren waar mogelijke knelpunten zitten, om van daaruit te vertrekken om de interne controle te verbeteren. In die zin zullen de 5 componenten die in de richtlijnen van INTOSAI terug te vinden zijn, zijnde omgeving, risico-analyse, controleactiviteiten, communicatie en monitoring ongetwijfeld aan bod komen.

Een ander aspect zijn de financiële procedures binnen de Vlaamse ministeries. We stellen op dit ogenblik vast dat de boekhouding al te zeer een verantwoordelijkheid is van de boekhoudcellen en zij alleen. Niets is echter minder waar. Het voeren van de boekhouding is een zaak van de ganse organisatie. Een proces start in de meeste gevallen niet bij de boekhouding, maar heeft veelal wel gevolgen voor de boekhouding. In die zin is de boekhouding een verantwoordelijkheid voor elkeen en wens ik dat bewustzijn in de ganse organisatie te brengen. Dit bewustzijn op gang brengen zal niet verlopen via massale theoretische opleidingen, maar door concrete generieke financiële processen te analyseren en te optimaliseren, waarbij interne controle, en dus ook hier weer de 5 eerder genoemde componenten, centraal zullen staan. Al degenen die bij een proces betrokken zijn, dus niet alleen financiële, zullen uitgenodigd worden om mee te werken. De voorbereiding kan in kleine werkgroepen gebeuren.

3.3 Reorganiseren van de externe controle op de entiteiten binnen de Vlaamse overheid

Controle wordt dus in het kader van BBB een verantwoordelijkheid voor iedereen. Naast het feit dat elke organisatie op zich hiervoor al verantwoordelijk is, zullen op het vlak van financiën volgende controle-instanties blijvend een rol spelen:

- Rekenhof
- Inspectie van Financiën
- departement Financiën en Begroting
- IVA Accounting
- Interne Audit
- Bedrijfsrevisoren
- Regeringscommissarissen
- Afgevaardigden van Financiën

Teveel van het goede zou men kunnen stellen indien ieder van deze actoren zijn eigen gang gaat. In dergelijke situatie zou de efficiëntieverhoging die we met BBB willen bekomen, teniet wordt gedaan door een escalatie aan controles. Daarom dringt zich een harmonisatie van de werkzaamheden van deze instellingen op. Ik kan dan ook alleen maar de initiatieven van het Rekenhof waaraan ook de administratie van het beleidsdomein Financiën en Begroting, Inspectie van Financiën en de Interne Audit van de Vlaamse administratie deelnemen, toejuichen. Het is thans de bedoeling om vanuit die rondetafelconferentie de verschillende controlestappen op elkaar af te stemmen.

Naar resultaat toe moet de doelstelling van deze rondetafelconferentie volgens mij drieledig zijn:

1. Vermijden dat controles dubbel of helemaal niet worden uitgevoerd

2. Bekijken in welke mate gegevensuitwisseling tussen deze partijen mogelijk is of mogelijk kan gemaakt worden
3. Er op toezien dat de overgang van het ene controlesysteem naar het andere georganiseerd verloopt.

3.4 Analytische rapportering aansluitend op de budgettaire boekhouding

De kredieten werden omwille van BBB herschikt. Bovendien worden een aantal apparaatskredieten gehergroepeerd om de leidend ambtenaren toe te laten flexibeler met deze kredieten om te springen. Concreet betekent dit bijvoorbeeld dat de uitgaven voor vorming, werving en selectie voortaan onder de algemene werkingsuitgaven worden ondergebracht. Het betreffen voornamelijk kredieten die na herverdeling zo minuscuul waren dat ze voor bepaalde entiteiten, bij handhaving van die kredietposten in de begroting, zelfs niet meer voor besteding in aanmerking kwamen omdat de bedragen te klein waren. Door bepaalde uitgaven te centraliseren onder één krediet missen we anderzijds wel belangrijke informatie voor bijvoorbeeld het financieel en/of HRM-beleid. We zullen dit opvangen door, in de loop van 2007, meer gebruik te maken van de economische en analytische segmenten van ons financieel systeem. Het boeken op die segmenten houdt voor de leidend ambtenaren geen budgettaire beperking in, in de zin dat ze budgetmatig door de ramingen niet beperkt worden. Het levert ons wel waardevolle informatie op die het beleid moeten helpen ondersteunen.

3.5 Neerleggen van de rekeningen

Tengevolge van de moeizame invoering van het Orafin-systeem, was de neerlegging van de algemene rekeningen fors vertraagd. Omdat de neerlegging van de rekeningen eigenlijk de financiële verantwoording is, op welke wijze de regering de, door het parlement ter beschikking gestelde middelen effectief heeft ingezet, is het niettemin logisch dat deze snel ter beschikking gesteld worden van het parlement. Achterstand daarin is dus in het geheel niet passend, zelfs al was dat in het verleden zeer gebruikelijk.

In 2006 werd de inhaaloperatie betreffende het neerleggen van de rekeningen verdergezet. Ondanks de inspanningen die geleverd moeten worden in het kader van de invoering van BBB zijn de eerder gemaakte afspraken rond het neerleggen van de rekeningen nagekomen.

De algemene rekening 2001 werd op 29 mei 2006 doorgestuurd naar het Vlaams Parlement. Voor de algemene rekening 2002 is de fase van verwerking van de opmerkingen van het Rekenhof in uitvoering. De algemene rekening 2003 werd begin 2006 naar het Rekenhof gestuurd. Er werden nog geen opmerkingen door het Rekenhof geformuleerd. De algemene rekening 2004 werd op 21 augustus 2006 naar het Rekenhof gestuurd. De rekening 2005 wordt op dit ogenblik door de administratie voorbereid zodat ze tegen eind 2006 aan het Rekenhof kan voorgelegd worden.

In 2007 moet de inhaaloperatie voltooid zijn: m.a.w. de rekening 2006 zal opnieuw aansluiten op het wettelijk voorziene tijdschema. Dit betekent concreet dat de rekening 2006 vóór 30 juni 2007 aan het Rekenhof zal worden voorgelegd.

In de loop van het jaar worden de opmerkingen verwacht betreffende de eerder ingediende rekeningen. Deze opmerkingen zullen telkens met gepaste aandacht worden behandeld en beantwoord.

3.6 E-invoicing and E-archiving

De (federale) wet van 28 januari 2004 maakt elektronische facturering mogelijk. Die wet zette een reeks van richtlijnen van de EG om. Die mogelijkheid is evenwel geen vrijgeleide: afgezien van het gegeven, dat vele lidstaten licht andere interpretaties geven aan deze richtlijn (wat een probleem oplevert bij internationale verrichtingen, die de Vlaamse Gemeenschap ook heeft, weliswaar beperkt), maar er zijn talloze randfenomenen, die ertoe aanleiding geven dat wat logisch eenvoudig lijkt, in de praktijk erg moeilijk is. Voordelen zijn er uiteraard:

Het moderniseren van financiële processen binnen de Vlaamse ministeries biedt een belangrijke hefboom aan de Vlaamse overheid om een kwalitatief hoogstaande en betaalbare dienstverlening aan burgers en bedrijven aan te bieden. Een snellere procesafhandeling vermindert de werkingskosten van zowel de administraties als de bedrijven en verhoogt de efficiëntie en de tevredenheid van de klant. Digitale verwerking van inkomende boekingsdocumenten is een belangrijke stap in de vereenvoudiging van het verwerkingsproces (scanning en e-archiving). Diezelfde voordelen zijn er uiteraard ook voor de bedrijfswereld. Maar ook hier blijkt de introductie niet zo eenvoudig. Actueel hanteren slechts 1/3 van de grote Europese ondernemingen in meer of mindere mate de elektronische facturering en daarvan laat 38% in parallel het papieren proces draaien (waarbij de e-invoicing bijgevolg eerder een duur uitgangsbord is).

Dat mag ons niet verhinderen, om als Vlaamse Overheid stappen te zetten, die de introductie van het elektronisch factureren moet faciliteren en daartoe zijn eigen wetgeving en procedures bijstellen.

De doelstelling van de Vlaamse overheid bestaat erin dat zowel burgers als bedrijven (incl. verenigingen en andere nationale en regionale overheden) hun facturen op aanvraag elektronisch zouden moeten kunnen ontvangen, alsook dat deze hun uitgaande facturen elektronisch zouden moeten kunnen versturen naar de Vlaamse Overheid. Een automatisatie van het facturatieproces zal ongetwijfeld zowel voor de Vlaamse overheid als voor de ondernemingen (leveranciers, klanten) op termijn een besparing opleveren. Denken we hierbij nog maar aan de tijdswinst tengevolge van de automatische verwerking van de elektronische facturen, het opzoeken van de elektronische facturen in het digitaal archief, enz.

De implementatie van e-archiving en e-invoicing wil ik gefaseerd laten verlopen. In eerste instantie zal er naar eind 2006 gestart worden met het in kaart brengen van zowel de reglementaire, organisatorische, technologische als procesmatige veranderingen die een dergelijke implementatie met zich meebrengen. Om de impact in de realiteit te kunnen inschatten, wens ik in 2007 te starten met het opzetten van een pilootproject binnen één of meerdere beleidsdomeinen, waaronder Financiën en Begroting, waarbij parallel aan de papieren weg een elektronische facturering zowel in als uit tot stand kan komen en waarbij de restobstakels duidelijk kunnen worden geïdentificeerd en in de testomgeving opgelost.

Dit werk is niet alleen een opdracht van de Vlaamse minister van Financiën en Begroting. Omdat de achterliggende ICT-processen ten dele generisch kunnen worden ontwikkeld is het evident dat dit hoort te gebeuren, in samenspraak met de hiervoor bevoegde Vlaamse minister. Maar als ik hierin kan bijdragen, door de financiële- en controleregelgeving bij te stellen, zal ik niet aarzelen dit in de loop van 2007 te initiëren.

In een latere fase kan dan de implementatie van e-invoicing en e-archiving worden uitgewerkt, waarbij zowel de inkomende leveranciersfacturen als de uitgaande klantenfacturen in elektronische vorm kunnen worden verstuurd en verwerkt via de financiële applicatie van de Vlaamse overheid.

4. Alternatieve financiering en pps-constructies, hefboomen van het investeringsbeleid van de Vlaamse Regering

Het gebruik van alternatieve financieringsvormen is in het parlement al meermaals aan bod geweest. Vooraleer gedetailleerd in te gaan op de verschillende projecten die lopen wil ik vooreerst de algemeen geldende principes die in elk dossier van toepassing zijn nog even opsommen:

- Elk individueel dossier wordt op zijn merites beoordeeld of met andere woorden een algemene passe partout voor alle dossiers is niet mogelijk. Ieder dossier zal voor advies worden voorgelegd en zal een beoordeling ondergaan of er in voldoende mate sprake is van risico-overdracht naar de private partner.

Inzake budgettaire inpasbaarheid is het noodzakelijk dat de kredieten voor de beschikbaarheidsvergoeding zowel nu alsook in de toekomst voorzien zijn in de meerjarenbegroting. Het is het bedrag dat beschikbaar is voor de betaling van de beschikbaarheidsvergoedingen dat het uiteindelijke bedrag van investeringsvolume zal bepalen. Door deze werkwijze heb je in sommige gevallen een gedeeltelijke substitutie van reguliere begroting richting PPS maar ben je anderzijds ook zeker dat de lange-termijncontracten budgettair honoreerbaar zijn

Van bij haar aantreden heeft de Vlaamse Regering uitdrukkelijk gesteld dat zij een investeringsregering wil zijn. Naast een bijkomende injectie in traditionele investeringskredieten werd actief gezocht naar een uitbreiding van de investeringsmogelijkheden door een beroep te doen op externe financieringen en pps-samenwerkingsverbanden met private partners om het investeringspotentieel uit te breiden door de kost van de investeringen in de tijd te spreiden conform een voor dergelijke investeringen normaal afschrijvingsritme en de bijkomende kosten te drukken door het schaalvoordeel. Het wegwerken van achterstanden op het vlak van investeringen in schoolinfrastructuur, sociale huisvesting, ziekenhuizen en zorginstellingen, maar ook de versnelde realisatie van investeringen in wegeninfrastructuur (missing links) zijn belangrijke prioriteiten in het beleid van deze regering.

Naast het streven naar een hefboomeffect uitgaande van het afsluiten van samenwerkingsverbanden met externe partners, is het zoeken naar alternatieve financieringstechnieken ook ingegeven door de bekommernis om de belangrijke eenmalige inkomsten voortvloeiend uit de vervreemding van overheidsparticipaties op een ESR-neutrale wijze te herinvesteren met het oog op de verwezenlijking van de beleidsdoelstellingen.

De diversiteit aan alternatieve financieringsprojecten noodzaakt een goede opvolging van de budgettaire consequenties en de bewaking van de ESR-neutraliteit van de constructies. Deze kunnen niet los gezien worden van een grondige analyse van de voorwaarden en de modaliteiten waaraan de respectievelijke initiatieven zullen voldoen. Niet alleen de invloed op het vorderingensaldo speelt daarbij een rol, maar ook de belangrijke veranderingen die de traditionele investeringsmechanismen binnen de Vlaamse begroting kunnen ondergaan ingevolge de introductie van de nieuwe financieringstechnieken. Het gaat hier in de meeste gevallen over langlopende overeenkomsten die gedurende hun looptijd aan voorwaarden moeten voldoen. Het overzicht bewaren van de opgestarte projecten en het instellen van rapporteringsverplichtingen behoren tot mijn verantwoordelijkheid als begrotingsminister.

Dit moet de Vlaamse Regering in staat stellen na te gaan in welke mate de oorspronkelijk vooropgestelde limieten inzake volumes en de daarmee gepaard gaande budgettaire consequenties van de overeengekomen financieringsmodaliteiten (beschikbaarheids- of gebruikersvergoedingen, subsidies, waarborgen, (achtergestelde) leningen, aandeelhouderschap) gerespecteerd blijven. Mijn administratie zal ingeschakeld worden om de toegezegde engagementen en de stand van uitvoering van de diverse projecten in samenwerking met de betrokken beleidsdomeinen op te volgen. De betrokkenheid van meerdere beleidsdomeinen en actoren vergt inspanningen om de daartoe vereiste

informatie-uitwisseling en opvolging met respect voor de geëigende rol van elk van de betrokken organisatie-onderdelen in te richten. Dit is een continue opdracht die zich uitstrekt over de volledige looptijd van de projecten en samenwerkingsovereenkomsten. De basisopdracht bestaat er in om de projecten te inventariseren, de voortgang in volumes op te volgen en de rechtstreekse en onrechtstreeks weerslag op de Vlaamse begroting te monitoren.

Het onderstaande overzicht geeft – zij het niet exhaustief – een beeld van de belangrijke impulsen, die de Vlaamse Regering bewust wil geven en waarvan sommige ook reeds door het parlement werden goedgekeurd. Het decreet betreffende de inhaalbeweging voor schoolinfrastructuur werd goedgekeurd en aan Agion werd de opdracht gegeven de onderhandelingsprocedure met de private partners op te starten. Het voorontwerp van besluit tot regeling van de alternatieve investeringssubsidies verstrekt door het VIPA werd recent goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Uit het hierna volgende overzicht blijkt de diversiteit aan projecten die momenteel in uitvoering zijn.

Overzicht van de besliste of in voorbereiding zijnde alternatieve financieringsprojecten

4.1 Scholenbouw

De investeringsnood voor schoolgebouwen is de afgelopen decennia hoog opgelopen. Op 31 maart 2006 keurde de Vlaamse Regering het voorontwerp van decreet goed betreffende de inhaalbeweging voor schoolinfrastructuur via alternatieve financiering. Een private vennootschap, die de bouw- en onderhoudsrisico's van de projecten op zich neemt, kan tot 1 miljard euro investeren in schoolinfrastructuur. Het ligt in de bedoeling om de projecten snel, in de periode 2007–2011, te realiseren. De private vennootschap krijgt gedurende 30 jaar een beschikbaarheidsvergoeding van de scholen, die onmiddellijk eigenaar worden. Deze vergoeding wordt gesubsidieerd of gefinancierd door de Vlaamse overheid, volgens de vandaag geldende spelregels. Vanuit de Vlaamse begroting zal een tussenkomst van 100%, 70% of 60% in de beschikbaarheidsvergoeding worden verleend.

Op 18 juli 2006 keurde de Vlaamse Regering de procedure, onderhandelingsprocedure met bekendmaking, goed voor de selectie van de private vennootschap. De Vlaamse overheid verleent haar waarborg voor de betaling van de beschikbaarheidsvergoeding.

4.2 Alternatieve financiering Vlaams Instituut voor Persoonsgebonden Aangelegenheden (VIPA)

Om een einde te maken aan de jarenlange wachttijden waarmee rust- en ziekenhuizen en gehandicaptenvoorzieningen kampen keurde de Vlaamse Regering op 14 juli 2006 de regeling van de alternatieve investeringssubsidies en alternatieve investeringswaarborgen verstrekt door het VIPA goed. De Vlaamse overheid subsidieert 60% van de kosten van de bouwprojecten van deze instellingen. De Vlaamse overheid de subsidie over een periode van 20 jaar uitbetaald aan de instellingen via een gebruikstoelage. Deze jaarlijkse gebruikstoelage wordt slechts toegekend na toetsing aan de voor de sector specifiek opgelegde normen in verband met onder andere bezetting en aantal activiteiten. Daarnaast wordt een investeringswaarborg verleend door de Vlaamse Gemeenschap tot beloop van 90% van het kapitaalgedeelte en de rente.

Op 14 juli jl. werden de basisbedragen (60% van de totale investeringen) waarop de gebruikstoelagen worden berekend voor de jaren 2006 en 2007 als volgt vastgesteld:

- Verzorgingsvoorzieningen: 323 miljoen euro
- Ouderen- en thuiszorgvoorzieningen: 329 miljoen euro
- Voorzieningen voor personen met een handicap: 35 miljoen euro

Over de periode 2006-2011 wordt het plafond van de basisbedragen waarvoor gebruikstoelagen kunnen worden verleend begrensd op 1 miljard euro. De jaarlijkse budgettaire weerslag van de uit te keren gebruikstoelagen mag niet hoger liggen dan 75 miljoen euro.

4.3 Mobiliteit & Infrastructuur

Op 7 juli 2006 heeft de Vlaamse Regering beslist om de NV VIA-INVEST VLAANDEREN op te richten om een inhaalbeweging in investeringen te kunnen realiseren in het domein van openbare werken. Hierbij zal in de eerste plaats worden beoogd om via publiek-private samenwerking een aantal missing links weg te werken die Vlaanderen moeten toelaten haar logistieke rol in Europa in de toekomst te blijven opnemen.

De NV VIA-INVEST is een vennootschap met een beginkapitaal van 5 miljoen euro waarin de Participatiemaatschappij Vlaanderen (PMV) 51% en het Vlaamse Gewest 49% participeren. Ze draagt o.m. het constructie en het beschikbaarheidsrisico en zal worden belast met het ontwerpen, bouwen, financieren en beheren van de infrastructuur. Voor de afzonderlijke projecten zullen private partners worden aangetrokken die een beschikbaarheidsvergoeding ontvangen voor hun project die zal afhangen van performantie-indicatoren zoals de beschikbaarheid van de weg en de verkeersveiligheid. Een finaal voorstel voor een standaard DBFM-contract met de private partners voor de afzonderlijke projecten zal nog in de loop van 2006 aan de Vlaamse Regering worden voorgelegd.

4.4 Masterplan Antwerpen

Midden 2005 besliste de Vlaamse Regering over de timing en de financieringsmodaliteiten (kapitaalsinbreng en toltarieven voor de Schelde-oeververbindingen) van het Masterplan Antwerpen. Gelijktijdig met de realisatie van de Oosterweelverbinding worden verschillende mobiliteitsprojecten opgestart voor binnenvaart, openbaar vervoer (tramlijnverlengingen) en zachte weggebruiker (voet- en fietspaden, oversteekplaatsen).

De kostprijs van de infrastructuur van het Masterplan werd in de recentste raming op 3,5 miljard euro geschat. De totale kapitaalsinbreng tot 2010 van het Vlaamse Gewest voor de realisatie van het Masterplan Mobiliteit Antwerpen bedraagt 700 miljoen euro.

4.5 Sociale Huisvesting

In de sociale huisvesting is midden 2005 door de Vlaamse Regering reeds groen licht gegeven voor de bouw van 238 sociale woningen ten bedrage van 25,2 miljoen euro via een publiek-private samenwerking. De private investeerder ontwerpt, bouwt, financiert en onderhoudt de sociale woningen en blijft gedurende 27 jaar eigenaar. Na deze periode worden de woningen overgedragen aan de sociale huisvestingsmaatschappijen voor een symbolische prijs. Voor deze inspanningen ontvangt hij van de Vlaamse overheid enerzijds het verschil tussen de sociale huurprijs en de markthuurprijs en anderzijds een forfaitaire vergoeding van 5% op de sociale huurprijs voor de door hem gedragen risico's op leegstand en wanbetaling. De rol van de sociale huisvestingsmaatschappij beperkt zich tot het dagelijkse onderhoud en verhuring. In de loop van juli 2006 heeft de Vlaamse Regering een aanvullende beslissing voor een bijkomend perceel van 193 woningen genomen. Voor de totale tussenkomst over 27 jaar werd een bedrag van 18,5 miljoen euro uitgetrokken.

4.6 Vlaams Sportinfrastructuurplan

De Vlaamse Regering besliste op 30 juni 2006 om via publiek-private samenwerking een Sportinfrastructuurfonds op te richten met een budget van 225 miljoen euro. Het fonds zal instaan voor het ontwerp, de bouw, de financiering en het onderhoud van de projecten en draagt hierbij het bouw- en het beschikbaarheidsrisico. De projecten zijn het bouwen en renoveren van eenvoudige en multifunctionele sporthallen, openluchtgrasvelden, kunstgrasvelden en zwembaden van de lokale besturen. Deze projectorganisator zal de (ver-) bouwprojecten realiseren en in ruil voor een prestatiegebonden beschikbaarheidsvergoeding op lange termijn ter beschikking stellen van de lokale besturen. Deze vergoeding wordt geschat op 24,546 miljoen euro per jaar waarvan 30% ten laste van de Vlaamse Overheid. Deze tussenkomst door de Vlaamse overheid in de beschikbaarheidsvergoeding niet meer bedragen dan 7,5 miljoen euro.

Via Bloso zal de Vlaamse overheid enerzijds voor 5,625 miljoen euro participeren in het Eigen Vermogen van het Fonds.

4.7 Jeugdverblijfsinfrastructuur

In navolging van andere sectoren heeft de Vlaamse Regering op 20 juli 2006 principieel beslist om de een inhaaloperatie inzake de bouw van jeugdverblijfsinfrastructuur goed te keuren.

Het betreft het oprichten van een vennootschap die instaat voor het ontwerp, de bouw, de financiering en het onderhoud van jeugdverblijfsinfrastructuur en die ze tegen een marktconforme vergoeding ter beschikking stelt van de exploitant(-en). Verdere verfijning en de financiële implicaties van deze constructie dienen nog nader te worden bepaald. Er werd reeds 1,5 miljoen euro gereserveerd voor de inbreng in het kapitaal van de op te richten special purpose vehicle.

4.8 Vlaamse Administratieve Centra (VAC)

Om een centrale, goed bereikbare vestiging van de Vlaamse administratie per provincie te realiseren, heeft de Vlaamse Regering op 16 juni 2006 de PMV en het Agentschap voor Facilitair Management (IVA FM) gezamenlijk belast met het uitwerken van een globale aanpak voor de realisatie van de Vlaamse Administratieve Centra (VAC). Hiervoor heeft de Vlaamse Regering 40 miljoen euro gereserveerd als eigen vermogenbasis voor PMV voor de realisatie van de VAC's Brugge, Gent en Leuven. De verschillende projecten dienen te worden uitgewerkt in de vorm van publiek-private samenwerking.

4.9 Cultuurinvest

De Vlaamse Regering heeft op 31 maart 2006 haar goedkeuring gehecht aan de oprichting van Cultuurinvest bij de PMV NV. Cultuurinvest zou werken als een rollend fonds waarvan de benodigde fondsgrootte bij aanvang op 20 miljoen euro is berekend. Op termijn kan de fondsgrootte opgetrokken worden naar 32,5 miljoen euro.. CultuurInvest is een nieuw investeringsfonds dat exclusief ondernemingen en projecten in de sector van de cultuurindustrieën wil financieren.

Het fonds heeft als opdracht om bij te dragen op een vernieuwende wijze tot de ontwikkeling, financiering en ondersteuning van ondernemingen in de sector van de cultuurindustrieën (zoals nieuwe media en design).

4.10 Internationale luchthaven Deurne/ Antwerpen

In de zomer van 2002 besliste de Vlaamse Regering een pps-structuur op te zetten waarbij private partners zullen worden aangezocht ter financiering van de werkzaamheden noodzakelijk om aan de internationale veiligheidsnormen te voldoen en een duurzame exploitatie van de luchthaven tot stand te brengen. Het dossier kende geen gemakkelijk parcours maar het voornemen om via een PPS-constructie de noodzakelijke aanpassingsinvesteringen te financieren werd in juni 2006 bevestigd door de bevoegde Vlaamse minister.

4.11 Nautinvest

Nautinvest Vlaanderen NV werd in 2005 opgericht als dochtervennootschap van PMV.

Als holding- en investeringsvennootschap fungeert Nautinvest als het gezamenlijke werkingsinstrument van PMV en de Administratie Waterwegen en Zeewezen (AWZ) voor alle nautische projecten verbonden aan AWZ. Het maatschappelijk kapitaal van Nautinvest Vlaanderen NV bedraagt 500.000 euro. PMV staat in voor het dagelijks bestuur van de vennootschap.

Momenteel staan 3 PPS-projecten op stapel. Ten eerste is er de bouw van het multifunctioneel vaartuig, met een tot nog toe geraamde kostprijs van 17,5 miljoen euro. De financiering verloopt via een projectvennootschap. Daarnaast is er de uitbouw van nieuwe beloodsingsvloot, die belangrijke tijdsbesparingen moet mogelijk maken. De tot nog toe geraamde kostprijs bedraagt 75 miljoen euro. Daarnaast belaste de Vlaamse Regering PMV met de opdracht om een duurzame restauratie van de Mercator via een PPS-constructie op te zetten. Deze projecten zijn momenteel in voorbereiding en zullen in de loop van de komende maanden verder geconcretiseerd worden.

C. Luik Economisch Overheidsinstrumentarium

A. Algemeen

In 2007 is deze legislatuur halweg. De vooruitblik, die ik in mijn initiële beleidsnota 2004 – 2009 met betrekking tot het economisch overheidsinstrumentarium heb gegeven, was ongetwijfeld veel omvattend en gedurfd.

Grote stappen werden vooral gezet in het jaar 2005. Op 11 mei 2005 - werd 30% van het 70 % aandeelhouderschap van de GIMV, dat de moederoverheidsholding VPM in handen had, geplaatst bij private marktpartijen. Hierdoor zakte het overheidsaandeel in de Gimv tot 40 % en werd het aantal overheidsvertegenwoordigers in de raad van bestuur van de GIMV, die dertien leden telt, op vijf terug gebracht.

Van de 234 miljoen Euro die deze verkoop netto opbracht, besliste de Vlaamse Regering bij de begrotingsopmaak 2006 hiervan 201 miljoen, Euro, via PMV, te investeren in een reeks maatschappelijke en innovatieve uitdagingen. Samen met de middelen, die eveneens in april 2005 voortkwamen uit de valorisatie van de N.V. Staal Vlaanderen beschikte PMV, einde 2005, over een investeerbaar kapitaal van 408 mln €.

Schematisch voorgesteld geeft dit het volgende, geactualiseerde beeld:

Beleidsintenties	Bedrag	Uitvoering-staat
Innovatie	75 mio + 75 mio	PMV beschikt thans reeds over de eerste schijf van 75 mln €, waarmee VINNOF werd ge-operationaliseerd in mei 2006 en het NRC-fonds wordt geoperationaliseerd tegen november 2006. Voor dit laatste fonds wordt 50 mln € aan middelen voorzien. De tweede schijf van 75 mln € zal aan PMV worden verstrekt, van zodra de VINNOF middelen uit de eerste schijf volledig zijn aangewend.
Infrastructuur	75 mio + 75 mio	- Via PMV werd Via-invest, medio oktober 2006 opgericht met een kapitaal van 5 mln € (waarvan 2,5 mln € ten laste van de Gimv-enveloppe). - PMV zal samen met Agion – elk - 12,5 mln € inbrengen in een SPV, die zal deelnemen in de terbeschikkingstelling van schoolgebouwen Er wordt nagegaan, op welke wijze de andere middelen optimaal kunnen worden ingezet, met behoud van de ESR-neutraliteit binnen het doeldomein van infrastructuur voor mobiliteit, cultuur; monumenten en landschappen, jeugdherbergen en sociaal wonen.
Vastgoedbeheer	50 mio	Mits het INR-advies, dat verwacht wordt tegen begin november 2006, positief is, zou N.V. Cultuurinvest kunnen worden opgericht met een kapitaal van 10 mln €.

		De overige 40 mln € blijft voorbehouden voor de Vlaamse Administratieve Centra Brugge – Gent – Leuven..
Reproductiefonds	1 mio	Gerealiseerd
Productie-herlokalisatie-ondersteuning	13 mio	Gerealiseerd
Klimaatfonds	22 mio	Medio november wordt – in samenspraak met de Federale Overheid – de investering van deze middelen voorzien via de EBRD in het MCCF-fonds
Brownfields	22 mio	7,2 mln € werd voorafgenomen voor de dringende sanering van de Balmatt-site, waarvoor een dochter van de VMH werd opgericht; voor het saldo wordt gestreefd om werkbare oplossingen tegen eind dit jaar klaar te hebben.
Totaal:	408 mio	

Uit het overzicht blijkt enerzijds, dat al een belangrijk deel van de voorstellen tot concrete acties en realisaties hebben geleid, maar anderzijds ook dat sommige intenties wellicht vatbaar zijn voor actualisering, met het oog op het realiseren van een maximale maatschappelijke en economische meerwaarde. Begin 2007 wens ik daarom een reflectiemoment in te bouwen, zodat de Vlaamse Regering desgevallend haar klemtonen kan bijstellen.

Eind 2005 kwam LRM in de actualiteit. Hoewel snel bleek dat de meeste, in de openbaarheid gebrachte aantijgingen geen strafrechterlijke implicaties inhielden, bleek toch uit de door mij gevraagde forensische audit, dat de beheers- en controlestructuren binnen LRM niet voldoende afgelijnd waren en voor verbetering vatbaar waren.

Met het ontwerp van decreet betreffende de corporate governance en andere bepalingen in zake de investeringsmaatschappijen van de Vlaamse Overheid, dat op 27 juli 2006 bij het Vlaams Parlement werd ingediend, wordt een bijkomend en specifiek kader voorzien voor de VPM, voor PMV en voor LRM.

Dit zijn de drie investeringsmaatschappijen, waarin het Vlaams Gewest rechtstreeks participeert en voor de welke het Vlaams Gewest een strategische visie heeft voorbehouden, met voor elke maatschappij specifieke, onderscheiden doelstellingen.

De investeringsmaatschappijen werden binnen het kaderdecreet BBB van 7 mei 2004 aanzien als privaatrechterlijke vormgegeven externe verzelfstandige agentschappen, waarvoor het Vlaams Parlement de algemene geldende regelgeving wenste te laten primeren.

Maar een sterke verzelfstandiging, zoals dit de bedoeling is voor de investeringsmaatschappijen, moet gepaard gaan met éénduidige regels met betrekking tot de samenwerkingsovereenkomst tussen de Vlaamse Overheid en de betrokken investeringsmaatschappijen, in zake deontologie en toezicht.

De gerechtvaardigde verwachtingen van het Vlaams Parlement en de Vlaamse Regering naar een beter evenwicht tussen verzelfstandiging van en controle op deze investeringsmaatschappijen wordt aldus ingevuld.

Vooreerst werd voorzien dat in de samenwerkingsovereenkomst, niet alleen de strategische visie wordt vastgelegd, maar ook de operationele doelstellingen van elk van de investeringsmaatschappijen.

Het is immers niet voldoende om kapitaal in de investeringsmaatschappijen in te brengen. Het ingebrachte kapitaal dient ook daadwerkelijk en efficiënt te worden ingezet. Daar bepaalt het decreet dan ook dat er een relevante rapportering komt. M.a.w. de investeringsmaatschappijen hebben de operationele vrijheid om te realiseren wat afgesproken werd, maar moeten hieromtrent ook daadwerkelijk en periodiek rapporteren en dit op basis van vooraf vastgestelde beleids- en beheersrelevante indicatoren.

Wat de interne werking betreft, heb ik er bewust voor gekozen om binnen het decreet de Vlaamse Regering op te leggen, dat zij erop toeziet dat er minimaal een intern auditcharter en een deontologische code aanwezig is bij de investeringsmaatschappijen alvorens over te gaan tot het afsluiten van een samenwerkingsovereenkomst. Bovendien wordt van de investeringsmaatschappijen verwacht, dat zij hun werking afstemmen op de “best-practices” in zake corporate governance-principes.

Tenslotte omdat de vaststelling of de investeringsmaatschappijen werken volgens de basisvereisten, best niet door henzelf gebeurt, blijft ook de figuur van de regeringscommissaris, in de toekomst ‘regeringsafgevaardigde’ genaamd, behouden.

Net als vandaag zal de regeringsafgevaardigde, die met raadgevende stem zitting zal hebben in de Raad van Bestuur en de door de Raad ingestelde comités, toegang hebben tot alle documenten en geschriften van de Investeringsmaatschappij.

Nieuw is dat de Vlaamse regering haar investeringsmaatschappijen kan aanmanen om over een voorgeschreven aangelegenheid binnen een bepaalde termijn een beslissing te nemen. De Regering gaat daartoe over op grond van informatie die zij van de regeringsafgevaardigde ontvangt en waaruit een kennelijke wantoestand in de schoot van de vennootschap blijkt. Zo de vennootschap stilzit kan de Regering maatregelen nemen als bv. zich in de plaats stellen van de vennootschap of ze onder een tijdelijke ‘curatele’ stellen.

Het moge duidelijk zijn dat het hier gaat om noodmaatregelen bij manifest wederrechtelijk of onzorgvuldig optreden in hoofde van de Investeringsmaatschappij.

De voorgestelde maatregel heeft evenwel als voordeel dat zij zich beperkt tot noodtoestanden en niet rechtstreeks ingrijpt (via schorsing, c.q. annulatie) in door de Investeringsmaatschappij genomen beslissingen en wordt de betrouwbaarheid van de beslissingen van de Investeringsmaatschappij naar derden toe niet in het gedrang gebracht. De voorgestelde maatregel respecteert bovendien het privaatrechterlijk karakter van de Investeringsmaatschappijen van de Overheid.

Tenslotte weze vermeld dat personeelsleden van de Investeringsmaatschappij aan de regeringsafgevaardigde in vertrouwen hun bezorgdheid kunnen uiten over mogelijke onregelmatigheden inzake financiële rapportering of andere aangelegenheden. Dergelijk initiatief zal niet kunnen leiden tot enige maatregelen in hoofde van het betrokken personeelslid.

Elk van de maatschappijen heeft ondertussen al de opdracht gekregen, om zich maximaal voor te bereiden op de inwerkingtreding van dit decreet.

In de hierna volgende hoofdstukken zal ik, waar aangewezen, bij elk van de maatschappijen aangeven, wat er terzake al gebeurd is. PMV heeft inderdaad al een Charter sedert 2003, daar waar het Charter van LRM in 2006 opgestart werd. Het is evenwel logisch dat bij géén van de maatschappijen de afronding achter de rug is. Dit zal pas kunnen, nadat het decreet haar definitieve vorm en inhoud zal hebben gekregen.

Ik streef ernaar dat dit kan gebeuren aanvang 2007.

1. ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV)

1.1 Inleiding

Het economisch overheidsinstrumentarium dat door de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen wordt ontwikkeld, uitgebouwd en beheerd, staat ter beschikking van alle beleidsdomeinen waar de overheid zelf economische initiatieven neemt of ondersteunt. Dat is één van de basisprincipes die ik heb vooropgesteld in mijn beleidsnota 2004-2009.

PMV fungeert als uniek instrument en als springplank voor toekomstige initiatieven die de Vlaamse economie moeten begeleiden.

Dat een overheidsrol in deze zin nuttig is, is dagelijks zichtbaar. In de eerste plaats via de omgevingsfactoren, die de Overheid zelf bepaalt, zoals fiscaliteit, administratieve vereenvoudiging en aangepaste moderne regelgeving.

Maar dat gebeurt ook via het economisch overheidsinstrumentarium, dat ondersteunend en flankerend werkt. De PMV-activiteiten zijn hierop geënt en moeten dan ook blijvend aangemoedigd worden. De ontplooiing ervan moet ook de interactie tussen de verschillende beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid een stimulans geven, daar waar het gaat om het realiseren van investeringen op een rationele, efficiënte en bedrijfseconomisch verantwoorde wijze.

Deze economische invalshoek is primair en komt voor een vennootschap zoals PMV op de eerste, maar niet de enige plaats. De opdrachten die bij PMV worden ondergebracht, moeten ook belangrijke maatschappelijke waardecreatie met zich brengen. Dat betekent dat PMV voortdurend op zoek moet gaan naar het meest aangepaste businessmodel dat bij iedere opdracht hoort en waarbij de maatschappelijke waardecreatie hoe dan ook een belangrijke meetfactor is.

Dat PMV na een start up en een aanloopfase nu echt volledig operationeel kan optreden, blijkt uit de realisaties die ik verder meer in detail zal bespreken.

Als grote lijn kunnen we stellen dat er een brede waaier van Kmo-financieringsactiviteiten is geïmplementeerd, en dat de werking van dat instrumentarium zich nu volledig op kruissnelheid bevindt. Uit de dagelijkse praktijk blijkt dat de marktbehoefte goed is ingeschat, en dat er een echte en zinvolle vraag tot stand komt vanuit startende en groeiende bedrijven die in veel gevallen een indicator zijn van onze veranderende economie.

Ik heb in mijn vorige beleidsbrief ook de nadruk gelegd op de structurele en infrastructurele investeringen die de overheid zelf moet doen om een modern kader te scheppen voor een zich vernieuwende economie. Ik heb daarbij ook de noodzaak aangegeven om te komen tot meer samenwerking tussen de overheid en de private sector. Voor mij was 2006 daarom een belangrijk scharnierjaar om die samenwerking te stimuleren en definitief vorm te geven. Er is dan ook veel gebeurd op het gebied van alternatieve financiering en pps-ontwikkeling.

Ik heb er dan ook op toegezien dat PMV een weloverwogen ontwikkelingspad is ingeslagen op het gebied van publiek-private samenwerking, en dat er een doordachte aanpak is uitgewerkt om verschillende beleidsdomeinen met dit specialisme op het terrein van dienst te zijn. Ik ben dan ook verheugd om te kunnen stellen dat inmiddels belangrijke stappen in die richting zijn gezet. En ik wil dan ook eens te meer er op hameren dat we daar zoveel mogelijk en met zijn allen op de juiste manier gebruik van moeten maken.

1.2 De realisaties in het jaar 2006

1.2.1. KMO-financiering

Vlaanderen beschikt over een totaal pakket aan instrumenten en producten die het tekort kunnen aanvullen op het gebied van risicokapitaal voor het typische domein van startende en doorstartende ondernemingen.

Waarborgbeheer:

De nieuwe waarborgregeling werkt tot tevredenheid van de financiële en bancaire sector, maar vooral tot tevredenheid van ondernemingen die er een beroep op kunnen doen. Dat de nieuwe regeling haar doel bereikt blijkt uit de aanvragen die vroeger beperkt waren tot een 20-tal per maand en die nu gestegen zijn tot gemiddeld 70. Die groei zal zich doorzetten, zodat er nu al sprake is van een verviervoudiging van de leningbedragen waaraan reële investeringen in bedrijven ten grondslag liggen.

Dankzij de goede samenwerking met de financiële instellingen ontstond op korte termijn een goed verankerd efficiënt en zinvol instrument dat aan een reële markt vraag beantwoordt. De regeling kan tot 75% van het kredietbedrag dekken. Gemiddeld wordt voor 56% van de geleende bedragen een waarborg verleend. Dat zorgt ervoor dat voor elke euro waarop de borgstelling van toepassing is, maar liefst 1,8 euro aan krediet kan gegeven worden voor investeringen die anders veel moeilijker tot stand zouden zijn gekomen.

ARKimedes:

Eind 2005 werd de publieke plaatsing afgerond die de echte start betekende van de ARKimedes-regeling. Dit was een succesvolle operatie die ervoor zorgde dat reeds na 6 dagen het maximale bedrag van 110 miljoen euro werd opgehaald. Geheel volgens plan werd begin 2006 overgegaan tot

de oprichting van de zogenaamde ARKIV's die bestaan uit professionele risicokapitaal-verschaffers die actief zijn in Vlaanderen.

Uit de 19 aanvragen die zijn ingediend zijn er inmiddels 11 investeringsfondsen die een erkenning hebben gekregen van ARKImedes Management. Eén fonds heeft een erkenningsbelofte gekregen. Deze erkenningen werden gegeven na een grondige doorlichting waarvan de definitieve beoordeling afhankelijk was. Bij de erkenningen werd er ook voor gezorgd dat er voldoende diversificatie in de ARKImedes portefeuille zou bereikt worden. Op dit moment zijn de eerste investeringen in de zogenaamde doelondernemingen gerealiseerd voor een bedrag tussen 10 en 20 miljoen euro. Ik benadruk nogmaals dat dit initiatief van de Vlaamse overheid en PMV ertoe moet leiden om 450 miljoen euro onder de vorm van durfkapitaal te kanaliseren naar starters en kmo's in Vlaanderen.

VINNOF:

Ook het Vlaams Innovatiefonds (VINNOF) waarover de Vlaamse regering in de loop van 2005 een beslissing heeft genomen werd volgens plan begin 2006 door PMV opgestart.

Uit de middelen van PMV werd 75 mio euro gereserveerd voor dit doel. Bovendien zal nog eens 75 mio euro als kapitaalverhoging worden ingebracht bij PMV uit middelen die beschikbaar zijn gekomen door de verkoop van GIMV-aandelen. Op deze wijze zal er in totaal 150 miljoen euro beschikbaar zijn voor investeringen in de zaaikapitaalfase van ondernemingen. Met de minister van Economie is overeengekomen dat één derde (50 miljoen Euro) van deze totale investeringsruimte voor zaaikapitaal zal aangewend worden voor het Non Recurring Cost Fonds (NRC-fonds), waarmee investeringen in de Vlaamse luchtvaartindustrie zullen ondersteund worden.

Het Vlaams Innovatiefonds dat risicokapitaal verschaft aan innovatieve ondernemers in Vlaanderen richt zich in eerste instantie tot startende ondernemingen (minder dan 3 jaar oud). Private kapitaalverschaffers zijn vaak niet bereid om innovatieve starters te financieren omdat hun risicoprofiel te hoog is. Daarom wil het Innovatiefonds de ruimte bieden om met “zaaikapitaal” ondernemingen en starters door die prille levensfase te loodsen.

Vinnof is geen subsidieorgaan. Het fonds investeert in ondernemingen en wil daar ook rendement op halen. De tussenkomst is steeds van beperkte duur, maar voldoende lang om die ondernemingen te begeleiden naar een volgende ontwikkelingsfase. PMV is er in geslaagd om op zeer korte termijn het fonds operationeel te maken en al een groot aantal dossiers te behandelen. Daarvan zijn er al een tiental die tot effectieve investeringen hebben geleid.

In het voorjaar van 2006 werd tevens een definitieve start gemaakt met het NRC-fonds. De beslissing daarvoor werd genomen door de Vlaamse regering in de loop van 2005. Het NRC-fonds zal tegen marktconforme voorwaarden lange termijnfinanciering verstrekken voor innovatieprojecten van hoogtechnologische bedrijven. Die projecten moeten verbonden zijn aan een specifiek identificeerbaar eindproduct waarvan de afzet reeds voldoende kan worden aangetoond. De bedoeling van dit fonds is om die ondernemingen die in zware internationale concurrerende situaties moeten functioneren, een steun in de rug te geven.

WINWIN-leningen:

Met de Winwinlening heeft de Vlaamse regering voor de tweede maal gebruik gemaakt van de mogelijkheden van fiscale autonomie die door Vlaanderen verworven is. Op 17 februari 2006 werd de definitieve tekst van het bijbehorende decreet goedgekeurd, om het vervolgens voor te leggen aan het Vlaams Parlement. Hiermee wordt eens te meer een signaal gegeven naar de private investeerder om te investeren in de toekomst van Vlaanderen, en op een wijze waarbij de overheid ook de ruimte biedt om bij het nemen van verantwoorde risico's die ook, via aftrek in de personenbelasting, te belonen.

Fonds Vlaanderen Internationaal:

Tenslotte heeft de minister van Economie het initiatief genomen om op basis van een eerdere beslissing van de Vlaamse Regering (22 juli 2005) tot de oprichting over te gaan van het Fonds Vlaanderen Internationaal, binnen de structuren van PMV. PMV is bezig met het op punt stellen van de uitwerkingsmodaliteiten van het fonds. De bedoeling is om Vlaamse kleine en middelgrote ondernemingen te helpen bij het vinden van risicokapitaal ten behoeve van hun internationalisering en hun samenwerking met buitenlandse partners.

Uit al deze initiatieven die nu effectief in de markt staan mag blijken dat de business unit kmo-financiering binnen PMV tot volle wasdom is gekomen. Deze organisatie van PMV vormt een goede basis om verder te kunnen bouwen. Daarbij denk ik o.m. aan een opvolger van het eerste ARKimedefonds zodra de tijd daarvoor rijp is. De oriëntatie op specifieke sectoren en/of marktsegmenten, die hoge kansen bieden voor Vlaanderen en die een versterking zijn voor de structuur van de Vlaamse economie vormt een tweede denkpiste, die reflectie waard is.

1.2.2. Publiek-private samenwerking

Even verwachtingsvol ben ik over de concretisering van initiatieven op het gebied van alternatieve financiering en publiek-private samenwerking.

De strategische keuze die wij gemaakt hebben en waaraan PMV trouwens met volle inzet meewerkt om PMV als voornaamste overheids-actor inzake PPS te positioneren, begint zijn eerste vruchten af te werpen. De Vlaamse Regering is vastberaden om een significante inhaalbeweging te maken op het vlak van infrastructuurinvesteringen in diverse beleidsdomeinen. In het licht van de afbouw van de Belgische overheidsschuld is de zogenaamde ESR-neutrale financiering een belangrijke randvoorwaarde. Dat heeft er al toe geleid dat de aanwending van PPS-technieken in een stroomversnelling komt, en daaraan verbonden de ontwikkeling van ESR-neutrale financieringsinstrumenten. Hiermee is ook duidelijk binnen welke randvoorwaarden PMV zal moeten opereren om aan die doelstellingen te voldoen en dus ook op langere termijn een voortrekkersrol te kunnen blijven vervullen op het raakvlak van overheid en bedrijfsleven.

PMV heeft het afgelopen jaar blijvende ondersteuning geboden bij het uitwerken van de plannen van de Vlaamse Regering om een inhaalbeweging te organiseren op het vlak van infrastructuur in domeinen zoals openbare werken, onderwijs, zorg, cultuur en huisvesting. Naast de projecten die reeds waren opgestart in het kader van Nautinvest, zoals de toepassing van DBFM voor beloodsingsmiddelen en het ontwikkelen van een participatieve PPS-formule voor een multifunctioneel vaartuig, werden nu ook andere beleidsdomeinen aangepakt.

De vennootschap Via-Invest, een gezamenlijk initiatief van de Vlaamse overheid en PMV en zich situerend in het beleidsdomein van openbare werken is momenteel in oprichting. Via-Invest legt zich toe op de realisatie van openbare werken via PPS-constructies. Daarbij worden volgende doelstellingen nagestreefd: er wordt gezocht naar een optimale waarde-kostprijsverhouding gepaard gaande met een private financiering van zowel grote als kleine projecten, er wordt gestreefd naar een merkbare verkorting van de voorbereidingscyclus en dus naar de reductie van de voorbereidingskosten, en competitie en innovatie worden aangemoedigd. Aan de hand van deze ervaringen wordt ook een continue verbetering nagestreefd van PPS-projecten op het gebied van openbare werken en wordt gewerkt aan een noodzakelijke standaardisatie die bevorderlijk is voor de kwaliteit van projectaanpak en contractvoorbereiding.

De oprichting van de projectstructuur voor de investeringen in de scholenbouw en de oprichting van de daarbij noodzakelijke vennootschap nadert haar voltooiing. Hier wordt ervaring opgedaan met een variant op de klassieke DBFM-aanpak met de bedoeling om een financieringsstructuur te vinden voor een ambitieus meerjarenprogramma. Op basis van deze ervaringen en met de kennis die inmiddels

verankerd ligt bij PMV zullen naar de toekomst toe nog meer onderwerpen aan bod komen die voor PPS in aanmerking komen en waarbij PMV een centrale rol kan spelen.

Ik heb in mijn beleidsnota PMV naar voren geschoven als een hoeksteen bij de modernisering en actualisering van de publieke dienstverlening op economisch gebied. PPS plaatst ons in dit verband voor een dubbele uitdaging. Enerzijds willen wij de samenwerking tussen publieke en private actoren optimaliseren om tot meerwaarde te komen, en zeker niet alleen om tot een methode te komen om financieringen in de tijd te spreiden. Anderzijds moeten we er ook op toezien dat het Vlaamse bedrijfsleven maximaal profiteert van deze initiatieven die een belangrijke impuls zullen geven aan onze economie.

Op beide vlakken heeft PMV behoorlijk werk verricht. Naar aanleiding van het meest recente bouwoverleg werd een publiek-private werkgroep opgericht die concrete aanbevelingen voorbereidt voor samenwerking tussen beide sectoren. En in het kader van Via-Invest werd bijna letterlijk baanbrekend werk verricht: voor het eerst zijn een aantal standaarden op PPS gebied ontwikkeld, die voor meerdere projecten kunnen gelden. Op die manier wordt tijd en geld gespaard tijdens de voorbereidingsfase van projecten en wordt bij PMV duurzame expertise opgebouwd.

Ik wil ook mogelijkheden geven aan PMV om initiatieven te ontwikkelen die de drempel voor PPS-projecten verlagen. Aldus zal het bedrijfsleven in het algemeen (en niet alleen de grotere ondernemingen) maximale kansen geboden worden om deel te nemen aan een ontwikkeling die op Europese schaal gezien onomkeerbaar is.

Ik heb dan ook aan PMV opgedragen om zich in te zetten voor maximale ontplooiing van deze tweede belangrijke pijler van de onderneming. PMV zal zelf de kwaliteiten ontwikkelen die nodig zijn om deze boeiende maar ingewikkelde taak tot een goed einde te brengen. Ikzelf zal ervoor blijven ijveren dat binnen de financiële mogelijkheden die de Vlaamse regering kan mobiliseren voldoende ruimte bestaat om PMV een expansieve kapitaalbasis te bezorgen om Vlaanderen uiteindelijk ook op het gebied van PPS in Europa op de kaart te zetten. Ik zal trouwens verder aangeven in welke richting ik deze projecten zie tot stand komen.

1.2.3. Actief Vastgoed Beheer

De Vlaamse Regering heeft zich tot doel gesteld om een actief vastgoedbeheer tot ontwikkeling te brengen in de schoot van PMV, dat zich niet beperkt tot het puur financieren van transacties en/of te intermediairen in verkooptransacties. Daarom heeft PMV na de begeleiding van een aantal belangrijke verkoopopdrachten eind 2004, werk gemaakt van de oprichting van een business unit vastgoed.

Inmiddels is door de Vlaamse regering een eerste grote opdracht toegekend aan PMV, zodat deze nieuwe unit al vrij snel een voortvarende start heeft kunnen nemen. PMV zal de integrale projectbegeleiding op zich nemen voor de totstandkoming van 3 geplande Vlaamse Administratieve Centra (VAC's). Deze VAC's moeten respectievelijk in Leuven, Brugge en Gent tot stand worden gebracht op lokaties die vanuit de invalshoek van mobiliteitsoverwegingen als toplokaties kunnen worden aangemerkt.

Op basis van een behoefteraming waarvoor de Vlaamse regering opdracht heeft gegeven, zal een concrete meerjarenplanning moeten worden gemaakt en zal een selectie tot stand komen van geschikte lokaties. PMV zal met deze uitgangspunten op zoek moeten gaan naar de meest optimale financierings-structuur en naar de bijbehorende partners, en zal vervolgens de projecten begeleiden tot aan de realisatie en oplevering.

Bij de middelenallocatie voor PMV is een ruimte van 40 mio euro voorzien als basiskapitaal om de missie op het gebied van actief vastgoedbeheer tot een succes te maken. In deze sector (net zo goed als in bepaalde PPS toepassingen) zal in belangrijke mate gebruik worden gemaakt van

hefboomfinanciering. De noodzaak voor inbreng van eigen vermogen kan daardoor relatief beperkt blijven.

Actief vastgoedbeheer is echter meer dan verwerven en vervreemden van vastgoed. Grote vastgoedmaatschappijen hebben uitvoerige methodieken ingevoerd om met hun patrimonium maximale waardecreatie te creëren, in de eerste plaats via een gericht onderhoud, dat oog heeft voor de marktwaarde hiervan. PMV heeft dan ook terecht aangedrongen op een goede rolverdeling tussen PMV en de administratie die zich bezighoudt met beheer en facilitair management van het huidige patrimonium. Daarentoe bestaan er inmiddels goede afspraken; alle voorwaarden zijn aanwezig om tot een productieve samenwerking te komen.

1.2.4. Milieu en Energie

Steeds meer wordt het economisch belang ingezien van duurzame investeringen waarbij niet alleen de invalshoek wordt gekozen van energie-besparing en alternatieve energie, ook allerlei nieuwe technologieën die een positief milieu-effect hebben komen aan de orde. Er mag zeker gesteld worden dat hierin een kans zit voor een nieuw en ander industrieel elan. Vlaanderen mag op dit gebied de boot niet missen.

We kiezen hier bewust voor een sectorale aanpak.

In het verleden heeft de Vlaamse Overheid zeer veel geïnvesteerd in deze sector, o.m. bij VITO en terecht overigens, want de investeringen zijn hoog en dus lange termijn gericht, terwijl de marktschommelingen hevig zijn. De markt en het private initiatief hebben het moeilijk om hier goed op in te spelen. Maar in het verleden heeft men vaak een muur willen zetten tussen het overheidsinitiatief en de markt. Die muur is bewust afgebroken. In het voorbije jaar is dan ook een aanvang genomen met de participatie van PMV in VITO, en via die weg werd de mogelijkheid gecreëerd om het Milieu Innovatie Platform operationeel te laten worden.

De minister van Economie zal er dan ook op toezien dat die koppeling tussen onderzoek en markt zal gelegd worden. Daar ontbreekt het nog te vaak aan, en daar liggen juist de kansen om nieuwe bedrijfsinitiatieven tot ontplooiing te laten komen.

De Vlaamse regering heeft middelen gereserveerd voor de oprichting van een Vlaams Klimaatfonds. Met behulp daarvan moet een deel van de verplichtingen worden nagekomen die België, en dus ook Vlaanderen, in het kader van de Kyoto akkoorden op zich heeft genomen. Aan PMV is gevraagd om de ruimte van 22 mio euro die ter beschikking wordt gesteld te investeren in het verwerven van emissierechten op de internationale markt. In uitvoering van deze opdracht heeft PMV aansluiting gezocht bij de EBRD² om deel te nemen in het zogenaamde MCCF, het “Multilateral Carbon Credit Fund”.

Het jaar 2006 is zoals ik aangekondigd had een cruciaal jaar geworden voor de afhandeling van belangrijke dossiers in de schoot van de Vlaamse Milieuholding (VMH). PMV heeft daarbij een ondersteunende en faciliterende rol gespeeld. De aandelen Aquafin die in handen waren van private aandeelhouders zijn overgenomen door de VMH. Hiermee zijn 100 % van de aandelen weer in handen van de Vlaamse overheid via deze zustermaatschappij van PMV. Op deze wijze is niet alleen voldaan aan de eisen die door de Europese Unie waren opgelegd, ook is het een verdere stap in de richting van integraal waterbeheer. Dat laatste is niet alleen een prioriteit voor Europa, het moet er ook een zijn voor Vlaanderen.

Tevens is in het tweede grote dossier van VMH, namelijk Indaver, grote vooruitgang geboekt. Er kan worden voldaan aan de eis om een optimale verdeling tot stand te brengen tussen overheid, huidige

² EBRD = European Bank for Reconstruction and Development / Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling

aandeelhouders en een strategische partner, die de onderneming een competitieve en Europese dimensie kan bezorgen. Ik ga ervan uit dat eind 2006 of begin 2007 beslissende stappen kunnen worden gezet in dit dossier, dat behartigd wordt door mijn collega, bevoegd voor het Leefmilieu.

Een laatste aandachtspunt op het gebied van milieu is de brownfieldontwikkeling. De voorbereidingen van het bijbehorende decreet hebben niet stilgestaan en verkeren in een afrondende fase. Door gebruik te maken van brownfieldconvenanten zal PMV zich actief op dit domein kunnen begeven dat van groot belang is voor de uitbouw van onze economische infrastructuur op het gebied van bedrijventerreinen. Vooruitlopend daarop is aan PMV reeds de opdracht gegeven om een beperkt aantal grote dossiers in behandeling te nemen. De voorbereidende studies zijn volop aan de gang, zodat in de nabije toekomst ook de informatie ter beschikking komt die tot beslissingen kan leiden.

1.3 Beleidsinvulling en initiatieven voor 2007

In dezelfde volgorde als waarin ik de initiatieven in 2006 heb beschreven, zal ik weergeven wat ik in 2007 beoog.

1.3.1. Ondernemings-financiering

Het dienstenpakket voor Kmo-financiering begint zijn voltooiing te naderen. Van belang is nu om de juiste marktkanalen te vinden om bij de bedrijven uit te komen die een toegevoegde waarde zullen betekenen voor Vlaanderen, door de vernieuwende rol die ze kunnen vervullen in onze economische structuur.

Er zal daarom veel aandacht worden besteed aan communicatie met potentiële gebruikers van diensten en producten die worden aangeboden door ARKimedes, Vinnof, Waarborgbeheer, NRC en Fonds Vlaanderen Internationaal. Dit biedt tegelijk ook de mogelijkheid om promotie te voeren voor het unieke loket dat door PMV wordt geboden op het gebied van ondersteuning bij de vernieuwing van onze economie. Eens te meer wil ik er de nadruk op leggen dat de krachten moeten gebundeld worden en dat we de overheidsinitiatieven op het gebied van economisch instrumentarium op een centrale plaats, met krachtige instrumenten, en met hoge kwaliteit en transparantie, moeten aanbieden.

Daarom is het ook van belang om nog eens terug te verwijzen naar de intentie van de Vlaamse regering die bij haar aantreden ook de wens heeft geuit om het Federale Participatiefonds voor wat het Vlaamse gedeelte betreft, op te nemen in het economisch overheidsinstrumentarium van het Vlaamse Gewest. Voorzover de staatshervorming in 2007 terug op gang zou komen, lijkt het mij evident, dat hieromtrent onderhandeld wordt.

Ik heb aan PMV ook speciale aandacht gevraagd om niet alleen te investeren in de breedte van de economische initiatieven. Ook de sterke punten die Vlaanderen te bieden heeft in internationaal verband moeten accenten krijgen. Daarom zal ook worden geëvalueerd op welke wijze aan bepaalde sectoren versterkte aandacht kan worden gegeven, sectoren die de slagkracht van Vlaanderen kunnen verhogen. Eén daarvan is “clean technology”, waarbij de maatschappelijke en economische functie kunnen gecombineerd worden, en nog veel belangrijker, waarmee Vlaanderen zich opnieuw kan onderscheiden in de internationale markt.

Er zijn echter ook sectoren die niet in de eerste plaats aan economie doen denken, maar die toch een belangrijke generator kunnen zijn voor werkgelegenheid. Niemand zal ontkennen dat de “leisure” industrie een hoog groeipotentieel heeft, veel kapitaal vereist en zoekt naar bekwame investeerders en managers. Daarin past ook de culturele sector. Het initiatief van CultuurInvest dat in nauwe samenwerking met de minister van Cultuur is tot stand gekomen, bevindt zich nu in de fase van operationele uitvoering. Vanaf nu kunnen de eerste stappen worden gezet voor de behandeling van investeringsaanvragen. Voor ons was het van groot belang dat ook de private sector, in dit geval de banken, aan de financiering van dit initiatief zouden participeren. Ook dat bevindt zich in een

afrondende fase, zodat tijdens het volgende begrotingsjaar al verscheidene projecten de goedkeuringsprocedure zullen hebben doorlopen. Door PMV worden deze cultuurprojecten behandeld binnen het algemene kader van de kmo-financiering en dus in grote lijnen ook gebaseerd op dezelfde filosofie van risiciomangement en uitzicht op rendement.

1.3.2. PPS

Met de inmiddels opgebouwde kennis én de potentieelkennis, moet PMV de PPS-werkwijze in andere segmenten kunnen tot stand komen. Initiatieven, die ik van PMV verwacht in 2007, hebben o.m. betrekking op het stimuleren van investeringen in erkende monumenten in samenwerking met de particuliere sector.

Ook hier kan het economisch overheidsinitiatief zorgen voor een hefboomwerking die aan het Vlaamse cultuur- en erfgoedpatrimonium ten goede komt. De concrete plannen zijn in voorbereiding en zullen in de loop van het volgende begrotingsjaar worden gerealiseerd.

Voor PPS in het algemeen hebben wij al aangegeven dat er voor PMV een belangrijke rol is weggelegd. Net zoals bij Kmo-financiering willen we de centrale rol van PMV benadrukken daar waar het gaat om de financiële betrokkenheid van het Vlaamse Gewest bij grote en middelgrote PPS-projecten. Het is ook onze uitdrukkelijke wens om niet alleen grote ondernemingen te interesseren voor deze nieuwe mogelijkheden, maar tevens de kleine en middelgrote bedrijven van Vlaanderen een plaats te bieden in de toekomstige projecten.

Omdat het belang van publiek-private samenwerking niet genoeg kan worden benadrukt, heb ik aan PMV gevraagd om de organisatie op zich te nemen van een groot PPS-event. Daar kan niet alleen een overzicht gegeven worden van de initiatieven die reeds genomen zijn, de ambities van overheid en private sector kunnen daar ook verder op elkaar worden afgestemd.

1.3.3. Milieu en energie

Tenslotte hoop ik met PMV op het beleidsdomein “milieu en energie” een aantal definitieve stappen moeten zetten. Nu er uitzicht is op een definitieve afhandeling van twee complexe operaties bij Aquafin en Indaver, is ook de tijd gekomen om werk te maken van de overheveling van de Vlaamse Milieuholding naar PMV en de integratie ervan binnen PMV. Deze twee strategische bedrijven zullen naar de toekomst toe hun plaats moeten bepalen in de markt, en de overheid zal via een sterke investeringsmaatschappij haar rol moeten blijven definiëren.

Ook de brownfielddontwikkeling moet nu in een stroomversnelling kunnen komen. Naast de complementaire rol die OVAM en PMV zullen moeten vervullen, zal PMV op zoek gaan naar die projecten die voldoende meerwaarde kunnen bieden voor het aangaan van op resultaat gerichte partnerships waarbij zowel de publieke als de private sector beloond kunnen worden voor het nemen van verantwoorde risico's.

2. Limburgse ReconversieMaatschappij (LRM)

2.1 Vooraf

Het einde van 2005 en de aanvang van het jaar 2006 was voor LRM geen gemakkelijke periode. Als voogdijminister heb ik er bewust ervoor gekozen om open en eerlijk aan te geven waar het op neer kwam. Ik heb mij niet beperkt tot het TOEDEKKEN of omgekeerd tot het uitvergroten van de problemen. Ik heb LRM er bewust op gewezen dat een openbare investeringsmaatschappij deontologisch op de hoogste trede hoort te staan en gevraagd daartoe de acties te nemen, die zich opdringen om deze doelstelling te realiseren.

Op 20 april 2006 heeft de Vlaamse Regering, als gevolg van het verstrijken van de duur van de vorige mandaten, een nieuwe Raad van Bestuur aangesteld.

De nieuwe Raad heeft dan ook onmiddellijk de inmiddels opgestarte initiatieven van de vroegere Raad overgenomen en uitgediept met betrekking tot de daadwerkelijke invoering van de principes van corporate governance en de aanscherping van de interne audit procedures. Zoals eerder vermeld zal de afronding hiervan plaats vinden nadat het decreet betreffende Corporate Governance, dat de Vlaamse regering op 24 juli 2006 ingediend heeft bij het Vlaamse Parlement, na bespreking haar definitieve vorm en inhoud zal gekregen hebben.

Op 1 september 2006 is de nieuwe Algemeen Directeur in functie getreden. Eén van zijn eerste taken omvat het ontwikkelen, samen met het management team, van een focusstrategie die vertaalt dient te worden in haalbare, realistische en meetbare objectieven. Het is de doelstelling dit af te ronden tegen eind november 2006.

De combinatie van deze strategie en de afronding van de besprekingen betreffende het hierboven aangehaalde decreet 'Corporate Governance' zal mij in staat stellen de Vlaamse regering einde 2006 / begin 2007 een nieuwe samenwerkingsovereenkomst tussen het Vlaamse Gewest en LRM voor te leggen.

Ik belicht hierna de verschillende accenten, die ik graag, samen met LRM zou wensen uit te bouwen.

2.2 Extrapolatie van durf

Venture capital maatschappijen hebben als fundamentele taak het dichten van de financieringskloof, die bestaat voor goede projecten die geen traditionele financieringsbronnen kunnen aanspreken.

LRM dient in Limburg een onderscheiden rol te spelen in de economie, en is voornamelijk belangrijk voor de ontwikkeling van startende en innovatieve ondernemingen die kunnen zorgen voor economische hernieuwing. Als dusdanig is de oprichting van LRM te begrijpen als een initiatief, genomen door de Vlaamse Overheid, ter stimulering van venture capital als middel om economische groei te bewerkstelligen.

LRM vervult een aanvullende rol in de financiering van ondernemingen en vooral ook voor projecten in vroege ondernemingsstadia. Daar kan zij een stimulerings- en katalysatorrol spelen zowel in de klassieke als in de innovatieve sectoren.

De herkomst en de oorsprong van middelen van LRM indachtig, ligt de uitdaging voor de hand om – met het nemen van risico - een deelnemer en coach te zijn bij de ontwikkeling, uitbreiding en opvolging van economische activiteiten.

LRM zal zich laten inspireren door de economische en sociale belangen van de regio alsook de lange termijn belangen en ontwikkelingsmogelijkheden van ondernemingen. Zij is aan haar missie verplicht om haar rol als regionale venture capitalist in te vullen en de door haar gerealiseerde voordelen te verankeren.

2.3 Vertrouwen

Wie gemandateerd wordt voor het nemen van een risico, dient te kunnen genieten van een onberispelijk mandaat, wat een groot vertrouwenveronderstelt.

De Vlaamse Regering moet en kan aanvaarden dat bepaalde investeringsbeslissingen niet het beoogde gevolg zullen hebben en dat daardoor bepaalde projecten verloren gaan.

Als historicus grijp ik graag terug naar het voorbeeld van de Oost-Indische Compagnie.

Deze werd initieel gefinancierd met kapitaal van vele kleine investeerders, die samengingen met vele, Hollandse en Zeeuwse havensteden: een PPS-construcie ‘avant-la-lettre’. Indien de schepen van de Compagnie zonder averij terug keerden van hun verre reizen en hun kostbaarheden tegen hoge prijzen verkocht werden, streken de financiers een aanzienlijke meerwaarde op. Vaak echter vergingen de schepen met man en muis, waarbij de financiers hun volledige inleg verloren. Ondanks zware tegenslagen, kon de Oost-Indische Compagnie, dankzij een gedurfd investeringsbeleid – wat nu “verticale integratie” zou heten, snel groeien en de ganse Hollandse economie in een meeneembeweging mee in de groei brengen. Het was pas, toen de trafieken stabiliseerden, de tegenslagen wegvielen en de Compagnie in zelfgenoegzaamheid verzonk, dat de achteruitgang zich inzette.

Tegenslagen moeten we dus durven aanvaarden, maar wel op voorwaarde dat de balans “meevallers-tegenslagen” positief doorslaat.

De elementen, waarop een risicokapitaalverschaffer zich baseert, kunnen niet altijd gestaafd worden met redelijke en verifieerbare gegevens. Risico impliceert per definitie immers dat er moet beslist worden met factoren zoals onzekerheid en een deel onvoorspelbaarheid. Niettemin zal LRM een proactieve maar zo goed mogelijk gefundeerde investeringsbeslissing moeten beogen, waarbij zin voor initiatief, risicobereidheid hand in hand gaan met een professionele voorbereiding en begeleiding achteraf. Als aandeelhouder in LRM, ben ik bereid om dit vertrouwen te geven, voorzover de Raad van Bestuur van LRM bijzondere aandacht heeft voor:

1. Communicatie
2. Prospectiebeleid
3. Transparantie

2.3.1. Communicatie.

LRM dient een open communicatiebeleid te ontwikkelen, niet alleen naar de Vlaamse Regering, naar het Vlaamse Gewest als aandeelhouder en naar het Vlaamse Parlement, maar ook naar haar stakeholders, de Limburgse socio-economische partners en het Provinciebestuur.

LRM beseft ten volle dat het publieke aandeelhouderschap ook publieke verantwoording vereist. Het vertrouwen van de publieke opinie wordt o.m. vertaald in de pers. Het is dan ook van het grootste belang om uitstekende persrelaties te ontwikkelen en te bestendigen. Daarom heeft de Raad van

Bestuur recent beslist om een communicatieverantwoordelijke aan te werven, met als opdracht om de diverse aspecten van communicatie voor LRM te verzorgen.

LRM beheert participaties van meer dan 50 ondernemingen. Ook zij hebben belang bij een professionele communicatie. Aan hen kunnen de diensten van de communicatieverantwoordelijke ter beschikking worden gesteld. Het zal de waarde van participatie enkel ten goede komen. LRM zal zich te meer profileren –op onderscheiden wijze - als risicokapitaalmanager, die meerwaarde aanlevert.

2.3.2. Prospectiebeleid

In Vlaanderen

Kleine ondernemers blijven in Vlaanderen vaak achterdochtig tegen de intrede van professioneel risicokapitaal. Er heerst veelal een negatieve perceptie.

Dit is te meer het geval in de provincie Limburg, waar het aanbod van en dus de concurrentie onder de venture kapitaalverschaffers zwak is.

Het bestaande aanbod concentreert zich bovendien op de wat grotere projecten, waardoor de aandacht voor het zaaikapitaal en voor kleinere projecten in het algemeen dreigt te verzanden.

LRM mag zich daarom niet beperken tot grote projecten. Integendeel, als LRM haar complementaire rol ten volle wil uitbouwen, moet zij zelfs ondersteuning kunnen bieden aan de bescherming van een idee.

De noodzakelijke communicatie dient dan ook aangevuld te worden door actieve prospectie, “een commercieel gezicht”, met lage drempel.

De Raad van Bestuur van LRM heeft dan ook terecht recent besloten om een prospectiemanager aan te werven.

Internationaal

Meer dan 50% van de tewerkstelling in de industrie in Limburg wordt gerealiseerd door ondernemers, die geleid worden van buiten België.

De buitenlandse prospectie dient gecentraliseerd te worden en gecoördineerd met andere relevante instellingen. Dit is alleszins het geval voor wat betreft het Provinciebestuur, de Steden en Gemeenten, het VLAO, de POM en de representatieve werkgeversorganisaties evenals met het Vlaamse gewest (FIT).

LRM zal concrete initiatieven nemen om dit op gang te brengen.

LRM beschikt over interessante troeven en activa om buitenlandse ondernemingen aan te trekken met name risicodragende financiering, financiering op maat voor onroerend goed en ontwikkeling van industrieterreinen, al dan niet op de resterende mijnterreinen. Hierin kan zij samenwerken met gespecialiseerde partners zowel uit de financiële- als uit de projectontwikkelingshoek.

LRM zal haar prospectiestrategie uitwerken samen met deze partners en daarin aansluiting zoeken bij de geografische (Euregio) en andere strategische troeven van Limburg.

Concrete prospectie-initiatieven en -acties worden dan ook in het vooruitzicht gesteld voor 2007.

2.3.3. Transparantie

Een transparant beleid moet de hoeksteen zijn van elke instelling, waarin de Overheid een doorslaggevende rol heeft, dus ook van LRM.

Daarom heb ik LRM gevraagd hieraan bijzondere aandacht te spenderen. Dit komt tot uiting in de implementatie van de code “Corporate Governance” die verder wordt uiteengezet.

2.4 Investeren in ruimte

Limburgse industriegrond is het anker voor bedrijfsontwikkeling.

Cijfers geven aan dat de Limburgse bedrijventerreinen een bezettingsgraad kennen van 82,3% t.o.v. een Vlaams gemiddelde 77,6%.

Verdere ontwikkeling is dus aangewezen!

LRM ontwikkelde in het verleden een aantal van haar voormalige mijnterreinen (As, Waterschei, Winterslag,...) en op vraag van Steden en Gemeenten ook enkele andere terreinen (St.-Truiden, Zonhoven,...).

Strategisch interessant gelegen terreinen zoals Ravenshout (Beringen, gelegen aan het economisch netwerk Albertkanaal), Genk-Zuid (op grondgebied van Bilzen), Balim (Lommel), ... behouden ook de bijzondere aandacht van LRM.

LRM zal bijgevolg proactief naar private en publieke partners toestappen, ten einde de ontwikkeling van bedrijventerreinen te activeren.

Gelijkaardig aan het Nederlandse Venlo-model kan Limburg als hinterland voor de Antwerpse haven en als tussenschakel tussen Antwerpen en het Duitse Ruhrgebied een toegevoegde waarde leveren, qua logistieke ondersteuning maar ook qua productie en dienstverlening. Dit creëert een “win-win” situatie én voor Limburg én voor Antwerpen.

De mogelijke ontwikkeling van Balim, het ENA en het Mobility Center zijn hiertoe belangrijke schakels.

Bijgevolg wordt de prioriteit van de “investering in ruimte” en de hiermee samenhangende bedrijfsfinanciering herbevestigd voor het jaar 2007.

2.5 Bedrijfsfinanciering

Door haar financieringsproducten heeft LRM een aanbod voor elke onderneming en dit in elke fase van hun levenscyclus: (pre-)starter, KMO's, groeiers, maar ook grote ondernemingen.

De aard van de weerhouden financieringsprojecten is zo ruim mogelijk: start- en groeikapitaal, mezzaninefinanciering, overnames, projectfinancieringen en MBO's of MBI's. Hierbij investeert LRM al naargelang de aard van het project tussen 0,1 en 10 miljoen Euro.

Deze flexibiliteit moet LRM in 2007 kunnen aanhouden.

2.6 Innovatie

LRM moet ook een bijzondere bijkomende focus leggen op innovatie.

Zelfs al worden innovatieve sectoren als groeisectoren aanzien, in 2005 kende de tewerkstelling in deze sectoren binnen Limburg een terugval van 1,6% ten opzichte van 2004.

In de strategienota 2006 van LRM werden specifieke maatregelen voorzien, zoals de oprichting van een ICT-fonds en een begeleidingsteam van externe specialisten via een ICT- adviesraad. Deze initiatieven zijn ondertussen operationeel en dragen nu al bij tot een verhoogd investeringsritme van LRM in de ICT-sector. Een uitbreiding naar andere ‘innovatieve’ sectoren zoals bv. de Life Sciences dringt zich dan ook op.

Ook het Limburgplan 2005 – 2009 van de Vlaamse regering wijst LRM een belangrijke rol toe in de stimulering van ‘innovatie’ in Limburg.

Met de op 17 augustus 2006 opgerichte vennootschap Ondernemerstalent nv, een gezamenlijk initiatief van LRM, de Universiteit Hasselt en Dexia, zal LRM bijkomend bijdragen tot het stimuleren van het ondernemerschap bij studenten.

De vennootschap zal door studenten opgerichte ondernemingen, waarvan de voorbereiding en de werking deel uitmaakt van hun masteropleiding, financieren. Alleszins wil LRM ook hiermee bijkomende spin-offs creëren.

Medio 2006 werd gestart met een nieuw financieel product Bizmotor, een tussenkomst met risicokapitaal van LRM vóór de oprichting van een vennootschap. Ook hiermee richt LRM zich in belangrijke mate tot investeringsprojecten van vorsers en studenten.

LRM zal in 2007 bijkomende initiatieven nemen teneinde een versnelde ontwikkeling te realiseren van de interfacedienst aan de UHasselt. Dit beleid ligt in het verlengde van de beoogde strategie van de Vlaamse Regering, zoals ingeschreven in het Limburgplan.

Doelstelling moet zijn om het niveau aan deals gevoelig op te trekken. De reeds genomen en te nemen maatregelen zullen in dit licht geëvalueerd worden en desgevallend bijgestuurd.

2.7 Investeren in KMO's en familiale ondernemingen

Sinds 2002-2003 besteedt LRM speciale aandacht aan KMO's en familiale ondernemingen. Het is logisch dat LRM haar beleid kadert binnen het algemeen beleid van de Vlaamse Regering en dat doet zij ook.

LRM heeft zich daarom ingeschakeld in de initiatieven van het Vlaamse Gewest zoals het ARKimedesprogramma voor KMO's. Teneinde haar KMO-strategie verder te kunnen uitbouwen diende LRM in 2005 een aanvraag in tot erkenning als ARKIV in het kader van de Arkimedes-regeling uitgewerkt door de Participatiemaatschappij Vlaanderen.

Deze erkenning werd bekomen en leidde tot de oprichting van KMOFIN (51 % LRM ; 49 % PMVlaanderen). Hierdoor wil LRM alle KMO's, ook deze in traditionele industriële en dienstensectoren intensiever prospecteren teneinde het investeringsvolume en vooral ook het aantal transacties in dit segment te verhogen.

In de eerste jaarhelft van 2006 investeerde KMOFIN al in drie nieuwe dossiers voor een totaal bedrag van € 1.5 miljoen. Intussen zijn 80% van de bedrijven in de LRM-portefeuille starters en KMO's.

In 2007 zal LRM verder gebruik maken van deze middelen en mogelijk nog naar uitbreiding ervan streven. Het Limburgse ondernemingslandschap is immers nog steeds gekenmerkt door heel wat familiale ondernemingen.

Steeds meer komen opvolgingsproblemen aan de orde. Tussenkomen van een externe financiële investeerder zoals LRM kan bijdragen tot een oplossing door inbreng van kennis en financiële middelen.

2.8 Corporate governance

In opdracht van zichzelf heeft LRM NV aanvang 2006 onmiddellijk werk gemaakt van het opstellen en de invoering van een Corporate Governance Charter gebaseerd op de zogenaamde Code Lippens c.q. Code-Buysse.

Achtereenvolgens werden tijdens vergaderingen van de Raad van Bestuur, de beginselen en principes besproken met een externe deskundige, werd een ontwerp charter opgesteld en werd een stappenplan ter implementatie uitgewerkt en goedgekeurd.

Na de Gewone Algemene Vergadering, gehouden in 2006, werd concreet vorm gegeven aan een aantal van de te implementeren principes en bepalingen.

- a. Centraal bij de nieuwe LRM structuur is het invoeren van de Corporate Governance principes volgens de code Lippens (niet beursgenoteerde bedrijven), om een splitsing tussen het uitvoerende en het niet-uitvoerende niveau door te voeren en een zo transparant mogelijk beleid te voeren.

Met aandacht voor de regelgeving in zake Corporate Governance werd meteen na de benoeming van de Raad van Bestuur een statutenwijziging binnen LRM geagendeerd en gerealiseerd.

Aldus werd een splitsing doorgevoerd tussen het uitvoerende en het niet-uitvoerende niveau.

Het Directiecomité werd gecreëerd als nieuw orgaan binnen de Raad van Bestuur en op het niet-uitvoerende niveau. Het orgaan wordt noodzakelijk geacht om het toezicht en de sturingsfunctie van de Raad van Bestuur op een meer nabije en flexibele wijze te kunnen uitvoeren. Het Directiecomité is binnen LRM dus geen operationeel orgaan, zoals dat in vele vennootschappen wel het geval is.

Op het uitvoerende niveau, fungeert het Managementcomité onder leiding van de Algemeen Directeur. Aldus werd een structureel evenwicht gerealiseerd tussen het uitvoerende en het niet-uitvoerende niveau om de samenwerking op een soepele wijze mogelijk te maken in een context van overleg en transparantie.

- b. Met het uitvoerend management werd een persoonlijk plan van objectieven overeengekomen, dat voortaan als referentiedocument zal dienen voor de evaluatie van de persoonlijke prestaties, dit een eerste maal tijdens het eerste trimester van 2007. Niet alleen de individuele personeelsleden, ook de Raad van Bestuur, zijn respectievelijke comités, en de individuele bestuurders zal gevraagd worden een zelfevaluatie en/of evaluatie te voorzien en uit te voeren.
- c. De Bestuurders worden maximaal geïnformeerd. Ook werd al een opleidingssessie voorzien.
- d. De externe transparantie zal o.m. verzekerd worden door een actief communicatiebeleid.

- e Met de Vlaamse overheid worden goede afspraken gemaakt betreffende de te realiseren kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen via een samenwerkingsovereenkomst.
- f Naast een audit- en directiecomité wordt een adviserend investeringscomité opgericht, dat zowel de versterking als de transparantie van het investeringsbeleid van LRM beoogt.

Regelmatig zal de Raad van Bestuur het Corporate Governance-beleid onderwerpen aan een revisie en de wijzigingen doorvoeren die zij nodig en aangewezen acht, mede in functie van het recent ingediende ontwerp van decreet, dat zoals eerder gesteld ik in samenwerking met het Vlaamse Parlement aanvang 2007 hoop goedgekeurd te krijgen.

3. Limburgse Strategische OntwikkelingsMaatschappij (LISOM)

De Vlaamse Regering heeft in de Kaderbeslissing van 19 juli 2002 haar visie vastgelegd in zake de financiering van niet-rendementsgebonden opdrachten van LRM en hiervoor werd een bedrag van 146,97 miljoen euro gereserveerd. LRM werd belast met het opstellen van een voorstel van statuten van een gespecialiseerde dochtermaatschappij ter uitvoering van deze opdrachten.

De Vlaamse Regering hechtte vervolgens op 18 oktober 2002 haar goedkeuring aan de oprichting van deze dochtermaatschappij, de NV LISOM (Limburgse Strategische OntwikkelingsMaatschappij) en aan de beheersovereenkomst met LISOM.

Na een positief advies van de Raad van Bestuur van LISOM werden er in 2003 door de Vlaamse Regering de eerste goedkeuringsbeslissingen genomen over de aanwending van de in de Kaderbeslissing gereserveerde LRM-middelen voor met name de projecten van het Provinciaal Gallo-Romeins Museum (3,88 miljoen euro), het Nationaal Park Hoge Kempen (3 miljoen euro), de Grenslandhallen (3,48 miljoen euro) en de transnationale Universiteit Limburg (tUL) (2,6 miljoen euro impulsfinanciering – eerste schijf).

In 2004 werd, bovenop de projecten Herkenrode (13,92 miljoen euro), Plinius (16,5 miljoen euro) i-City (1,8 miljoen euro) en tUL-infrastructuur (21,1 miljoen euro), ook de eerste toegangspoort tot het Nationaal Park Hoge Kempen met name 'De Lieteberg' (0,8 miljoen euro) door de Vlaamse Regering goedgekeurd.

LISOM heeft ook in 2005 haar actieve en faciliterende rol in de ontwikkeling van de door de Vlaamse Regering geselecteerde projecten van algemeen belang en van lange termijn in Limburg gespeeld. Er werd in de diverse projecten een aanzienlijke vooruitgang geboekt. Een stand van zaken vindt u verderop.

Samenvattend werden er in de vorige boekjaren en in het boekjaar 2005 in totaal 75,8 miljoen euro LRM-middelen aan de projecten toegekend, zijnde 51 % van de door de Vlaamse Regering in de Kaderbeslissing gereserveerde enveloppe van maximaal 146,97 miljoen euro.

Dat plan is dus duidelijk in volle ontplooiing, maar omdat economie een dynamisch gegeven is, was een tussentijdse evaluatie en bijstelling nuttig en zelfs aangewezen.

Op 8 juli 2005 werd het Limburgplan 2005 - 2009 door de Vlaamse Regering goedgekeurd. In dit plan worden binnen de opdrachten van LISOM heroriëntaties vastgelegd, omdat oorspronkelijke STAP-projecten zoals 'Oude Stad' geschrapt en het 'familiepark Houthalen-Helchteren' via EFRO-subsidiëring gerealiseerd werd.

Als nieuwe toeristische projecten werden 'Verblijfstoerisme door de herbestemming van monumentaal erfgoed (Erfgoedlogies)' en 'Toeristische herbestemming van o.a. mijnsites (Stedelijk vrijetijdstoerisme)' geselecteerd.

Verder werd bijkomend beslist tot de versterking van de tUL met een opleiding Rechten.

Op 24 maart 2006 wees de Vlaamse Regering daarom volgende middelen uit het geconsolideerd resultaat 2005 van LRM toe aan LISOM-projecten:

- 5 miljoen euro voor de opstart van de opleiding rechten van de tUL;
- 2,3 miljoen euro aan de projecten 'Erfgoedlogies' en 'Stedelijk Vrijetijdstoerisme'. Aan beide nieuwe toeristische projecten werden eveneens de reeds in 2002 gereserveerde maar door het

schrappen van de projecten ‘Oude Stad’ en ‘familiepark Houthalen-Helchteren’ vrijgekomen 12,43 miljoen euro toegewezen.

Dit pakket aan middelen moet Lisom effectief en efficiënt in de diverse projecten, beslist door de Vlaamse Regering weten om te zetten. Dat is de kernopdracht van Lisom. De wijze, waarop ze dit doet, ligt vast in een beheersovereenkomst. Deze beheersovereenkomst zal omgezet worden in een samenwerkingsovereenkomst. Om evidente redenen zal de timing hiervan synchroon lopen met de uitwerking van een samenwerkingsovereenkomst voor LRM en de afronding van de bespreking van het decreet ‘Corporate Governance’.

De operationele kosten (*‘projectgebonden kosten’*) die LISOM maakt bij de ontwikkeling, de uitvoering en de controle van de projecten die door de Vlaamse Regering worden goedgekeurd, worden ten laste gelegd van de voor deze projecten gereserveerde financiële middelen. Dit werd reeds vastgelegd in de beheersovereenkomst tussen LISOM en het Vlaamse Gewest d.d. 18 oktober 2002.

Hierna beschrijf ik kort, per project, goedgekeurd door de Vlaamse Regering, de stand van zaken en de (verwachte) voortgang ervan in 2007. Anders dan bij LRM, beschikt Lisom immers slechts over een beperkte operationele vrijheid. Zij hoort de projecten, die de Vlaamse Regering heeft beslist, uit te voeren. Vermits de beschikbare portefeuille beslist is, is het dan ook logisch, dat geen nieuwe projecten worden aangekondigd.

3.1 Stand van zaken STAP-projecten

Voorafgaandelijk dient vermeld dat het project Grenslandhallen afgerond is en niet verder besproken wordt

3.1.1. Het Plinius project en het uitbreidingsproject van het Provinciaal Gallo-Romeins Museum

Het Plinius project

Na een positief advies van de Raad van Bestuur van LISOM heeft de Vlaamse Regering op 12 maart 2004 het Plinius-project voorwaardelijk goedgekeurd. De definitieve goedkeuringsbeslissing werd genomen op 16 december 2005.

Het project wordt opgebouwd in twee fasen.

Fase I: de realisatie van een kinderattractie en themapark op de leest geschoeid van het concept ‘Het Land van Ooit’ te Drunen (NL) met als grootste wijziging het realiseren van een compact park en de aanpassing aan de thematisering van het Gallo-Romeins verleden van Tongeren (Ambiorix, villacultuur, water, tuinen).

Fase II: de realisatie van een verblijfsaccommodatie met een gethematiseerd karakter in circa 166-tal wooneenheden gericht op de belevenis van het in fase 1 ontwikkelde themapark en een overdekte zwemaccommodatie.

De drie juridische entiteiten voor de realisatie van het project werden in de loop van 2005 operationeel:

- NV Plinius verworft de gronden, realiseert de grondgebonden investeringen en brengt de gronden middels een erfpacht in in NV Plinius Vastgoed;

- NV Plinius Vastgoed realiseert de bovengrondse infrastructuur en geeft een onroerende lease aan NV Dea Dia;
- NV Dea Dia realiseert de exploitatiegerichte investeringen en exploiteert het park.

Het EFRO-managementcomité keurde op 18 oktober 2005 het dossier goed voor een EFRO-tussenkomst ten bedrage van 1,5 miljoen euro.

Het aanvangsbevel voor de start van de bouwwerken werd gegeven op 30 juni 2006.

Uitbreidingsproject Gallo-Romeins Museum

Bij de beslissing van 4 juli 2003 gaf de Vlaamse Regering haar goedkeuring aan het project. Ter uitvoering van deze beslissing werd de overeenkomst op 7 augustus 2003 tussen LISOM en de provincie Limburg getekend.

Nadat het bouwteam werd samengesteld en de architect aangeduid, werd een ontwerp in december 2004 goedgekeurd door de Bestendige Deputatie. Medio 2005 wordt de aanbesteding van de werken gepland. Medio 2005–2006 zullen de bouwwerken plaatsgrijpen.

Bij beslissing van 24 maart 2006 werden aanvullend 0,62 miljoen euro LRM-middelen aan het project toegekend.

De opening van het project is voorzien in 2008.

3.1.2. De Herkenrode-abdij

Op 13 februari 2004 keurde de Vlaamse Regering het project Herkenrode goed. Een dividend van 13,92 miljoen euro werd vrijgemaakt. Ter uitvoering van deze beslissing werd de overeenkomst op 1 maart 2004 tussen LISOM en Erfgoed Vlaanderen getekend. Het project is in uitvoering conform deze overeenkomst.

Het ontwerp bureau Mimesis heeft een vernieuwend ontsluitingsconcept voor zowel het indoor- als outdoorgedeelte op de site gefinaliseerd. Dit concept werd voorgesteld op de officiële opening van de kruidentuinen op 22 juni 2006.

De restauratiewerken aan de hoevegebouwen zullen normaliter in het voorjaar 2011 worden gefinaliseerd.

3.1.3. Nationaal Park Hoge Kempen

Ter uitvoering van de overeenkomst tussen het Vlaamse Gewest en LISOM NV d.d. 28 januari 2003 is op 19 maart 2003 een overeenkomst tussen de vzw Regionaal Landschap Kempen en Maasland (RLKM) en LISOM getekend.

Deze overeenkomst voorziet de vrijmaking van 1,2 en 1,8 miljoen euro LRM-middelen mits naleving van de overeenkomst en in functie van de reële behoeften van het project.

Toegangspoorten

Op 11 juni 2004 heeft de Vlaamse Regering het project 'De Lieteberg' te Zutendaal als eerste toegangspoort tot het Nationaal Park Hoge Kempen goedgekeurd. De andere 'lokale' toegangspoorten, zijnde Pietersheim (Lanaken), Kattevennen (Genk), Mechelse heide (Maasmechelen) en Station As (As) en de 'gemeenschappelijke identiteit' van de toegangspoorten werden door de Vlaamse Regering goedgekeurd op 15 juli 2005. Deze poorten zullen gefinancierd worden met 4,5 miljoen euro LRM-dividenden.

Hoofdtoegangspoort

Ter realisatie van de hoofdtoegangspoort tot het Nationaal Park Hoge Kempen besliste de Stuurgroep Nationaal Park Hoge Kempen medio 2005 tot een verbreding van de projectdefinitie van de hoofdtoegangspoort (het 'ECOTOPIA-concept'). Dit concept bevat o.a. de integratie van 'Ecopolis' en het veldstudie- en bezoekerscentrum in één gebouw op het grondgebied van Eisden. De realisatie van verblijfsaccommodatie wordt bij voorkeur voorzien op het grondgebied van NV Teema te Dilsen-Stokkem.

Op 28 oktober 2005 werd door LISOM een PPS-oproep voor de realisatie van deze toegangspoort gepubliceerd. Het doel van deze oproep is te komen tot de oprichting van een publiek-private samenwerking tussen LISOM als partner enerzijds en één of meerdere private partners anderzijds, waarbinnen de ontwikkeling, verwezenlijking en exploitatie van de projectsite wordt nagestreefd.

Na een eerste onderhandelingsronde besliste de Raad van Bestuur van LISOM op 3 mei 2006, op voorstel van de beoordelingscommissie, drie kandidaten te weerhouden voor de opmaak van een businessplan (inlevering voorzien op 24 november 2006).

De Vlaamse Regering besliste op 24 maart 2006 dat haar uiterlijk eind 2006 ter beoordeling en besluitvorming een concreet ondernemingsplan voorgelegd dient te worden aangevuld met concrete verbintenissen van alle betrokken publieke en private partijen tot uitvoering van het ondernemingsplan, zoniet komen de gereserveerde middelen begin 2007 voor herbestemming door de Vlaamse Regering in aanmerking.

3.1.4. Mijnerfgoedsite Beringen

De stuurgroep Mijnerfgoedsite Beringen besloot op 3 december 2003 tot de voorbereiding van een PPS-oproep met Europese bekendmaking.

Op 8 juli 2004 keurde de Raad van Bestuur van NV Mijnen de overeenkomst tussen NV Mijnen en LISOM goed. Deze overeenkomst maakt het mogelijk dat LISOM een PPS-oproep m.b.t. de herbestemming van de site begeleidt. De potentiële ontwikkeling op de site van een provinciaal mijnmuseum en van een woonuitbreidingszone zou de private partijen moeten kunnen stimuleren. Voor de kolenwasserij wordt in overleg met de Administratie Monumenten en Landschappen gezocht naar een selectieve en gegradeerde bescherming van het gebouw.

De oproep werd gepubliceerd in het Europees Publicatieblad van 21 mei 2004 evenals in het Bulletin der Aanbestedingen van 28 mei 2004. Op 24 februari 2005 werd door twee kandidaten, die over de nodige know-how, ervaring en betrouwbaarheid beschikken, een offerte ingediend. Op 28 december 2005 werd door de weerhouden kandidaat-investeerder, zijnde de Tijdelijke Handelsvereniging Mijnsite Beringen, een business plan (deelfase 2 van de onderhandelingsprocedure) op conceptniveau ingediend.

De Raad van Bestuur heeft het beoordelingsverslag van deze deelfase op 4 januari 2006 goedgekeurd en het LISOM-management werd gemandateerd de onderhandelingen om tot een samenwerkingsovereenkomst te komen, op te starten.

Deze overeenkomst omvat het opmaken van een afsprakenkader, een verdeling inzake ontwikkelingskosten en het vooropstellen van een timing. Binnen de afspraken zal voorzien worden in de opmaak van een door de diverse exploitanten gedragen businessplan. Dit businessplan zal normaliter eind dit jaar ter goedkeuring voorgelegd worden aan de Vlaamse Regering.

De Vlaamse Regering besliste op 24 maart 2006 dat haar uiterlijk eind 2006 ter beoordeling en besluitvorming een concreet ondernemingsplan voorgelegd dient te worden aangevuld met concrete verbintenissen van alle betrokken publieke en private partijen tot uitvoering van het ondernemingsplan, zoniet komen de gereserveerde middelen begin 2007 voor herbestemming door de Vlaamse Regering in aanmerking.

3.2 Stand van zaken andere projecten

3.2.1. transnationale Universiteit Limburg (tUL)

Op 18 januari 2001 werd het verdrag inzake de transnationale Universiteit Limburg tussen de Vlaamse Gemeenschap en het Koninkrijk der Nederlanden in Maastricht ondertekend.

De Vlaamse Regering heeft 55,9 miljoen euro gereserveerd voor de uitbouw van de tUL. Deze middelen zijn bestemd voor de infrastructuur op de Campus Hasselt-Diepenbeek enerzijds, en als tijdelijke impulsfinanciering voor de uitbouw van de onderzoeksactiviteiten anderzijds. De middelen voor onderzoek zijn afhankelijk van een evenwichtige financiële inspanning vanwege de Nederlandse partners.

Op 28 november 2003 heeft de Vlaamse Regering, op voorstel van de Raad van Bestuur van LISOM, het onderzoeksluik afgescheiden van het investeringsluik en de impulsfinanciering voor

onderzoeksactiviteiten met ingang van het academiejaar 2003–2004 opgestart door een eerste schijf van 2,6 miljoen euro LRM-middelen vrij te maken. Een tweede schijf van 10,4 miljoen euro (tot en met december 2008) werd aanvullend vrijgemaakt op 18 februari 2005.

In het tUL-infrastructuurdossier besliste de Vlaamse Regering op 28 mei 2004, na een gunstig advies van de Raad van Bestuur van LISOM, 13 miljoen euro LRM-middelen te voorzien voor verbouwings- en aanpassingswerken op de Campus Diepenbeek en 8,1 miljoen euro LRM-middelen voor een nieuwbouwproject op de Campus Hasselt.

Op 29 juni 2005 besliste de Raad van Bestuur van LISOM de oproep te publiceren voor het aantrekken van een ontwerpteam voor de nieuwbouw op de Campus Hasselt. Voor de bijkomende infrastructuur nodig voor de organisatie van dit studie-aanbod op de Campus Hasselt voorziet de Vlaamse Regering een bedrag van 5 miljoen euro. Ingevolge dit besluit van de Vlaamse Regering besliste de Raad van Bestuur op 7 september 2005 de lopende procedure voor het aantrekken van een ontwerpteam voor het nieuwbouwproject op de Campus Hasselt stop te zetten en in overleg met de Universiteit Hasselt een aangepast programma van eisen uit te werken teneinde een nieuwe opdracht uit te schrijven.

Ten behoeve van de aankoop van het perceel voor de realisatie van het tUL-gebouw op de Campus Hasselt, gelegen aan de Koning Boudewijnlaan, werd op 21 oktober 2005 een kapitaalsverhoging bij NV LISOM doorgevoerd van 8,1 miljoen euro. Een eerste belangrijke stap in de ontwikkeling van de Universiteit Hasselt op de Campus Hasselt werd hiermee gezet.

4. NV GIMVINDUS

Naar aanleiding van het onderzoek over de toekenning en de aanwending van de scheepskredieten gaf het Vlaams Parlement de Vlaamse Regering de aanbeveling om Gimvindus te vereffenen.

Op 1 december 2000 nam de Vlaamse Regering hiervan akte en hechtte ze haar goedkeuring aan het vereffeningsscenario.

Dit scenario bestond in het overhevelen van de staal- en textielparticipaties in twee dochtervennootschappen, NV Staal Vlaanderen en NV Textiel Vlaanderen en die onder te brengen bij de Participatiemaatschappij Vlaanderen. De resterende activa (ondermeer scheepskredieten) bleven in de NV Gimvindus.

Tegelijkertijd werden ook de passiva, zijnde de renteloze en achtergestelde schuld aan het Vlaamse Gewest in evenredigheid met de activa overgedragen. De schuld aan het bankenconsortium werd door NV Staal Vlaanderen overgenomen.

Gimvindus kreeg als opdracht de haar resterende activa te verkopen. Daartoe werd op 31 juli 2001 een beheersovereenkomst afgesloten tussen Gimvindus en het Vlaamse Gewest. Aan Staal Vlaanderen en Textiel Vlaanderen werd de valorisatie van de portefeuille opgedragen om daarna tot vrijwillige vereffening over te gaan.

Het merendeel van de activa van Gimvindus zijn in 2002 via een openbare verkoopprocedure verkocht. De ontvangen geldmiddelen zijn aangewend voor de terugbetaling van de schuld aan het Vlaamse Gewest.

De voornaamste actiefbestanddelen zijn per 31 december 2005 geldmiddelen ten bedrage van 46,3 miljoen euro en een vordering van 5,4 miljoen euro op het Vlaamse Gewest. De geldmiddelen worden uitgeleend aan het Vlaamse Gewest. De rentevergoeding hierop wordt jaarlijks verrekend met de schuld aan het Vlaamse Gewest.

Het eigen vermogen van Gimvindus bedraagt einde 2005 18,9 miljoen euro. De achtergestelde schuld is 5,6 miljoen euro en de betwiste fiscale schulden zijn voor 20,6 miljoen euro geboekt.

Het boekjaar 2005 sluit af met een winst 1.736.696 euro

Een voorzichtige prognose van de verdere feitelijke vereffening laat toe te stellen dat de huidige kassituatie van Gimvindus voldoende is om de netto-verplichtingen aan het Vlaamse Gewest en – in het worst case-scenario – de belastingschulden te kunnen voldoen.

Conclusie is dat Gimvindus haar verplichtingen tegenover het Vlaamse Gewest meer dan volledig zal kunnen nakomen.

De opdracht van de Raad van Bestuur, hierin administratief ondersteund door het departement F&B, in de komende periode is:

- de verdere behartiging van de betwistingen met de fiscale administratie;
- de opvolging van de vereffening van de laatste industriële participatie, zijnde Belgian Shipbuilders Corporation, die wellicht in de loop van 2006 kan worden afgesloten;
- de opvolging van de nog lopende gerechtelijke procedures.

Gelet op de juridische complexiteit, de grootte van de geclaimde bedragen en de huidige stand van zaken in enkele gerechtelijke procedures, bestaat het risico dat sommige procedures bij uitputting van alle mogelijke verweermiddelen door welke partij ook, nog enkele jaren dreigen aan te slepen.

Gezien de verwachte uitputtingsslag, heeft de NV Gimvindus – en finaal haar aandeelhouder - het Vlaams Gewest – er alle belang bij haar kosten – zeker haar vaste kosten - zo strak mogelijk te minimaliseren. Gimvindus heeft derhalve alle personeel ontslagen en kan – zoals hierbij aangegeven – beroep doen op een beperkte administratieve ondersteuning. Dat blijft zo, in de toekomst.

5. Vlaamse Participatiemaatschappij (VPM)

5.1 Rol van VPM

De Vlaamse Participatiemaatschappij NV, kortweg VPM, heeft een zeer nauwkeurig omschreven enige opdracht. Zij beheert sinds de herstructurering van 2002 in opdracht van het Vlaamse Gewest de sinds 12 oktober 2006 27,06 %-grote participatie in de beursgenoteerde investeringsmaatschappij GIMV.

Het Vlaamse Gewest is de enige aandeelhouder van VPM. Door de participatie van GIMV via VPM aan te houden, wordt er enerzijds voor gezorgd dat er een scheiding is tussen de beursgenoteerde vennootschap GIMV en de Vlaamse overheid zodat aan de verplichtingen van de beursnotering en van de corporate governance kunnen voldaan worden, terwijl er anderzijds via VPM toch een effectieve betrokkenheid kan zijn bij GIMV hoewel dit beperkt is tot het algemene vlak gezien de belangen van de beursaandeelhouders bij GIMV.

In twee stappen werd het belang van 70 % dat VPM aanhield in GIMV afgebouwd tot vandaag 27,06 %.

De Vlaamse Overheid heeft bewust gekozen voor deze afbouw van haar eigen positie omdat de GIMV een ruime kapitaalsbasis nodig heeft om haar verdere groei te ondersteunen.

Op 11 mei 2005 werd een pakket van 30 % aandelen geplaatst bij binnen en buitenlandse institutionele en particuliere beleggers. Deze plaatsing leverde een netto opbrengst op van 234 miljoen Euro.

Op 12 oktober 2006 werd een bijkomend pakket van 12,94 % bij institutionele beleggers geplaatst. Deze plaatsing leverde een opbrengst van 131 miljoen Euro op. Deze opbrengst zal aangewend worden voor een verdere kapitalisatie van de NV BAM, waardoor de leningbehoefte en de financieringskosten van deze maatschappij kunnen dalen.

Hiermede is de opdracht van de Vlaamse regering om de participatie te herleiden tot het decretaal vastgelegde 25% + 1 aandeel volbracht.

Na afronding van deze twee operaties kan gesteld worden dat aan de vooropgestelde criteria van brede spreiding en internationalisatie van het aandeelhouderschap volledig werd beantwoord, terwijl ook een goed evenwicht tussen de belangen van het Vlaamse Gewest, de belangen van de GIMV en de belangen van de Vlaamse economie werd in acht genomen.

Men kan nu, meer dan een jaar na de plaatsing van mei 2005, vaststellen dat de zeer sterke liquiditeitsverbetering – 5 à 8 maal hoger naargelang de periode waarop men de berekening doet – van het aandeel GIMV een succes mag worden genoemd. Het wegvallen van een overheersende meerderheidsparticipatie van de Overheid heeft, samen met de liquiditeitsverbetering, een opvering van de koers in de hand gewerkt. Die opvering is minstens even hoog als de algemene beursverbetering sinds begin 2005, en heeft het disagio op de Netto Actief Waarde sterk verminderd.

GIMV blijft één van de belangrijkste spelers op de markt van het durfkapitaal in België.

Bij de onafhankelijke spelers is GIMV vandaag zelfs veruit de grootste en meest ervaren investeerder in durfkapitaal. Diverse kleinere spelers hebben deze markt de laatste jaren moeten verlaten. Zij werden daartoe gedwongen door de moeilijke omstandigheden in de markt. Ondertussen duiken wel meer en meer grote buitenlandse investeerders in de Vlaamse markt op, die zich vooral richten naar bedrijven die qua dimensie boven de huidige financieringsmogelijkheden van GIMV liggen. Om al deze redenen is het fundamenteel belangrijk dat GIMV een onafhankelijke en sterke positie kan behouden en dat GIMV in de toekomst ook kan groeien naar een grotere dimensie.

Het overleg tussen de Raad van bestuur van VPM en de Voogdijminister blijft na deze verdere kapitaalsvermindering onverminderd actueel.

Zelfs al is de Vlaamse Overheid hierdoor thans een minderheidsaandeelhouder, zij blijft niettemin een belangrijke referentieaandeelhouder

Over de ontwikkelingen op de Private Equity en Venture Capital markt in België en Europa in het algemeen en over de ontwikkelingen bij GIMV bestaat de nodige transparantie, zoals aangetoond door haar jaarrapport.

5.2 Werkwijze binnen de VPM

VPM wordt bestuurd door een raad van bestuur van 5 leden.

De bestuursmandaten zijn onbezoldigd. VPM heeft geen personeel. Het administratieve beheer is via een overeenkomst uitbesteed aan GIMV. De raad van bestuur komt ongeveer 6 keer per jaar bijeen.

Volgens de statuten van VPM en zolang VPM 25% + 1 aandeel aanhoudt zijn alle bestuurders van VPM eveneens bestuurder van GIMV. Eén ervan wordt voorzitter van de GIMV. Op deze manier worden conflicten tussen beide raden van bestuur vermeden.

Tijdens vergaderingen van de raad van bestuur van VPM worden de financiële resultaten van VPM en GIMV besproken en komen de strategische ontwikkelingen in de markt ter sprake.

De richtlijnen van ‘**corporate governance**’ die bij GIMV gelden spiegelen zich vanzelfsprekend af in de werkwijze van VPM.

6. Gewestelijke InvesteringsMaatschappij voor Vlaanderen (GIMV)

De raad van bestuur van de GIMV bestaat uit dertien leden, waarvan vijf namens en voorgedragen door VPM zetelen. De gedelegeerd bestuurder wordt aangeduid door de raad van bestuur van GIMV. Minstens 3 andere bestuurders zijn naar de wettelijke definitie onafhankelijk. De andere bestuurders worden door de Raad van bestuur aangezocht en voor benoeming voorgedragen.

De richtlijnen van ‘**corporate governance**’ die bij de GIMV gelden zijn zeer gedetailleerd en worden nauwkeurig gevolgd. Sinds verschillende jaren wordt in het publiek beschikbare jaarverslag van GIMV uitvoerig gerapporteerd over alle aspecten van corporate governance. In mei 2005 en mei 2006 werd de corporate governance ook besproken op de Algemene Vergadering van GIMV, daarbij werd ook een rapport over de corporate governance dat opgemaakt werd door een onafhankelijk gespecialiseerd bureau, voorgesteld. Er werd tot hiertoe nooit enige inbreuk vastgesteld tegen de Corporate Governance Code van december 2004.

Enkele bijzondere punten van de regels die gevolgd worden bij de GIMV:

- er bestaan geen kruisparticipaties;
- tot in juli 2010 kan de Raad van bestuur van de GIMV het kapitaal optrekken met maximaal 220 miljoen euro. Deze machtiging maakt snelle reactie op uitzonderlijke opportuniteiten mogelijk, en is tevens een afweermiddel tegen eventuele vijandige overnamepogingen.
- de algemene vergaderingen van aandeelhouders worden zorgvuldig voorbereid om daadwerkelijk een grondige informatie te verstrekken.
- de comités voor (i) benoemingen in de GIMV, incl. de door de Raad van bestuur voorgedragen bestuurders, voor (ii) financiële audit en voor (iii) remuneratie blijken goed te werken. De onafhankelijkheidscriteria van de onafhankelijke bestuurders (minimaal 3 bestuurders) zijn zeer gedetailleerd.

- de gedelegeerd bestuurder enerzijds, de voorzitter anderzijds, zijn gehouden aan duidelijk uitgestippelde verplichtingen betreffende rapportering.

Het Corporate Governance Charter is op de website beschikbaar. De jaarlijkse rapportering naar de criteria van de Charter verschijnt in het jaarverslag.

Verderzetting van de strategie

De jaarlijkse evaluatie van de GIMV-strategie gaf geen aanleiding tot bijstellingen. De klemtoon blijft liggen op durfkapitaalverstrekking in het hart van de Europese markt. Deze Europese dimensie is noodzakelijk omdat, zoals het voorbije jaar duidelijk gebleken is, Vlaamse bedrijven steeds internationaler worden en meer en meer buitenlandse durfkapitalisten zich aandienen op onze thuismarkt, zowel voor *buyouts* als voor *venture capital* investeringen. Wie niet internationaal handelt, dreigt uit de boot te vallen. Voor technologie in het algemeen en voor life sciences in het bijzonder houdt GIMV ook de Amerikaanse markt scherp in de gaten en investeert er opportunistisch en naar potentiële synergie-effecten. Uitbreiding van deze werkwijze naar welbepaalde onderzoekscentra en ontwikkelingsclusters voor life sciences in Azië wordt overwogen.

Op het einde van 2005 was meer dan 80 procent van de portefeuille geïnvesteerd in Europa, waarvan ongeveer de helft in België. De spreiding van de portefeuille en de investeringen over corporate investments in de Benelux en Duitsland, en *venture capital*-investeringen in *Information and Communication Technology (ICT)* en *Life Sciences* blijft ook ongewijzigd. Deze spreiding is nodig omdat deze branches uiteenlopend evolueren in de tijd, zodat gunstige en ongunstige marktcondities elkaar kunnen compenseren. Daarom streeft GIMV ernaar ong. 60% van de portefeuille aan te houden in meer traditionele investeringen en de rest te verdelen over *ICT* en *Life Sciences*. Na het schitterend financieel resultaat van 2005 beschikt de GIMV ook per einde juni 2006 over een zeer sterke cashpositie die de operationele slagkracht naar de toekomst toe waarborgt. Ik verwijst naar de 2^{de} tabel hieronder.

Naast het werken met eigen vermogen, dat tegenover eind 2005 lichtjes is gestegen tot 1155 miljoen euro, blijft de GIMV uitkijken naar beheer van middelen van derden. Deze meegerekend komt het totaal aan middelen beheerd door het management van GIMV op iets meer dan 1,4 miljard euro.

Tabel 1 hieronder geeft het financieel resultaat weer van het 1^e halfjaar, dat sterk genoemd kan worden. Het heeft mede de mogelijkheid geschapen om te beslissen eenzelfde tussentijds uitzonderlijk dividend uit te betalen als verleden jaar op hetzelfde tijdstip.

Het investeringsniveau blijft ook aan de bevredigende kant. 25% ervan vindt in dit halfjaar zijn weg ten lande, 65% in Europa erbuiten: het zal duidelijk zijn dat GIMV zich meer en meer profileert als Europese speler die zijn thuisbasis goed verzorgt, zoals de bedoeling is.

In tabel 2 wordt de portefeuille-samenstelling van GIMV gegeven op basis van de intrinsieke waarde van de participaties op 30 juni 2006. Verschillende succesvol verkochte participaties hebben het totaal van de portefeuille-waarde doen dalen, en de beschikbare geldmiddelen in belangrijke mate in de hoogte geduwd.

Tabel 1

				
Netto groepsresultaat bijna verdubbeld in eerste helft Investerings op zelfde niveau als eerste semester vorig jaar ▼ Netto groepsresultaten : 95,5 milj. euro ▼ Investerings : 64,9 milj. euro ° ▼ Vermogen – groepsaandeel : 1 155,6 milj. euro				
IFRS	Eerste helft 2005	Tweede helft 2005	Volledig jaar 2005	Eerste helft 2006
Netto groepsresultaten	49,2	122,7	171,9	95,5
Investerings	67,3*	49,9	117,2*	64,9°
Vermogen - groepsaandeel	1 019,2	1 111,1	1 111,1	1 155,6

° Inclusief 10.1 milj. euro door het Halder-GIMV Germany Fund (in milj. euro)

* Inclusief 17.9 milj. euro door het Halder-GIMV Germany Fund

Tabel 2



Portfolio-samenstelling : de diversificatie per regio en afdeling blijft onveranderd

(30/06/2006)

Bedrijfsseenheden Regio	Bedrijfsin- vesteringen België	Barco	Bedrijfsin- vesteringen Duitsland	Bedrijfsin- vesteringen Nederland	ICT	Telenet	Bioweten- schappen	Totaal	Netto Schatkist & andere	Vermo- gen - groeps- aandeel
België	132,8	84,8	-	-	58,6	73,6	11,5	361,3		
Rest van W-Europa	61,3	-	24,8	44,8	38,9	-	67,1	236,8		
West-Europa	194,0	84,8	24,8	44,8	97,5	73,6	78,6	598,1		
VSA	0,4	-	-	-	13,9	-	72,2	86,6		
Rest van de wereld	11,9	-	-	-	1,9	-	-	13,8		
Totale portfolio	206,4	84,8	24,8	44,8	113,3	73,6	150,8	698,5		
Waarvan % genoteerd	7,5%	100%	0,0%	0,0%	1,1%	100,0%	9,2%	27,1%		
Waarvan % leningen	23,9%	0,0%	26,1%	0,0%	16,6%	0,0%	0,8%	10,9%		
Netto Schatkist & andere									457,1	
Vermogen - groepsaandeel										1 155,6

(in milj. euro)

1

1

Dirk VAN MECHELEN

Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening

Bijlage. Overzicht van de wijze waarop gevolg werd gegeven aan de resoluties en moties van het Vlaams Parlement tijdens de lopende legislatuur

Voorstel van resolutie van 16 maart 2005 van de heren Koen Van den Heuvel en Mark Demesmaecker en de dames Anne Marie Hoebeke en Caroline Gennez betreffende de macro-economische en financiële consequenties van de demografische ontwikkelingen in Vlaanderen

In deze resolutie werd de Vlaamse Regering gevraagd om het nodige onderzoek te laten verrichten om de gevolgen van de vergrijzing voor de Vlaamse economie, de zorg, de arbeidsmarkt en de overheidsfinanciën na te gaan.

Vertegenwoordigers van het departement Financiën en Begroting hebben bijdragen geleverd met het oog op de impactanalyse die door de Studiedienst van de Vlaamse regering werd voorbereid in opdracht van de minister-president van de Vlaamse regering en die gepresenteerd werd in het Vlaams Parlement op 25 oktober 2005 aan de Commissie Algemene Zaken, Financiën en Begroting

Uiteraard worden de bevindingen van de studiec commissie voor de Vergrijzing van de Hoge Raad voor Financiën van nabij opgevolgd binnen mijn administratie

Resolutie van de heren Johan Malcorps en Marc van den Abeelen betreffende de ecologische modulering van de verkeersbelasting van 5 mei 2004

Het Vlaams Parlement vroeg de Vlaamse regering de mogelijkheden te laten onderzoeken om op termijn te komen tot een ecologische modulering van de verkeersbelasting, waarbij bijvoorbeeld :

- 1° auto's die rijden op LPG of waterstof minder verkeersbelasting zouden betalen ;
- 2° auto's die minder vervuilen (in casu auto's die voldoen aan de toekomstige EURO-5-norm voor uitlaatgassen) minder verkeersbelasting zouden betalen.

Voor de stand van zaken en de beleidsdoelstellingen die in 2007 op dit vlak zullen nagestreefd worden verwijs ik naar het hoofdstuk 2.2. van deze beleidsbrief. Intussen werd door de Vlaamse regering in de loop van 2006 opdracht gegeven om nieuwe scenario's inzake verkeersbelasting uit te werken, zowel wat de vrachtwagens als de personenwagens betreft. Na goedkeuring van deze scenario's zullen de besprekingen met de federale overheid en de andere gewesten opgestart worden.

Met redenen omklede motie van 20 april 2005 van de heren Johan Sauwens, Ludo Sannen, Hugo Philtjens en Jan Peumans tot besluit van de op 19 april 2005 door de heer Johan Sauwens in commissie gehouden interpellatie tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de cofinanciering van Limburgse EFRO- en ESF-projecten

Het Vlaams Parlement verzocht de Vlaamse Regering:

- 1° spoedig een oplossing te zoeken voor de cofinanciering van de goedgekeurde projecten;
- 2° daartoe een structurele oplossing te bieden bij de komende begroting, door het opnemen van één begrotingsartikel waaruit multifunctionele projecten van diverse aard kunnen worden gefinancierd;
- 3° daarbij voldoende middelen uit te trekken om het Vlaamse aandeel in de financiering van de betrokken projecten te kunnen honoreren, rekening houdend met de bedragen voor ingediende en nog in te dienen projecten, die in het kader van beide programma's nog moeten worden goedgekeurd;

4° de middelen die de Limburgse Reconversiemaatschappij LRM heeft geprefinancierd, zo spoedig mogelijk terug te betalen.

De oplossing van de problematiek ontstaan rond de vereffening van het vroegere Limburgfonds heb ik toegelicht naar aanleiding van de interpellatie van de heer Vrancken in de commissie Algemene Zaken en Financiën van 31 januari 2006. Ik verwijs naar de verslaggeving van die commissiebespreking. Met LRM werd intussen een regeling uitgewerkt omtrent de afwikkeling van de prefinanciering.

Met redenen omklede motie van 19 oktober 2005 van mevrouw Annick De Ridder en de heren Joris Vandenbroucke, Jan Peumans, Frans Peeters en Ludwig Caluwé tot besluit van de op 4 oktober 2005 door de heer Jan Penris en mevrouw Annick De Ridder in commissie gehouden interpellaties tot mevrouw Kathleen Van Brempt, Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen, respectievelijk over de snelle invoering van een wegenvignet in Wallonië en het Vlaamse antwoord hierop, en over de invoering van een wegenvignet

De Vlaamse Regering werd gevraagd:

- 1° het formele overleg met de andere gewesten op korte termijn op te starten;
- 2° de bevindingen van het brede maatschappelijk debat en van de slotconferentie op 14 december 2005 onverkort ter beschikking te stellen van het Vlaams Parlement;
- 3° rekening houdende met onder meer de conclusies van het rapport Quicksan Wegenvignet en met inachtneming van de conclusies van de slotconferentie de beleidsopties, opgenomen in het Vlaamse regeerakkoord, onverwijld te implementeren.

Het is de bedoeling om vanaf 2008 ook de buitenlanders te laten meebetalen voor het gebruik van de Vlaamse wegen.

Zoals in het regeerakkoord is afgesproken, zal de invoering van een wegenvignet voor de Belgen kostenneutraal zijn. Concreet betekent dit dat het bedrag van de verkeersbelasting zal verminderd worden met de kostprijs van het wegenvignet.

De bevindingen van het brede maatschappelijke debat en van de slotconferentie op 14 december 2005 werden ter beschikking gesteld van het Vlaams Parlement

Met redenen omklede motie van 15 december 2005 van mevrouw Veerle Heeren en de heren Gilbert Van Baelen, Ludo Sannen, Joris Vandenbroucke en Jan Peumans – tot besluit van de op 13 december 2005 1° door mevrouw Linda Vissers in commissie gehouden interpellatie tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over het onderzoek van de Vlaamse Regering betreffende de klacht van een ontslagen personeelslid van de Limburgse Reconversiemaatschappij met betrekking tot al dan niet vermeende normvervaging bij bepaalde bestuurders;
2° door de heer Rudi Daems in commissie gehouden interpellatie tot de heer Yves Leterme, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, en tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over mogelijke onregelmatigheden bij de Limburgse Reconversiemaatschappij;
3° door de heer Jan Peumans in commissie gehouden interpellatie tot de heer Yves Leterme, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, en tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over mogelijke onregelmatigheden bij de Limburgse Reconversiemaatschappij

In deze motie werd de Vlaamse Regering gevraagd:

- 1° jaarlijks een evaluatierapport van de activiteiten van de LRM aan het Vlaams Parlement over te maken;
- 2° al dan niet maatregelen te nemen afhankelijk van de uitkomst van het onderzoek of het strafrechtelijk onderzoek;
- 3° toe te zien op de continuïteit van het dagelijks bestuur, tijdelijk uitgeoefend door de raad van bestuur;
- 4° de werking van de maatschappij op basis van de gevoerde onderzoeken te evalueren en bij te sturen.

Zoals reeds aangegeven in het hoofdstuk van over het economisch overheidsinstrumentarium heeft de Vlaamse regering op 20 april 2006, ingevolge het verstrijken van de duur van de vorige mandaten, een nieuwe Raad van Bestuur aangesteld.

De nieuwe Raad heeft dan ook onmiddellijk de initiatieven van de vroegere Raad overgenomen en uitgediept met betrekking tot de daadwerkelijke invoering van de principes van corporate governance en de aanscherping van de interne audit procedures. Maar de strategie, die LRM hoort te ontwikkelen, moet gelijktijdig ook offensief naar buiten toe treden, mogelijk maken. Ik hoop en ik wil dat LRM de combinatie van interne integriteit en externe offensieve opstelling in 2007 waar maakt. De wijze, waarop LRM dit moet realiseren, wordt in het betreffende hoofdstuk hierboven beschreven.

Motie van aanbeveling van 21 december 2005 van mevrouw Hilde Eeckhout en de heren Ludo Sannen, Jan Peumans, Koen Van den Heuvel en Sven Gatz

In deze motie wordt aan de Vlaamse Regering gevraagd om de vraag om als waarnemer deel te nemen aan de BBB-opstartcommissie formeel te stellen aan het Rekenhof en dat de begrotingsdocumenten, na de overgangsperiode, met het oog op de organisatorische structuur worden opgesteld.

Het Rekenhof heeft twee vertegenwoordigers als waarnemers afgevaardigd om deel te nemen aan de besprekingen van de door de Vlaamse regering opgerichte opstartcommissie. Naast het Rekenhof namen aan deze opstartcommissie deel: de Inspectie van Financiën, die ook het voorzitterschap waarnam, vertegenwoordigers van de afdelingen Accounting en Budgettering van ABAFIM en een vertegenwoordiger van de Interne Auditcel van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

De begrotingsdocumenten 2007 werden intussen aangevuld met een entiteitscode waardoor de link kan gelegd worden met de nieuwe organisatiestructuur. Bovendien werden de initiële begrotingen van de agentschappen met rechtspersoonlijkheid in het decreet opgenomen of toegevoegd als bijlage, al naargelang het regime van de wet van 16 maart 1954 (type A of B) dat door het betrokken agentschap wordt gevolgd.